

coll. compl. ß 4 works in 1 vol.

1) [X], 148, (2) pp. engravings (74)

2) [XII], 130, (2) pp. engravings

3) $*_4$, A_2, B-Hh$_4$, Ii$_6$ emblems

4) [XII], 104 pp. front.

Q. Horatius Flaccus
LIERZANGEN
EN DICHTKUNST.
T'AMSTERDAM
By
IAN LAMSVELT.
J. Lamsvelt: inve
et fecit

Q. HORATIUS FLACCUS

LIERZANGEN

EN

DICHTKUNST.

VERTAELT

DOOR

J. V. VONDEL.

t'AMSTERDAM,

By JAN LAMSVELT, Boeckverkooper en Plaatsnyder in de Jan Roonpoorts-torensteeg. Anno 1703.

AEN DE

KUNSTGENOOTEN

VAN

SINT LUKAS,

t'AMSTERDAM,

Schilders, Beelthouwers, Tekenaers, en hunne begunſtigers.

HOewel elcke Kunſt haer eige bepalinge heeft, nochtans worden zommige Kunſten door eenerhanden bant van onderlinge gemeenſchap verknocht, en gelijck vermaegſchapt; hoedanige zijn Poëzy, Schilderkunſt, Beelthouwery, en andere Kunſten, die, te gelijck op maet en getal gegront, de Wiskunſt niet ontbeeren mogen: en zeker dit vermindert zoo weinig den luiſter van deze Kunſten, datze hierom te goddelijcker te achten zijn: want van Godt zelf, aller dingen Schepper, wort gezeit, by het Orakel der wijſheit, dat *Hy alle dingen, in mate, getal, en gewigte, geordineert heeft.* Van Plutarchus heeft elck nu in den mont dat ſchildery ſtomme Poëzy, de Poëzy ſpreeckende ſchildery is: want de Schilder beelt zijne gedachten met ſtreken en verwen, de Dichter zijne beſpiegelingen met woorden uit, en hare muzijk zweeft, met hooge, middelbare en lage,

droeve en blijde, ſtatige en dertele klancken, op de pennen des Dichters, en volgt ſcherp met hare galmen zijnen geeſt en vernuftige vonden, de ziel der zangkunſte. De Poëzy wederom, behalve datze doorgaens een Gezang genoemt wort, heeft zich, van outs her, van bommen, tamboeren, liere, ſnaren en fluiten, zingende en danſſende Reien gedient. Horatius, in deze zijne Dichtkunſte, paert menigmael de Poëzy en Schilderkunſt te zamen, gelijkt d'een by d'andere, en begaeftze beide even rijkelijck met eene zelve overoude hantveſt der vryheit van alles wat ter zaecke dienen kan te durven bybrengen. De Poëzy, Schilder- en Beeldekunſt, hebben niet alleen van outs Koningklijke en Vorſtelijke Hoven, maer zelfs Godts tabernakel en tempel verheerlijkt, en hare Heiligen gehadt; gelijk onder de godvruchtige Hebreen, Moſes, Hiob, David, en Salomon, met hunne lofzangen, en gedichten; en Oöliab, en Bezeleël, van Godt geroepen, en door zijnen Geeſt begaeft met wijſheit, en kenniſſe, in allerhande kunſt, en beeldewerk, om het Heiligdom te verſieren. Onder het Heidendom hebben Homeer, Heſiodus, Orfeus, Kallimachus, Pindarus, Nonnus, Virgilius, Ovidius, Horatius, en zoo veele anderen, welker naem en faem de weerelt verduren zal, zulx uitgebloncken, dat zelf de Heilige Geeſt, in Sint Pauwels brieven, met de ſpreuken van Aratus, en Epimenides, tot grootachtbaerheit en onſterflijken lof der Poëzye, de goddelijcke waerheit beveſtigt. Sedert hebben de Griek-

ſche

ſche en Latijnſche lofzangen het Chriſtendom geſticht. De geluckigſte kunſt-eeuwen hadden voorhene moed gedragen op Apelles, Timantes, Zeuxis, en andere doorluchtige Schilderhelden; ook op Praxiteles, den beelthouwer; Fidias, den beeltſnyder; en Lyzippus, den beeltgieter. Dewijl dan de Poëzy, Schilder- en beeldekunſt, van outs her, gelijk noch, in onderlinge gemeenſchap verknocht waren, docht het my niet ongerijmt uwe E. op te dragen Horatius Flakkus Lierzangen, en Dichtkunſte, eenige jaren geleden, by my, tot een eerlijk tijtverdrijf en oefeninge, by winterſche avonden, in 't rijmeloos vertaelt, met hulpe van wijlen den Heere, Daniël Moſtert, Secretaris dezer ſtede, en Joan Vechterſz. of Victorijn, beide Rechtsgeleerde, en zonderlinge begunſtigers mijner Poëzye. Uwe E. ontfange dan dit werck tot een blijk van de goede genegenheit, die ik uwe edele kunſte toedrage, terwijl ik blijf

Uwer aller dienſtwillige

J. v. VONDEL.

DE

DE

ROOMSCHE LIER

AEN

DANIEL MOSTERT,

Sekretaris van Amsterdam.

WIe Flakkus lier wil ſteecken naer de kroon,
Die tart, als Pan, Apolloos hoogen toon,
En krijght in 't endt den welverdienden loon
Van Midas ooren.
De Venuzijnſche vogel, blanck van pluim,
Gaet bruizen, als een ſchip voor wint door 't ſchuim;
Of ſchept zijn' adem op het luchtigh ruim,
En laet zich hooren.
Ghy, MOSTERT, ſaus van onze Poëzy,
Beſtemde dit niet reuckeloos, toen wy
Verdroncken in Latijnſche leckerny
Hem zingen hoorden.
Hy mengelt onverdrietigh hoogh en laegh,
En maeckt de doffe en laffe geeſten graegh
Door zonneſchijn, of eene gure vlaegh,
Verweckt van 't Noorden.
Zijn maet is uitgeleert, wanneerze vrijt:
Zy janckt van hartepijn, of kropt haer ſpijt,
Of pracht om 't mondekijn, of walght, of bijt
Verſlete boelen:
Of ſtoejende op 't onbloedigh velt van Mars,
Verſlijt den ſpaden avont met geſchars:
Of d'ouderdom komt bloet, van minne wars,
En 't vier verkoelen.
Nu levert hem de milde Klio ſtof
Om op te ſtijgen in het hemelſch hof,

En

En uit te meten aller Goden lof,
En heerlickheden.
De Vader, die door winter, zomer, lent
En herfst der dingen beurten stadigh ment,
En wijslijck matight, is Begin en ent
Van 's dichters beden.
Tyrannenvlegels, helden, vroom en trots,
Gewassen tegens stormen, als een rots,
En dapper in de weer met zwaert en knods
En scherpe schichten,
Op deezen klanck ten hemel varen in;
Gewelkomt van 't onsterflijck hofgezin,
Vooruit gespoeit met uitgesteecke kin
En aengezichten.
Indien het voorhooft zet een wijze kreuck,
Men leest'er in een goude Godenspreuck,
Die Delfis voeght, en overtreft in reuck
De roozenhoeden,
Daer, op haer feest, de liefelijcke May
De pruick meê ciert; wanneerze gaet ten rey,
Om in het velt met dartel veltgeschrey
Haer vreught te voeden.
Hy scheurt der feilen kanckerigen roest,
Die stale glanssen opeet en verwoest;
Hy zaeit en maeit een' deughdelicken oegst
Van jongelingen,
Die met hun schoudren stutten 't Roomsche rijk,
Den quaên tot schrick, den vromen tot een wijck;
Geneight tot Recht, verhit om 't ongelijck
Den roof t'ontwringen.
Zijn schatrend gastmael, wel vernoegt in 't kleen,
Onthaelt met zang den maghtigen Meceen,
Die zich ontslaet de zorgen van 't gemeen,
In koele lommer:
* *

Hier

Hier ſchaft de boerediſch geen hooſſch bancket,
Met ſlangenſpogh en blaeu vergift beſmet;
Maer veltgerechten, naer Pytagors wet,
Bevrijt van kommer.
Wie treurt niet wanneer dees Melpomen treurt?
't Zy datze de Trojaenſche weelde ſteurt;
Of 't hair om Varus bloênde neêrlaeg ſcheurt;
Of deerlick ſchreie
Op 't natte lijck, noch laeu en verſch geſtrant,
Na wreede ſchipbreuck, op den oeverkant,
Daer 't aenhoudt, dat men 't doch in 't zoute zant
Een graf bereie.
Onnutte zorgen ſpoelt hy ruſtigh af
Met vernen wijn, dien d'eelſte wijnſtock gaf;
En boet en bezight, tuſſchen wiegh en graf,
Zijn lieve luſten.
Vermaekt met friſſchen geur en bloeient veil,
Mishaegt hem 't geen verdrietig valt en ſteil.
Zijn hoop die droomt na 's levens licht geen heil
Als 't eeuwigh ruſten.
Op dit geluidt vaert Cezar, als een Godt,
Ter poorten in op 't hoogh verheven ſlot;
En voert voor zich de ſtreng geboeide rot
Der trotſe necken,
Getuchtight door zijn' ſchitterenden dolck:
Zoo wort hy opgenomen in de wolck
Des wijzen Raets, en van ontelbaer volck,
Vermoeit van trecken.
Hy ſmaeckt al zingend hoe hem is bereit,
Om zijner vaerzen heilge majeſteit,
Een zetel midden in d'onſterflijckheit.
Hy klapt zijn wiecken,
En boven 't wiſſelbare licht der maen
Opſtijgend, durf den jammerpoel verſmaên,

En

En zet zich neffens de Dirceesche zwaen,
Den roem van Griecken.
Verheft die goddelicke luitesnaer
Het leven der geruste boereschaer,
Zoo zamelt Alf, de vrecke woeckeraer
Zijn lombertgelden,
En krijght een' treck tot hoffteên en tot lucht,
Tot zon en bron en beeck en vee en vrucht,
Gezonden ackerhou, en jaght en vlught
Door bosch en velden.
De horen toet afgrijslijck, wen hy quist
In dien beschreielijcken burgertwist
Het burgerbloet, tot moorden aengehist
Van Razeryen.
Terwijle Rome dus de Romers kruist,
Zoo lachen Meed en Parten in hun vuist.
De troni is van stof en bloet begruist
Door heilloos stryen.
Zoo menigh liedt zoo veelerhande slagh
Van stof van wijzen, midden in 't gelagh,
Op vrienden welkomst of geboortedagh,
Op Godenfeesten,
Op zegestaetsi en gemeene vreught.
't Gebreck is hier mismaeckt'er by de deught.
Hier steent de grijzert: hier krioelt de jeugt,
Gepropt van geesten.
Hoe dunckt u, DANIEL? hoe klinckt die klank?
Ick wed ghy weet uw gansche leven lanck
De vriendelicke ringelduiven danck,
Die 't wichtje deckten
Met aengedragen myrt en lauwerier;
Daar 't zachtjes sliep, belaegt van menig dier,
Op dat de deuntjes der Tuskaensche lier
Ons kortswyl streckten.

TESTIMONIA
DE SCRIPTIS HORATII.

M. Fabius Quintilianus, De Lyricis Horatii.

AT Lyricorum idem Horatius fere ſolus legi dignus. Nam & inſurgit aliquando, & plenus eſt jucunditatis, & gratiæ, variis figuris & verbis feliciſſime audax.

De iiſdem Petronius.

PRæterea curandum eſt, ne ſententiæ emineant extra corpus orationis expreſſæ, ſed intexto veſtibus colore niteant. Homerus teſtis, & Lyrici, Romanuſque Virgilius, & Horatii curioſa felicitas.

De Satyris, Qintilianus.

SAtyra quidem tota noſtra eſt: in qua primus inſignem laudem adeptus eſt Lucilius: qui quoſdam ita deditos ſibi adhuc habet amatores, ut eum non ejuſdem modo operis autoribus, ſed omnibus poëtis præferre non dubitent. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio diſſentio, qui Lucilium fluere lutulentum, & eſſe aliquid quod tollere poſſis, putat. Multo eſt terſior ac purus magis Horatius, & ad notandos hominum mores præcipuus.

De iiſdem, autor libri De cauſis corruptæ eloquentiæ.

SEd vobis utique verſantur ante oculos, qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro Virgilio legunt.

Idem, De oratore.

EXigitur enim jam ab oratore etiam poeticus decor: non Attii aut Pacuvii veterno inquinatus, ſed ex Horatii, & Virgilii, & Lucani ſacrario prolatus.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI ODARUM seu CARMINUM LIBER I.

Ode prima.

AD MÆCENATEM.

Alios alia delectant, Horatius vero Poetæ nomen, præsertim Lyrici, affectat.

MÆCENAS, atavis edite regibus,
O & præsidium, & dulce decus meum;
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis,
Terrarum dominos evehit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros: Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rateis
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ.
Multos castra juvant, & lituo tubæ
Permistus sonitus, bellaque matribus
Detestata. Manet sub Jove frigido
Venator, teneræ conjugis immemor:
Seu visa est catulis cerva fidelibus,
Seu rupit tereteis Marsus aper plagas.
Me doctarum hederæ præmia frontium
Dis miscent superis: me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori,
Secernunt populo; si neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.

Quod

DE GEZANGEN VAN Q. HORATIUS FLAKKUS.

Uit Latyn in proze vertaelt.

Het eerste Boeck.

AEN MÆCENAS. Het eerste Gezang.

Andere staen naer wat anders, Horatius staet of steekt naer den naem van Dichter, voornamelijck van Lierdichter.

O MECENAS! die uit Koninglijcke Voorouderen gesproten, mijn beschermer en waerde roem zijt; zommigen scheppen lust het Olympische stof met den wagen om hunne oren te doen stuiven, en den perkpael met barnende wielen te mijden, om door den edelen palm van lants-heren tot Goden verheven te worden. Dezen, indien de schare der wispelturige gemeente hem pooge te verheffen tot de hoogste Eerampten; dien, indien hy zoldert al het koren dat in Lybie gedorst wordt, vermaekt met zijne erfakkers te bouwen, zoudge met al het goet van de wereld niet daer toe brengen, dat hy beangst voor schipbreuk, zich ter zee begeve. De Koopman, beducht voor den Noorden wint, die met Iönische baren worstelt, looft de rust en het lantleven, thans geen kommer kunnende lijden, kalfatert zijn lekke kiel. Men vindt'er die geerne vernen wijn drinken, en daer eenen halven dag mede konnen doorbrengen; nu met uitgestrekte leden onder een groene linde, dan het hooft zachtjens op den kant van een ruischende beek leggende. Veele hebben zin in den oorlogh, en het gemengde geluit van trommels en trompetten, en de wapens, een gruwel voor een moeders hart. De Jager onthout zich onder den blauwen hemel, en denkt niet eens om zijn lieve vrou, het zy zijn trouwe honden een hinde op spoor hebben; het zy het wilde zwijn het gespande net doorboore.

Het veil, een belooninge van geleerde harssenen zetten my onder de Goden. Het koele woudt en de huppelende reien van Nymfen en Saters scheiden my van 't gemeene volck; overmits Euterp my op hare fluit, en Polymnia op

hare

Quod si me Lyricis vatibus inseres,
Sublimi feriam sidera vertice.

hare luit spelen laten. Indien ge my onder de Lyrische Poëten rekent, zoo zal ick met opgeheve kruin de starren stooten.

AD AUGUSTUM CÆSAREM. Ode II.

In vindictam Julii Cæsaris occisi multæ tempestates Pop. Romano immittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.

Jam satis terris nivis, atque diræ
Grandinis misit pater; & rubente
Dextera sacras jaculatus arceis,
Terruit urbem:
Terruit genteis, grave ne rediret
Sæculum Pyrrhæ nova monstra questæ,
Omne quum Proteus pecus egit altos
Visere monteis:
Piscium & summa genus hæsit ulmo,
Nota quæ sedes fuerat columbis:
Et superjecto pavidæ natarunt
Æquore damæ.
Vidimus flavum Tiberim, retortis
Littore Etrusco violenter undis,
Ire dejectum monumenta regis,
Templaque Vestæ:
Iliæ dum se nimium querenti
Jactat ultorem, vagus & sinistra
Labitur ripa, (Jove non probante,) Uxorius amnis.
Audiet, civeis acuisse ferrum,
Quo graves Persæ melius perirent:
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet divûm populus, ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines sanctæ minus audientem
Carmina Vestam?
Cui dabit parteis scelus expiandi
Juppiter? tandem venias precamur,
Nube candenteis humeros amictus
Augur Apollo:
Sive tu mavis Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat, & Cupido,
Sive neglectum genus, & nepotes
Respicis auctor.
Heu nimis longo satiate ludo:
Quem juvat clamor, galeæque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hostem.

Sive

AEN AUGUSTUS. Het II. Gezang.

Veel onweers en stormen uitgestort over 't Roomsche volck, tot wrake des vermoorden J. Cæsars. 's Rijcx eenige hope rust op de gezontheit van Augustus

Jupijn heeft nu lang genoeg tot een waarschouwing vervloekte sneeuw en hagel op ons neergestort, en met sijn gloeiende vuist de Roomsche sloten beschietende, de Stadt vervaert. Het verbaesde volk vreesde dat die benaeude tijd van Pyrrha, over nieuwe gedroghten kermende, wederom voor handen was; waer in Proteus al zijn vee op de hooge bergen ter weide dreef, en de visschen aen de hooge olmen hangen bleven, waer in te voren de duiven nestelden, en de blode dassen over de verdronken landen zwommen. Wy zagen den blonden Tiber, met kracht van den Hetrurischen oever te rugge gedreven, het Koningklijke slot en de kerken van Vesta overstulpen; terwijl hy tegens de jammerende Ilia stoft haer ongelijk te willen wreken: en die stroom, ter liefde zijner vrouwe, overlopende, bevloeit Stads slinke zijde, om dat Jupijn vertorent is. Het kleene overschot der Jongelingen zal ter ooren komen dat de burgers tegen elkanderen den degen geslepen hebben, waer door het nutter waer dat de Persianen sneefden. Hun zal ook ter ooren komen, dat hunne ouders oorzaak waren van dit gevecht. Welken Godt zal het volk aanroepen, om den vallenden staat des Rijks te stutten? met wat gebeden zullen de heilige Nonnen aanhouden by Vesta, die naer geene lofzangen luistert? door wien zal Jupijn dit schelmstuk verzoenen? Koom ghy dan eens, dat bidden wy u, ô waerzeggende Apollo! wiens schouders met een witte wolk behangen zijn: of liever gy, ô lachende Venus! om wie scharssende Minnegodekens zweven: of indien gy uw verwaerloost geslacht gade slaat, ô Vader Mars! die dit al te langdurige spel wars zijt, en lust schept in veldtgeschrey en gladde helmen, en in 't barsse gezicht des Mauritaenschen Soldaets, tegens den bloedigen vyant. Of gy, ô gevlerkte

Sive mutata juvenem figura,
Ales in terris imitaris, almæ
Filius Majæ, patiens vocari
Cæsaris ultor:
Serus in cœlum redeas, diuque
Lætus intersis populo Quirini:
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat. hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici pater, atque princeps:
Neu sinas Medos equitare inultos
Te duce Cæsar.

IN VIRGILIUM ATHENAS PROFICISCENTEM. Ode III.

Navi Virgilium Athenas vehenti incolumitatem precatur: deinde in hominum temeritatem audaciamque vehementer insurgit.

Sic te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis, præter Iapyga,
Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor:
Et serves animæ dimidium meæ.
Illi robur, & æs triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec timuit præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristeis Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Adriæ
Major, tollere seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, &
Infameis scopulos Acroceraunia?
Nequicquam Deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impiæ
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti
Gens humana, ruit per vetitum nefas,
Audax Japeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit:
Post ignem ætherea domo
Subductum, macies, & nova febrium
Terris incubuit cohors:

Se-

vlerkte Godt! zoon der koesterende Maja, die den naem van Cæsars wreker wilt dragen, en des Jongelings gedaente nabootst; vaer spader ten hemel, en verkeer langen tijdt vrolijk onder het Roomsche Volk, en laet een snellen wint u, die over onze boosheyt vergramt zijt, niet van ons wech nemen. Verlustig u liever hier in treffelijke triomfen, en in vader en vorst genoemt te worden; en, ô Cæsar, gedoogh niet dat de Medische ruiterye, onder uwe veldtheerschappye, ongewroken op onzen bodem kome draven.

AEN HET SCHIP. Het III. Gezang.

De Poëet wenscht het Scheepken, waerin Virgilius naer Athenen vaart, behoude reis: Voort haelt hy der menschen vermetenheyt en stoutheit dapper over.

Ik bidde, ô Schip! 't welk gezonden zijt te leveren Virgiel, die u toebetrout is, dat de Godin, die Cypres beheerscht, en de Gebroeders van Heleen, die blinkende gestarrenten, en den Windvoogd alle andre winden gekluistert houdende, behalve den Westenwint, u zoo sture, dat gy mijne halve ziele behoed, en hem behouden overvoert aen de Attische kusten. Hy was een hardvochtig en onvertsaagt man, die allereerst de brosse kiel de felle zee betroude; en niet vreesde de hollende zuider stormen, die met de Noortsche buien worstelen, nochte de mottige Hyades, nochte de dollicheit des Zuyden wints, boven wien geen storm meer gewelts heeft over de Adriatische baren; het zy dat hy ze beroeren of stillen wil. Wat slagh van sterven heeft hy gevreest, die met drooge oogen de zwemmende gedroghten, de gezwolle zee, en de beruchte rotsen van Albanie aenschoude? De voorzichtige Godt scheide vergeefs de aerde van d'onbuurlijke zee, indien evenwel reuckelooze kielen over de gevaerlijke zanden heene vlooten. *Het vermeten menschelijk geslacht, alles durvende bestaen, slaet den onwegh in.* De stoute zoon van Japeet heeft den menschen het vier diefachtigh toegestopt: na dat het vier den hemel ontdragen was, is de weerelt overvallen van tering; en eene bende van nieuwe koortsen; en de noodzakelijke doot, die te vore lang aenquam, heeft

zich

Semotique prius tarda necessitas
Lethi, corripuit gradum.
Expertus vacuum Dædalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus arduum est.
Cœlum ipsum petimus stultitia: neque
Per nostrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

zich sedert verylt. Dedael heeft d'ydele lucht doorsneden met wieken, die den mensche oneigen zijn. Herkules arbeitzaamheit doorboorde den afgront. *Niets valt den menschen te lastigh. Uit verwaentheyt beklimmenwe den hemel. Onze schelmery gedooght niet, dat Jupyn zijne vergramde blixems uyt de handen legge.*

AD L. SEXTIUM CONSULAREM. Ode IV.

Amœnitate veris descripta, & communi moriendi consuetudine proposita, tanquam Epicureus ad vitam voluptuosam Sextium hortatur.

SOlvitur acris hyems grata vice veris, & Favoni:
Trahuntque siccas machinæ carinas:
Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni:
Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna:
Junctæque Nymphis Gratiæ decentes
Alterno terram quatiunt pede, dum graveis Cyclopum
Vulcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
Aut flore, terræ quem ferunt solutæ.
Nunc & in umbrosis, Fauno decet immolare lucis,
Seu poscat agnam, sive malit hædum.
Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
Regumque turreis. ô beate Sexti,
Vitæ summa brevis spem nos vetat incohare longam.
Jam te premet nox, fabulæque manes,
Et domus exilis Plutonia: quo simul mearis,
Non regna vini sortiere talis,
Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

AEN L. SEXTIUS. Het IV. Gezang.

De lieflijkheit der lente beschreven, en 's levens algemeene brosheit voorgestelt hebbende, vermaent hy Sextius tot een wellustigh leven.

DE felle winter ontdoit, door d'aengename aenkomste der lente en des weklevens, en men wind de drooge kielen uit de haven: het vee is de stallen moe, en de boer den haert, en de weiden zijn niet meer wit van rijp. De Cyterische Venus heft alree met de nieuwe maen de reien aen. De bevallige Gratien trippelen met de Nymfen hant aen hant dat het dreunt: terwijl den yvere Vulkaen de logge Reusesmis gloeiende maekt. Nu is het tijt de blinkende pruik met eenen groenen myrt, of een bloem, die van d'ontlate landouwe voortgebroght wort, te bekransen. Nu is het tijt datmen Pan offere in de lommerige bosschagien; het zy hy een lammeken of een bokiken eischt. ô Zalige harssenen. *De bleke doodt klopt zoo wel aen der Koningen hoven, als aen der armen hutten. O zalige Sextius. 's levens oogenblik leert ons het lange leven mistrouwen.* Terstont zal u de nacht overvallen, en de logenachtige hel, en Plutoos nare huis, alwaer eens geraeckt wezende, zultge daar met lekkeren wijn gene gezontheden instellen, nochte den teeren Jongeling belonken, daer nu alle de jeugt om blaekt, en die korts de maegden zal ontfonken.

AD PYRRHAM. Ode V.

Horatius ex Pyrrhæ illecebris tanquam è naufragio enataverat, cujus amore irretitos, affirmat esse miseros.

QUis multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urget odoribus;
Grato, Pyrrha, sub antro?
Cui flavam religas comam
Simplex munditiis? heu, quoties fidem,

Mu-

AEN PYRRHA. Het V. Gezang.

Horatius de verlockingen van Pyrrha als een schipbreuk ontswommen, schat zulke ellendig, die in hare minne verstrikt zijn.

O Pyrrha! wat ranke Jongeling, stinkende van Civet en muskeljaet, omhelst u op gestroide roozen, in een genoegelijk prieel? ghy pronkstertje, voor wien snoertge uwe blonde vlechten! ô hoe menigmaal zal hy beschreien uwe trouweloosheit en lichtvaerdige eeden.

Mutatosque deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis
Emirabitur insolens,
Qui nunc te fruitur credulus aurea:
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius auræ
Fallacis! miseri, quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiva paries indicat, uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

eeden, en als een onervaren zich verwonderen over de harde buien van uwe norsse hevigheit, die uw blanketsel nu te lichtgelovich lief koost; die, niet kennende uwe bedriegelijke gunst, altijt hoopt u eens alleen en vriendelijk te vinden. Ellendigh zijnze, dien gy onverzocht schoon in 't oogh schijnt. De kerkmuur getuight met het gewyde tafereel dat ick mijne natte kleedèren ter eere des maghtigen Zeegodts opgehangen hebbe.

AD AGRIPPAM. Ode VI.

Varius tragœdiographus bella ab Agrippa gesta decantabit; Horatius vero conviviis tantum & moribus describendis aptus & idoneus.

Scriberis Vario fortis, & hostium
Victor, Mæonii carminis alite,
Quam rem cunque ferox navibus, aut equis
Miles te duce gesserit.
Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
Peleidæ stomachum cedere nescii,
Nec cursus duplicis per mare Ulyssei,
Nec sævam Pelopis domum,
Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Imbellisque lyræ musa potens vetat
Laudes egregii Cæsaris, & tuas
Culpa deterere ingeni.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne scripserit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis,
Tydiden superis parem?
Nos convivia, nos prœlia virginum,
Sectis in juvenes unguibus acrium
Cantamus vacui; sive quid urimur,
Non præter solitum leves.

AEN AGRIPPA. Het VI. Gezang.

De treurspeler Varius zal Agrippaes oorlogen zingen. Horatius voelt zich slechts bequaem tot beschrijvinge van banketten en minneworstelingen.

O Agrip! ghy manhaftige overwinner der vyanden, Varius zal beschrijven, met een hoogdravende dichters pen, al wat de forsse soldaet te water en te lande onder uw beleit, bedreven heeft. Wy lage verstanden onderwinden ons niet zulke treffelijke zaken te verhalen, nochte de groote verbolgenheit van Achilles, die niet te verzetten was, nochte het zwerven over zee van den dubbelen Ulysses, nochte Pelops wraekgierigheit; overmits schaemte en de Zanggodin, alleen op de weerloze luit afgerecht, beletten uwen en Cæsars voortreffelijken lof, door vernufts gebrek, t'ontluisteren. Wie kan Mars met zijn diamanten harnas naer waerdye beschrijven? of Merion, van het Troyaensche stof bekrozen? of Diomedes, door hulp van Pallas, den Goden gelijk? wy ledigen zingen banketten, en stoeyingen van vrysters tegens vryers dapper in de weer, met gekorte nagelen; het zy datwe keel zijn, of blaken, niet lichtvaerdigh buiten gewoonte.

AD MUNATIUM PLANCUM CONSULAREM. Ode VII.

Alii alias laudant civitates & regiones, Horatius vero reliquis anteponit Tibur, ubi natus est Plancus, quem ad diluendas vino curas cohortatur.

Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Ephesum, bimarisve Corinthi
Mœnia: vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Insigneis, aut Thessala Tempe.
Sunt quibus unum opus est, intactæ Palladis urbem
Carmine perpetuo celebrare, &

AEN MUNATIUS PLANCUS. Het VII. Gezang.

Boven alle andere steden en lantschappen, prijst hy Tibur, de geboorteplaats van Plancus, welken hy vermaent met wijn de zorgen af te spoelen.

Andere zullen het doorluchtige Rhodes löven, of Myliteen, of Efesus, of de vesten van Korintus, van wederzijde met zee bespoelt, of Tebes, door Bacchus, of Delfis, door Appollo vermaert, of de Tessalische Tempe. Men vint'er die al hun werk maken stadigh met vaerzen te verheffen de stadt der

Undique decerptam fronti præponere olivam.
Plurimus, in Junonis honorem,
Aptum dicit equis Argos, diteisque Mycenas.
Me nec tam patiens Lacedæmon,
Nec tam Larissæ percussit campus opimæ,
Quam domus Albuneæ resonantis,
Et præceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obscuro deterget nubila cœlo
Sæpe Notus, neque parturit imbreis
Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam, vitæque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyæo
Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristeis affatus amicos:
Quo nos cunque feret melior fortuna parente,
Ibimus ô socii, comitesque.
Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro,
Certus enim promisit Apollo.
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, pejoraque passi
Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas,
Cras ingens iterabimus æquor.

ongerepte Pallas, en den olijf boven alle andere bomen te achten. Vele prijzen, Juno ter eere, Argos te paerde afgerecht, en het rijke Mycenen. Ik hebbe tot het geduldigh Lacedemon, nochte tot de vette weiden van Larisse, zulk eenen trek niet, als tot de woonstede der ruischende Albunea, en den waterval Anio, en het wout van Tiburnus, en de boomgaerden bewatert met stromende beken. Gelijk de heldere Zuiden wint dikwils de nevels van den duisteren hemel afvaeght, en niet altijdt tot regen genegen is, zoo zijt, ô Plancus, verdacht, wijselijk uwe droefheit en 's levens moeielijkheden met een mollígh wijntjen te verdrijven; het zy datge u onthout in een leger, dat van wapens schittert, of rust onder het dichte lommer uwes Tiburs. Hoewel Teucer, Salamin, en zijnen vader ontweek, nochtans zeitmen, dat hy zijne harsens, zat van wijn, met eenen populierkrans bevlechtende, zijne droevige vrienden aldus aansprak: O makkers en spitsbroeders, werwaert Fortuin, die ons gunstiger als vader is, ons voeren zal, daer zullenwe gaen. Onder Teucers beleit en raet hoevenwe niet te vrezen: want Apollo belooft ons zekerlijk een ander Salamin, in een nieuw landt. O ghy dappere mannen, die dikwils meer gevaers met my uitstondt, verdrijft nu de zorgen met wijn, morgen zullenwe ons weder op de wilde zee begeven.

AD LYDIAM. Ode VIII.

Juvenem Sybarin Lydiæ amore perditum, & voluptatibus colliquefactum notat.

Lydia dic, per omneis
Te deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere? cur apricum
Oderit campum patiens pulveris, atque solis?
Cur neque militaris
Inter æqualeis equitet; Gallica nec lupatis
Temperet ora frænis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivam
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
Brachia, sæpe disco,
Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinæ
Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Trojæ

Fu-

AEN LYDIA. Het VIII. Gezang.

Hy roskamt den Jongeling Sybaris, bedorven door de minne van Lydia, en in wellusten versmolten.

O Lydia! ik bid u, om Gods wil, zeghme eens: waerom ylt ge zo om Sybaris, die op u verslingert is, te bederven? waerom schuwt hy, die weder en wint verduren kan, het worstelperk? waerom rijd hy niet ridderlijk met zijns gelijken? waerom temt hy niet Fransche paerden met den muilprang? waerom durf hy den blonden Tiber niet genaken? waerom vliet hy den worsteloli omzichtiger als adderen bloet? waerom draegt hy niet zijne armen blaeuw van de wapenen, die dikwils meesterlijk de schijf en den worppiek voorby den merkpael geworpen heeft? waerom verberght hy zich, gelijck men zeit, dat de zoon der Zeegodinne Tetis voor de beschreielijke uitvaert van Troje dede; op dat

het

Funera, ne virilis
Cultus incædem, & Lycias proriperet catervas.

AD THALIARCHUM. Ode IX.

Quo magis sævit hyems, eo magis voluptati indulgendum.

Vides, ut alta stet nive candidum
Soracte: nec jam sustineant onus
Silvæ laborantes: geluque
Flumina constiterint acuto?
Dissolve frigus, ligna super foco
Large reponens: atque benignius
Deprome quadrimum Sabina
O Thaliarche merum diota.
Permitte divis cætera: qui simul
Stravere ventos æquore fervido
Deprælianteis, nec cupressi
Nec veteres agitantur orni.
Quid sit futurum cras, fuge quærere: &
Quem sors dierum cunque dabit, lucro
Appone: nec dulceis amores
Sperne puer, neque tu choreas:
Donec virenti canities abest
Morosa: areæ nunc & campus, & areæ,
Lenesque sub noctem susurri
Composita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
Pignusque direptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

IN MERCURIUM, Ode X.

Quem laudat à facundia, à parentibus, à palestræ & lyræ inventione, à maxima in furando calliditate, atque ab iis, quibus fungitur muneribus.

Mercuri facunde, nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti carus, & decoræ
More palæstræ:
Te canam magni Jovis, & deorum
Nuntium, curvæque lyræ parentem,
Callidum, quicquid placuit, jocoso
Condere furto.
Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.
Quin & Atridas duce te superbos
Ilio dives Priamus relicto,

Thes-

het mannelijke kleet hem niet mede zoude slepen, in de neerlaeg der Frygiansche benden?

AEN TALIARCHUS. Het IX. Gezang.

Hy maent hem op tot een lustig winter-leven.

GY ziet hoe blank en dik Sorakte van sneeuw leit, en dat de bosschen nu schier onder dien last bezwijken, en alle vlieten dicht toegevrozen zyn. Verdrijf de koude, en leg lustig hout aen den haert; en schenk, ô Taliarch, rustig vernen wijn uit Sabynsche kruiken. Beveel de rest den Goden, die, zoo haast zy de winden, in de barnde zee worstelende, gestilt hebben, zoo worden cypressen en oude olmen niet meer bewogen. *Onder zoek niet wat morgen gebeuren zal; en reken elcken dach, die u Fortuin verleent, voor winste;* En terwijl gе jong zijt, speen u niet van zoete vryagien, en dansen, zoo lang gy bloeiende van gemelijke grijsheit vry zijt: laet nu het worstelperk, en andere oeffenplaetsen weder verzocht, en de zachte fluisteringen ter gezette avontuure hervat worden, en ook het aengename lachen, meldende uit een schuylhoekje het verborgen meisken, en den armring tot pant van den arm, of eenen ring van den quansuis weygerenden vinger afgerukt.

AEN MERKUUR. Het X. Gezang.

Dien hy verheft wegens zijne welsprekentheit, afkomste, worstelkunste, en vindinge der liere; ouck om zijne loosheyt in 't stelen, en om d'ampten die hy bedient.

O Welsprekende Merkuur, Atlas neef, die schrander door uwe stem en het heerlijke worstelspel, de zeden der eerste menschen besnoeide; u zal ik loven, die des grooten Jupijn, en der Goden gezant, en vinder der ronde luite zijt, doortrapt om boertige diefte naer uwen lust te heelen. Apollo eertijdts, terwijl hy u, in Jongskens gestalte, dreigde te quetsen, indienge hem de gestole ossen niet wederleverde, most lachen, om dat hy zich van pijlkoker berooft vondt. De rijke Priaem oock, uit Ilium gaende, verschalkte mede door uw beleit, de groote zonen van Atreus, en de Tessalische

schilt

Thessalosque igneis, & iniqua Trojæ
Castra fefellit.
Tu pias lætis animas reponis
Sedibus: virgaque levem coerces
Aurea turbam, superis deorum
Gratus, & imis.

AD LEUCONOEN. Ode XI.

Hortatur Leuconoen, omissa futurorum cura, voluptati indulgere, argumento à vitæ brevitate & celeritate ducto.

TU ne quæsieris scire, (nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dii dederint, Leuconoe: nec Babylonios
Tentaris numeros, ut melius, quicquid erit, pati:
(Seu plureis hyemes, seu tribuit Juppiter ultimam:
Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Thyrrhenum:) sapias: vina liques: & spatio brevi
Spem longam reseces: dum loquimur, fugerit invida
Ætas, carpe diem, quam minimum credula postero.

AD AUGUSTUM. Ode XII.

Collaudatis diis, heroibus, virisque aliquot claris, tandem ad divinas Augusti laudes descendit.

QUem virum, aut heroa lyra, vel acri
Tibia, sumes celebrare Clio?
Quem deum? cujus recinet jocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo, gelidove in Hæmo?
Unde vocalem temere insecutæ
Orphea sylvæ.
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus, celereisque ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam solitis parentum
Laudibus? qui res hominum ac deorum,
Qui mare & terras, variisque mundum
Temperat horis?
Unde nil majus generatur ipso:
Nec viget quicquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores.
Præliis audax, neque te silebo
Liber

schiltwachten, en 's vyands leger voor Troje: En ghy, bemindt van Goden en ongoden, zet de godtvruchtige zielen in vrolijke rustplaetsen, en geleit de zwevende schaer met uwe goude roede.

AEN LEUCONOE. Het XI. Gezang.

Hy verbiet Leuconoë voor 't aenstaende te zorgen, gebiet haer vrolijck te zijn, nemende zijn bewijs van de snelheit en kortheit des levens.

O Leukonoë, onderzoek niet eens (want 't is ongeoorloft te weten) wat einde de Goden u of my beschoren hebben; ende en laet uwe planeet niet lezen, op datge te beter leert verduren alles wat u overkomen zal; het zy u Jupiter meer jaren toeleit, of dat dees winter de leste zy, waer in de Tyrrenische zee gebroken wort op de uitstekende rotsen. Laet den wijn vloeien. Laet varen de lange hoop om eenen oogenblik levens. Al pratende verloopt de nijdige tijdt. Neem den huidigen dagh waer, minst betrouwende den dagh van morgen.

AEN AUGUSTUS. Het XII. Gezang.

De Goden, Helden en doorluchtige mannen geprezen hebbende, treet hy endelijck tot den lof van Augustus.

O Klio! welken man of helt neemtge voor op uwe luit of schelle fluit te loven? of welken Godt, wiens naem van den oubolligen weergalm nagebaut wort, in het beschaduwde geweste van Helikon, of op Pindus, of op den killen Hemus? van waer de bosschagien van zelfs den zangerigen Orfeus navolgden; die met moederlijke kunste snelle watervallen en vlugge winden stuite, en al vleiende scherp luisterende eiken, door zijne luidende snaren leide. Wat zal ik best eerst verhalen, tot gewoonen lof des Vaders, die den staet van menschen en Goden, die zee en aerdtrijk, en de werelt door verscheide Jaertijden bestiert? uit wien niet groters geboren wort als hy zelf, nochte niets bloeit dat hem gelijkt, of by hem halen magh. Pallas evenwel is de naeste by hem in eere. U zal ik ook niet verzwijgen, ô Bacchus, die stout ten oorlog zijt, en u niet, ô
Maegt

Liber, & sævis inimica virgo
Belluis: nec te metuende certa
Phœbe sagitta.
Dicam & Alciden, puerosque Ledæ,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautis
Stella refulsit,
Defluit saxis agitatus humor:
Concidunt venti, fugiuntque nubes:
Et minax (quod sic voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum post hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an superbos
Tarquini fasceis, dubito, an Catonis
Nobile lethum.
Regulum, & Scauros, animæque magnæ
Prodigum Paulum, superante Pœno,
Gratus insigni referam camœna,
Fabriciumque.
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Sæva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.
Crescit, occulto velut arbor ævo,
Fama Marcelli: micat inter omneis
Julium sidus, velut inter igneis
Luna minores.
Gentis humanæ pater atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Cæsaris fatis data: tu secundo
Cæsare regnes.
Ille, seu Parthos Latio imminenteis
Egerit justo domitos triumpho,
Sive subjectos Orientis oræ
Seras & Indos;
Te minor latum reget æquus orbem:
Tu gravi curru quaties Olympum:
Tu parum castis inimica mittes
Fulmina lucis.

Maegt, die een vyandin der wilde dieren zijt, nochte u, ô Phebus, ontzichtelijk door uwe fixe pijlen. Ik zal ook van Alcides spreken, en Ledaes kinderen, van welken d'een een vermaert meester te paerde, d'ander in het kampvechten is: wier heldere starre, zoo ras zy den zeelieden verschijnt, het gedreven vocht van de klippen doet afschieten, de winden gaen leggen, en het zwerk drijft wech, en de dreigende golven, om dat het hun belieft, bedaren op zee. Ik twijffel of ik na dezen eerst Romulus of het geruste Rijk van Numa, of de trotse bijlen van Tarquyn of Katoos doorluchtige doot zal gedenken. Ik zal Regulus en de Scauren, en Paulus, die vermeestert van den Peen, zijn groote ziel ten beste gaf, en Fabricius dankbaerlijk ophalen, in een hoogdravende gedicht. De bittere armoe, en het vaderlijk erf, met een beknopte woning teelden dezen man, en Curius ongehavent van hair, en Kamil, alleen bequaam ten oorlogh. Marcels faem groeit, als een boom stilzwijgende met der tijt op, en het gestarnte van Julius glinstert onder allen, gelijk de maan onder de mindere lichten. ô Vader en wachter des menschelijken geslachts, die van Saturnus gesproten zijt, het nootlot beveelt u de zorge van den grooten Cæsar: Cæsar sal neffens u heerschen, het zy hy de Parten, die Latium op den hals leggen, als een verwinner in eene rechtvaerdige gestaci omvoert, of de Seres en Indianen, ingezetenen van 't Oosten, hy, zeg ick, zal minder als ghy de wijde werelt rechtvaerdelijk regeeren. Gy zult den hemel doen daveren met uwen zwaren wagen. Gy zult den Blixem slingeren, die verbolgen is over de besmette woud-autaren.

AD LYDIAM. Ode XIII.

Moleste fert Telephum rivalem sibi à Lydia anteponi.

Cum tu Lydia Telephi
Cervicem roseam, & cerea Telephi
Laudas brachia; væ, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa sede manet. humor & in genas

Fur-

AEN LYDIA. Het XIII. Gezang.

Hy kan het niet verduwen, dat Telefus zijnen medevryer, van Lydia boven hem gestelt wort.

O Lydia! wanneerge Telefs roosverwigen nek, Telefs wasse Armen looft, zeker dan zwilt mijne blakende lever van overlopende galle; dan ontstelt mijn brein en bloet; dan biggelen my de tranen schielijk langs de wangen; meldende, door hoe langsaem een vier ik

geheel

Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, seu tibi candidos
Turparunt humeros immodicæ mero
Rixæ: sive puer furens
Impressit memorem dente labris notam.
Non, si me satis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Lædentem oscula, quæ Venus
Quinta parte sui nectaris imbuit.
Felices ter, & amplius,
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulsus querimoniis
Suprema citius solvet amor die.

geheel verteer. Ik blaek, het zy een vinnig dronkemans gevecht uwe blancke schouders geschent hebbe: het zy die dolle jongeling een lidteken in uwe lippen gebeten hebbe. Indienge naer my luisteren wilt, denck niet dat zijn liefde eeuwigh duren zal, die onbeschoft de liefelijcke kuskens schendt, welke Venus in het eelste van haren Nektar gedoopt heeft. Drieen vierwerf geluckigh zijnze, die verknocht zijn door eenen onverbroken bant, en welcker liefde, niet gescheurt door booze krackeelen, voor den sterfdagh eindigt.

AD REMPUBLICAM, BELLUM CIVILE REPARANTEM.

Ode XIV.

O Navis, referent in mare te novi
Fluctus. ô quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
Nudum remigio latus?
Et malus celeri saucius Africo,
Antennæque gemant? ac sine finibus
Vix durare carinæ
Possint imperiosius
Æquor? non tibi sunt integra lintea:
Non Dii, quos iterum pressa voces malo:
Quamvis Pontica pinus,
Sylvæ filia nobilis,
Jactes & genus, & nomen inutile.
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit: tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Interfusa nitentes
Vites æquora Cycladas.

Het XIV. Gezang.

Op Brutus, zich toerustende tot den burgerlijcken oorlogh.

O Schip, een nieu onweder zal u weder in zee jagen. Och wat gaetge aen? hou met kracht de haven in. Zietge niet datge zonder riemen drijft? en de mast, door den fellen storm, eenen krack wegh heeft? en de raen kraken, en de keilen zonder takels naulijks het gewelt der zee verduren konnen? Gy hebt niet een zeil heel. Gy hebt uit by de goden, diege, van noot geparst wezende, zoud mogen aanroepen. Hoewel gy Pontische pijnboom, dochter van het edele bosch, op uwe afkomste en ydelen naem stoft. De bloode zeeman betrout zich niet op geschilderde jaghten. Zie voor u, indienge den winden niet ten guigelspele wilt strecken: ghy die my onlanghs tot hartzeer diende, en nu tot blijschap, en geen kleene zorge gedijt. Schuw de barningen, die tusschen uitsteeckende Cyklades storten.

Nerei vaticinium de ruina Trojæ. Ode XV.

PAstor quum traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu.

Het XV. Gezang.

Nereus voorspellinge van den ondergang van Troje.

TOen de trouwlooze harder, met Ideesche schepen, zijne huyswaerdin Heleen over zee medesleepte, heeft Nereus de snelle winden tegens hunnen danck ingebonden, op dat hy het wrede nootlot aldus zoude spellen: Ter quader uure voert ghyze t'huis, die met een maghtigh heir weder geeischt zal worden van Grieken, het welck met eede verbonden is uwe bruiloft en het oude Rijk van Priaem te steu-

Eheu quantus equis, quantus adest viris
Sudor: quanta moves funera Dardanæ
Genti! jam galeam Pallas & ægida
Currusque & rabiem parat.
Nequicquam, Veneris præsidio ferox,
Pectes cæsariem: grataque fœminis
Imbelli cithara carmina divides.
Nequicquam thalamo graves
Hastas, & calami spicula Cnossii
Vitabis, strepitumque, & celerem sequi
Ajacem: tamen heu serus adulteros
Crines pulvere collines.
Non Laertiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Urgent impavidi te Salaminius
Teucerque, & Sthenelus, sciens
Pugnæ: sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger: Merionem quoque
Nosces. ecce furit te reperire atrox
Tydides, melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Visum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies, mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuæ.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum classis Achillei.
Post certas hyemes uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

AD AMICAM. Ode XVI.

Palinodiam canit. Nam veniam petit à puella quam Jambis læserat: culpamque transfert in iram, cujus vim indomitam describit.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminosis cunque voles modum
Pones jambis; sive flamma,
Sive mari libet Adriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber æque: non acuta
Sic geminant Corybantes æra,
Tristes ut iræ: quas neque Noricus
Deterret ensis, nec mare naufragum,
Nec sævus ignis, nec tremendo
Juppiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Desectam, & insani Leonis

steuren. Och! hoe zweten ruiters en knechten? wat haeltge den Dardanischen volcke al neerlaeg op den hals? Pallas rust alree helm, beukelaer en wagen toe, en geraeckt aen het woeden. Vergeefs, op Venus hulp moedt dragende, zultge uwe perruick kemmen, en spelende op uwe weerlooze luit aengename wijzen voor de jofferen daer onder zingen: vergeefs in uwe kamer vlieden de zware spietsen, en de punten der Knossische pijlen, en het gedruisch van Ajax, die u kort op de hielen is. Maer helaes! ten leste zultghe uw overspeeligh hair met stof begruizen. Zietge niet om naer Ulysses, den verdelger van uwen huize, nochte naer Nestor van Pylus? d'Onverzaegde Teucer van Salamin, en Stenelus ten strijde afgerecht, en die, als het op 't paerdemennen aenkoomt, geen logh wagenaer is, zijn u op de hielen. Merion zultge ook leeren kennen. Zie den forssen Diomedes, die zijnen vader overtreft, raest om u te vinden; voor wien gy sufterт al hygende vlughten zult, gelijk een hart, dat ter zijden af, in het dal, den wolf verneemende, zijn grazen vergeet. Dit is 't niet, datge uwe liefste beloofde. Achilles verbolgen vloot zal Iliums beleg, en der Frygiaensche joffrouwen leven verlengen. Na zekere jaeren zal het Achaische vier de Trojaensche huizen verbranden.

Het XVI. Gezang.

Hy bidt het meisken, door zijn lasterdicht tweemael gequest, om vergiffenis.

O Dochter, schooner dan uwe schoone moeder, gy moogt met mijne lastervaerzen leven, zooghe wilt; het zy gy lust hebt die te branden, of in de Adriatische zee te drencken. Cybele noch de Pytische Apollo, nochte ook Bacchus schudden de papeharssens zoo niet in ingewijde plaetsen. De Koribanten verdubbelen zoo 't geklank van hun luidende beckens niet, als droeve gramschap, die niet schrikt voor Norische lemmers, nochte schipbrekende zee, nochte verteerende vier, nochte Jupijn zelf, die met eenen fidderenden donder van boven schiet. Men zeit dat Prometheus genootzaeckt was een stucksken alsins afgesneden, tot zijn eerste klay te voegen, en de

Vim stomacho apposuisse nostro.
Iræ Thyesten exitio gravi
Stravere: & altis urbibus ultimæ
Stetere causæ cur perirent
Funditus, imprimeretque muris
Hostile aratrum exercitus insolens.
Compesce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeres jambos
Misit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quæro tristia: dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM. Ode XVII.

Invitat eam in Lucretilem, multa ostendens commoda quæ ex eo percipiet.

VElox amœnum sæpe Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus: & igneam
Defendit æstatem capellis
Usque meis, pluviosque ventos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quærunt latentes, & thyma devia
Olentis uxores mariti:
Nec virides metuunt colubros,
Nec Martiales hœdilia lupos;
Utcumque dulci Tyndari fistula
Valles, & Usticæ cubantis
Levia personuere saxa.
Di me tuentur: dis pietas mea
Et Musa cordi est. hinc tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle, caniculæ
Vitabis æstus: & fide Teia
Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra: nec Semeleius
Cum Marte confundet Thyoneus
Prælia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum, ne male dispari
Incontinentes injiciat manus:
Et scindat hærentem coronam
Crinibus, immeritamque vestem.

kracht eenes dullen leeus in onzen boezem gesteken heeft. De toorne heeft Tyestes ten zwaren val gebrogt, en was hooftoorzaeck dat treffelijcke steden in den gront verdelgt wierden, en het uitgelaten leger den vyandelijcken ploegh door de vesten liet gaan. Bedaer wat: d'oploopentheit der zinnen heeftme mede in mijn zoete jeugt verruckt, en uit dolligheit tot reuckelooze vaerzen vervoert. Nu zoeck ick die hardigheit te verzachten, mits ghy uwe scheltwoorden in den hals halende, my weder vriendtschap toont, en moedt geeft.

AEN TYNDARIS. Het XVII. Gezang.

Hy noodighze op zijn hoeve by Lucretilis.

DE gezwinde Faunus verwisselt dikwils den genoegelijken Lukretil om Lyceus, en beschut mijne geiten altijt voor het steecken der zonne en regenachtighe buien. De verdwaelde wijfkens der stinckende mannekens zoeken onbeschadigt, door het veilige wout, dichte laeningen en tijm: en de bocken schromen niet meer groene slangen, en bijtende wolven, daar, o Tyndaer, dalen en gladde rotsen van den levenden Ustika op de zoete fluit wedergalmen. De Goden beschermen my. Mijn godtvruchtigheit en zanggodin gaet den Goden ter harte. Van hier zal u vol op toevloeien uyt eenen milden hoorne, de rijcke vloet der ackerglori. Hier zultge, in een afgescheiden dal, de hitte der hontsdagen ontwijcken, en speelen op eene Teische snaer van Peneloop, en de glazige Circe, beide, om eenen man, even verlegen. Hier zultge, in schaduwe, een licht wijntjen van Lesbium leppen: en Tioneus, Semeles zoon, zal met Mars niet vechten, en ghy zult, hier verdacht, niet hoeven te vreezen, dat de dartele Cyrus onbeschoft zijn baldadige handen sla aen u, die zijns gelijck niet en zijt, en hy den om het hooft gevlochten krans, en het onnozele kleedt scheure.

AD QUINTILIUM VARUM. Ode XVIII.

Vinum moderate sumptum exhilarat animum, at haustum immoderate: furorem concitat.

NUllam Vare sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & mœnia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militium aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque decens Venus?
At ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Euius:
Quum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt avidi. non ego te candide Bassareu
Invitum quatiam: nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. sæva tene cum Berecynthio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

AEN QUINTILIUS VARUS. Het XVIII. Gezang.

Het matigh gebruick des wijns verheught den geest; het onmatigh drincken verweckt krackeel.

O Vare, plant voor alle boomen den heiligen wijnstock, op den zachten gront van Tybur, en by de vesten van Katilus: want het leven valt nuchtere keelen zuur, en knaegende zorgen willen op gene andere wijze verschoien. wie klaagt dat oorlogh of armoe lastig valt, wanneer hy beschoncken is? wie spreeckt niet liever van u, o Vader Bacchus, en van u, o bevallige Venus? maer het Centaurische krackeel met den Lapiten, door den wijn ontstaen, vermaent ons de maet van drincken niet te buiten te gaen: dat vermaent ons oock Evius, niet weinig gesteurt op de Sitonen: toen zy, van geilheit blakende, luttel onderscheits tusschen eer en schande maeckten O blancke Bassareus, ick zal u niet tegens heugh en meugh instorpen, nochte 't geheim, dat onder veelerley leet schuilt, aen den dag brengen. Bedwing de dolle bommen, en den Berecintischen hoorne; dien blinde eigeliefde navolgt, en verwaentheit, die d'ydele kruin al te hoogh in de lucht steekt; en trouwe, de geheimmeltiter, doorluchtiger dan glas.

DE GLYCERA. Ode XIX.

Se illius amore uri.

MAter sæva Cupidinum,
Thebanæque jubet me Semeles puer,
Et lasciva licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glyceræ nitor
Splendentis Pario marmore purius:
Urit grata protervitas,
Et vultus nimium lubricus aspici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deseruit, nec patitur Scythas
Et versis animosum equis
Parthum dicere, nec quæ nil attinent.
Hic vivum mihi cespitem, hic
Verbenas pueri ponite, thuraque,
Bimi cum patera meri.
Mactata veniet lenior hostia.

VAN GLYCERA. Het XIX. Gezang,

Hy klaeght dat hy van hare minne blaeckt.

DE wrede moeder der minnegodekens, en de jongen der Thebaensche Semele, en dartele ongebondenheit, belasten my de verkoude vryagien wederom te ontfonken. My blaeckt de luister van Glyceer, zuiverder glinsterende als Parischen marmer: my blaeckt aengename dartelheit, en het aenschijn, dat al te glibberig in 't oog is. Venus, my met gewelt op 't lijf vallende, heeft Cyprus verlaten, en gedoogt niet, dat ik dichte van Scyten en Parten, moedigh op deizende paerden; en van 't geen ter zaecke niet dienstig is. O jongers brengt hier een groene zode: brengt offerkruit en wierroock, en eenen beker met tweejarigen wijn, na het slaghten der offerhanden zalze leeniger worden.

AD MÆCENATEM. Ode xx.

Invitat Mæcenatem ad convivium minime sumptuosum.

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis ; Græca quod ego ipse testa
Conditum levi : datus in theatro
Quum tibi plausus,
Care Mæcenas, eques : ut paterni
Fluminis ripæ, simul & iocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Cæcubum, & prælo domitam Caleno
Tu bibes uvam, mea nec Falernæ
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

AEN MÆCENAS. Het xx. Gezang.

Hy noodight hem op een onkostelijck gastmael.

GY zult uit kleene kroezen kleenen Sabijnschen wijn drinken, dien ick in een Grieckſche kruick met peck toegeſtopt hebbe, toen, o waerde Mecenas, de ſchouburg, met een hantgeklap u zoo voor ridder uitriep, dat de oever des vaderlijcken vliets, en met eenen de boertige nabauwer van den berg Vatikaen uwen lof weergalmden. Ghy zult Kampaniſchen wijn drincken, en druiven die te Kalene geparſt zijn. Tot mijnent drinckt men geenen wijn van Falerniſche wijngaerden, nochte Formiaenſche heuvelen.

IN DIANAM ET APOLLINEM. Ode xxi.

Hortatur virgines & pueros ad canendas eorum laudes.

Dianam teneræ dicite virgines,
Intonsum pueri dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.
Vos lætam fluviis, & nemorum coma
Quæcunque aut gelido prominet algido,
Nigris aut Erymanthi
Sylvis aut viridis Cragi :
Vos tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
Hic bellum lacbrymosum, hic miseram famem
Pestemque à populo & principe Cæsare, in
Persas atque Britannos.
Vestra motus aget prece.

AEN DIANE, EN APOLLO. Het xxi. Gezang.

Eeuwdicht.

GHy teere joffertjes, zingt Diaen ; ghy jongelingen, zingt den ongeſchoren Cyntius, en Latoon, daer d'opperſte Jupijn zoo zeer op verſlingert is. Gy vryſters verheft met lofzangen haer, die vermaeck ſchept in vlieten en boſchloof, 't welck uitpuilt op den killen Algidus, of in de bruine wouden van Erymant, of groenen Kraeg. Ghy vryers, looft niet min Tempe, Delos, Apolloos geboorteplaets, en zijn ſchouders, door zijnen pijlkoker en broederlijke lier vermaert. Dees, door uwe gebeden bewogen, zal beſchreielijken oorlogh, erbarmelijken honger en peſt, van den volcke en Cæſar den vorſt, den Perſianen en Britten toedrijven.

AD ARISTIUM. Ode xxii.

Vitæ integritas ubique tuta eſt, idque ſuo exemplo probat.

Integer vitæ, ſceleriſque purus
Non eget Mauri jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida ſagittis,
Fuſce, pharetra :
Sive per Syrtes iter æſtuoſas,
Sive facturus per inhoſpitalem
Caucaſum, vel quæ loca fabuloſus
Lambit Hydaſpes.
Namque me ſylva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Ter-

AEN ARISTIUS. Het xxii. Gezang.

Onnozelheit en trouw zijn over al veiligh.

O Fuſkus, die oprecht van handel en wandel is, behoeft ſchicht nochte boogh van Mooren, nochte koker, zwanger van vergiftige pijlen ; het zy hy doorreize de heete en zandige woeſtijnen van Lybie of den ongaſtvryen Kaukaſus, of de plaetſen, die geleckt worden van den Hydaſp, daer men veele ſprookjes van verziert : want terwijl ick van mijne Lalage zing, en onbekommert omzwerve, buiten

Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem.
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit esculetis,
Nec Jubæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor æstiva recreatur aura:
Quod latus mundi nebulæ malusque
Jupiter urget:
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata:
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

AD CHLOEN. Ode XXIII.

Non est cur Chloë viri contactum fugiat, quum sit jam viri potens & ætate matura.

VItas hinnuleo me similis Chloë,
Quærenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Aurarum & sylvæ metu
Non seu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis, seu virides rubum
Dimovere lacertæ:
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aspera,
Getulusve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIUM.

Qui mortem Quintilii deflebat immoderate. Ode XXIV.

QUis desiderio sit pudor aut modus
Tam chari capitis? præcipe lugubres
Cantus Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget? cui Pudor, & Justitiæ soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum invenient parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius (heu) non ita creditum
Poscis Quintilium deos.
Quid si Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem,
Non vanæ redeat sanguis imagini,

Quam

ten mijnen hoefslagh, zoo vlught in 't Sabynsche bosch voor my, die weerloos ben, een wolf, hoedanigh een gedroght van het strydbare Daunia niet in de wijde eekelbosschen gevoed wort: nochte hoedanig Jubaes landouwe, de dorre leeuwen voester, niet voortbrengt. Zetme daer geen boom op de dorre velden door een zomerluchje verfrischt wort; welck gewest van nevels en quade luchten geplaegt wordt: zetme in een onbewoont lant, onder de middellijn, noch zal ick Lalage, dat lachebeckje, dat zoet praetstertje, beminnen.

AEN CHLOE. Het XXIII. Gezang.

Naardienze huwbaer is, beestze geenen man te schuwen.

O Chloë, gy vlughtme, als een hindeken dat zijn bevende moeder zoekt, op ongebaende bergen, niet zonder ydele vreeze van windekens en loof: want het zy dat de bladen door de aenkomende lente trillen; het zy groene haeghdissen door de bremhage booren; het harte jaeght en de beentjes knicken: en ick nochtans vervolgh u niet, als een wrede tiger, of Getulisch leeu, om u te verscheuren. Nu ghe eens huwbaer geworden zijt, laet af van moeder na te loopen.

AEN VIRGILIUS. Het XXIV. Gezang.

Hy beschreit de doot van Quinctilius.

O Melpomen, godin der treurzangen, aen wie de vader een liefelijcke stem en cyter vereerde, leer ons wanneer wy ophouden zullen uit schaemte te verlangen naer zoo waert een hooft. Zal dan een eeuwige slaep Quinctilius oogen luicken? wanneer zal schaemte en onomgekochte trou, een zuster van rechtvaerdigheit en naeckte waerheit yemant zijns gelijck vinden? hy is gesneuvelt, dat beklaghelijck is voor veele vroomen: maer voor niemant beklaeghelijcker, o Virgijl, als voor u. Helaes! vergeefs eischt ghy den godvruchtigen Quinctilius van den goden, die maer geleent was. Al kontghe vleiender als de Tracische Orfeus speelen, op de snaren, daer de boomen naer luisterden; nochtans zou de ziel niet weder

Quam virga semel horrida
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum. Sed levius fit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM. Ode XXV.

Insultat ei, quod jam vetula, merito ab amatoribus spernatur.

PArcius junctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi somnos adimunt: amatque
Janua limen,
Quæ prius multum faciles movebat
Cardines: audis minus & minus jam,
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis?
Invicem mœchos anus arrogantes
Flebis in solo levis angiportu,
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento:
Quum tibi flagrans amor, & libido,
Quæ solet matres furiare equorum,
Sæviet circa jecur ulcerosum,
Non sine questu:
Læa quod pubes edera virenti
Gaudeat, pulla magis atque myrto:
Aridas frondes hyemis sodali
Dedicet Hebro.

AD MUSAM, DE ÆLIO LAMIA. Ode XXVI.

Non decet Musarum cultores curis & mœroribus esse obnoxios. Poeta suum Lamiam Musæ Pimpleæ commendat.

MUsis amicus, tristitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis: quis sub Arcto
Rex gelidæ metuatur oræ,
Quid Tiridatem terreat unice
Securus. ô quæ fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiæ coronam
Pimplea dulcis. nil sine te mei
Possunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque tuasque decet sorores.

der in het ydele beelt keren, het welck van Merkuur (door geene gebeden vermorwt, om het noodlot te ontsluiten) eens, met zijne ysselijcke roede, by de zwarte schare gedreven is. Hardt valt het, doch watmen niet beteren kan valt lichter door gedult.

AEN LYDIA. Het XXV. Gezang.

Hy beschimptze, die nu out en afgesolt, wederom van de jeught versmaet wort.

DArtele vryers kloppen zeldener op de geslote vensters, en steuren uwen slaep niet, en de deur is altijt dicht toe, die te vore den meesten tijd op de klinck stont: ghy hoort nu hoe langher hoe min. Slaeptge, o Lydia, den heelen nacht over, terwijl ick, uw lief, vast verloren ga? hier tegens zult ghy ritse best, in een eensaem stopje, om de verwaende overspeelders, schreien, terwijl het Tracische onweder meer by donckere maen buldert; wanneer blaeckende minne en geilheit, die de merrien pleegh hengstigh te maecken, de verrotte lever zal koocken, niet zonder hartzeer, om *dat de vrolijcke jeugt vermaeckt is, met den bloeienden veilkrans en donckergroenen myrt, en wijdt het dorre loof den Hebrus, een spitsbroeder van den winter, toe.*

VAN ELIUS LAMIA. Het XXVI. Gezang.

Hy begeert Lamia uit een rustigh en lustigh hart te prijzen.

ICk, een vrient der Zanggodinnen, zal den onstuimigen winden bevelen droefheit en vrees in de Kretenser zee te storten, en my gants niet bekreunen wat Koning onder de kille Noorder as gevreest wort: wat Tiridates vervaert. O zoete Zanggodes, die in onbesmette bronnen uwen lust schept, vlecht bescheene bloemen: vlecht eenen krans voor mynen Lamia: mijn glori isme zonder u ondienstigh. Het voeght u en uwe zusteren dezen op nieuwe snaren, dezen met lierdichten in te wyen.

AD SODALES CONVIVAS.

Ne inter potandum rixentur & poculis ipsis pugnent barbarorum more. Ode XXVII.

Natis in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est: tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino & lucernis Medus acinaces
Immane quantum discrepat? impium
Lenite clamorem sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem falerni? dicat Opuntiæ
Frater Megillæ, quo beatus
Vulnere, qua pereat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede. quæ te cunque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus; ingenuoque semper
Amore peccas. quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. ah miser,
Quanta laboras in Charybdi,
Digne puer meliore flamma!
Quæ sago, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus?
Vix illigatum te triformi
Pegasus expediet Chimæræ.

AEN ZYNE SPITSBROEDERS.

Het XXVII. Gezang.

Hy verbietze, onder het gelagh, met woorden of kroezen, als Barbaren te krackeelen, of te vechten.

DE Traciers zijn gewoon met kroezen te vechten, die alleen tot vrolijckheit gemaeckt zijn. Wegh met die uitheemsche wijze, en verweckt geen bloedigh krackeel, in een eerlijck gelagh. Hoe qualijck passen Medische sabel en gastmalen by elckanderen. O spitsbroeders, stilt dat godtloos gebulder, en blijft aen den disch. Wiltghe dat ick mede eens eenen kroes strengen Falernischen wijn drincke? laet den broeder van Megille van Lokris zeggen, door welcke wonde, door wiens minnepijl hy ter goeder uure geschoten is. Wil hy 't niet zeggen? ick zal anders niet drincken. Wat vryster u quelt, zy blaeckt u met geen minnevier, daerghe schaemroot om hoeft te worden; en altijt zetghe uwe zinnen op eene vrygeboorne. Zegh op, hoe het daer mede gelegen is, ghy mooght het my vry betrouwen: het *zal by ons beide blijven.* Och! elendige jongeling, die hooger behoorde te zien, in hoe groot een gevaer steeckt ghe? Wat kol, wat tovenaer, wat Godt kunnen u door Tessalisch vergif bevrijden? Pegaes zou u, die aen eene drievormige Chimeer gekoppelt zijt, naulicks konnen redden.

Ode XXVIII.

Inducitur Archytas Philosophus & Geometra nautæ cuidam respondens, quod omnibus sit moriendum, petensque à nauta ne sinat corpus suum jacere in littore insepultum.

Te maris & terræ, numeroque carentis arenæ
Mensorem, cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope littus parva Matinum
Munera. nec quicquam tibi prodest
Aërias tentasse domos, animoque rotundum
Percurrisse polum, morituro.
Occidit & Pelopis genitor, conviva deorum.
Tithonusque remotus in auras:
Et Jovis arcanis Minos admissus. habentque
Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demissum: quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti concesserat atræ:

Ju-

OP ARCHYTAS. Het XXVIII. Gezang.

De Geest van Archytas eenen zeeman antwoordende, zeit dat alle menschen sterflijk zijn, en bidt dat men hem niet onbegraven late, maer zijn lichaem de aerde of het zant bevele.

O Archyta een gering loon van luttel stofs besluit u, die by den Matinischen oever een meester van zee en ontelbaer lant en zant zijt; en het baet u na uwe doot niet, datghe in de starren keeckt, en uw geest den ronden hemel doorzweefde. Pelops vader, der Goden gast, is mede gesneeft, Titon in lucht verdweenen, Minos in Jupijns geheimraet toegelaten, en Pluto heeft den zoon van Pantois, die eens ter helle uitgelaten was, weder in zijn gewoudt: hoewel hy met opgehangen beukelaer aenwees, dat hy ten tijde van Troje geleeft, en niet als huit en zenuwen de zwarte Doot ten beste gegeven had; naer uw oordeel geen onaerdigh

C door-

Judice te non sordidus autor
Naturæ verique. Sed omnes una manet nox.
Et calcanda semel via lethi.
Dant alios Furiæ torvo spectacula Marti:
Exitio est avidis mare nautis.
Mista senum ac juvenum densantur funera: nullum
Sæva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orientis,
Illyricis Notus obruit undis.
At tu nauta, vagæ ne parce malignus arenæ
Ossibus & capiti inhumato
Particulam dare: sic, quodcunque minabitur Eurus,
Fluctibus Hesperiis, Venusinæ
Plectantur sylvæ, te sospite: multaque merces,
Unde potest, tibi defluat æquo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
Post modo te natis fraudem committere. forsan
Debita jura vicesque superbæ
Te maneant ipsum. precibus non linquar inultis:
Teque piacula nulla resolvent.
Quanquam festinas (non est mora longa) licebit
Injecto ter pulvere curras.

doorsnuffelaer van natuur en waerheit. Maer een zelve nacht hangtze allen over 't hooft, en het padt der doot moet eens betreden zijn. De Razeryen geven zemmigen den barssen krijgh ten schouspele over. De zee verslint de gierige zeeluiden. Der jongelingen en oulingen lijcken liggen door elckanderen opgehoopt. De felle Proserpijn verschoont niemants hooft. De gezwinde zuidewint, macker van den ondergaenden Orion, overstulpteme mede in de Ilyrische baren. Maer ghy, o zeeman, laet u boosaerdigheit, mijn gebeente en onbegraven rif geen aerde gebreck hebben. Laet alzoo, ghy behouden wezende, de Venusijnsche bosschen boeten al het geene Eurus den Hesperischen golven dreight. Een groot loon vloeie u toe van den rechtvaerdigen Jupiter, die het vermagh, en van Neptuin, den wachter van 't heilige Tarente. Verzuimtghe dat, zoo zultghe een bedrogh begaen, het welck namaels uwen onschuldigen nakomelingen nadeeligh zal wezen. Misschien zal u zelf een verdiende straf wel dapper te beurt vallen. Mijn gebeden zullen niet onverhoort, en ick niet ongewroken blijven, en geen zoenoffer zal u bevrijden. Hoewelghe u haest, ghy zult niet lange opgehouden worden. Ghy mooght vry t'zeil gaen, indienge maer drie schoppen aerde op my worpt.

AD ICCIUM. Ode XXIX.

Mirum est & monstri simile, Iccium Philosophum, studio intermisso, ad militiam transisse divitiarum cupiditate.

ICci, beatis nunc Arabum invides
Gazis: & acrem militiam paras
Non ante devictis Sabææ
Regibus: horribilique Medo
Nectis catenas. quæ tibi virginum
Sponso necato barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, & Tiberim reverti:
Quum tu coëmptos undique nobiles
Libros Panæti, Socraticam & domum
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

AEN ICCIUS. Het XXIX. Gezang.

Het dunckt hem vreemt dat Iccius zijn boecken en de schoolgeleertheit aen wapens en oorlogh verwisselt.

O Iccius, ghy vlamt nu op geluckige Arabische schatten: ghy reedt eenen gestrengen oorloogh toe, tegens d'onverwonne koningen van Saba, en smeet ketens voor den ysselijcken Meed. Wat uitheemsche maeght zal uw slaevin wezen, na haeren bruidegoms moort? wat hoofsche pagie, afgerecht, naer zijn vaderlands wijze, op Serische pijlen te schieten, zal met zijn welrieckende hair u voor dischschencker dienen. Wie kan loochenen dat vlieten, van hooge bergen afstortende, te rugge keeren, en de Tiber deizen kan? Dewijl ghy alsins de vermaerde boecken van Panetius en het Sokratische gezelschap opgekocht hebbende, die pooght te verwisselen voor Spaensche pantsers, daerghe ons wat beters belooft had.

AD AEN

AD VENEREM. Ode xxx.

Rogat Venerem ut in ædem Glyceræ sibi dedicatam veniat.

O Venus, regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
Transfer in ædem.
Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiæ zonis, properentque Nymphæ,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

AD APOLLINEM. Ode xxxi.

Non divitias petit ab Apolline, sed ut sit mens sana in corpore sano.

QUid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
Sardiniæ segetes feracis:
Non æstuosæ grata Calabriæ
Armenta: non aurum, aut ebur Indicum:
Non rura quæ Liris quieta
Mordet aqua, taciturnus amnis.
Premant Calena falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: dives & aureis
Mercator exsiccet culullis
Vina Syra reparata merce.
Dîs charus ipsis: quippe ter & quater
Anno revisens æquor Atlanticum
Impune. me pascunt olivæ,
Me cichorea, levesque malvæ.
Frui paratis & valido mihi
Latoe dones, & (precor) integra
Cum mente: nec turpem senectam
Degere, nec cithara, carentem.

AD LYRAM. Ode xxxii.

Alloquitur Lyram, eamque poscit ut sibi adsit, & secum canere non desinat.

POscimus, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat, & plures: age, dic Latinum
Barbite carmen:
Lesbio primum modulate civi:
Qui ferox bello tamen inter arma,
Sive jactatam religaret udo
Littore navim:
Liberum & Musas, Veneremque, & illi

Sem-

AEN VENUS. Het xxx. Gezang.

Hy bidt Venus datze zich gewaerdige ter kapelle van Glycere te laten vinden.

O Venus, Koningin van Knidus en Pafos, verlaet het beminde Cyprus, en vervaer in de heerlijcke kappel van Gliceer, die u veel wieroocks opoffert. Laet het blaeckende jongsken, en de bevalligheden met ongegorden gewaede, en de nymfen, en de Godin der Jeugt, luttel in haer schick zonder u, en Merkuur zich herwaert spoeden.

Het xxxi. Gezang.

De Dichter bidt Apollo niet om rijckdom, maer een rustigh en lustigh leven.

WAt eischt de poeët van den ingewyden Apollo? waerom bidt hy, die nieuwen wijn in de schale giet? niet om het vette gewas van 't vruchtbaere Sardinie; niet om aengename runders van het heete Kalabrie; niet om Indiaensch gout of yvoir; niet om ackers, die van Liris, dien gerusten vliet, met eenen stillen stroom, gekabbelt worden. Laet hun, wien natuur met wijnstock begaefde, den wijn parssen, die met een Kaleensch snoeimes gesneden is, en laet de rijcke koopman, die den Goden zelfs lieftallig is, als een die drie of viermael 's jaers d'Atlantische zee schadeloos bevaert, uit vergulde glazen wijn drincken, die voor Syrische waeren vermangelt zijn. Laet olyven my voeden, cikoren en lichte maluwe, en, o Latoe, ick bidde verleenme dat ick, gezonts lijfs, en met vollen verstande, mijn eigen gewas nuttige, en geenen oneerlijcken ouderdom bereicke, nochte mijn cyter derve.

Het xxxii. Gezang.

Hy prijst zijne lier en lierdichten.

WY verzoecken, indien we in schaduwe yet op u gespeelt hebben, dat het dit jaer en noch veele jaren leve. Wel op, zegh ons een Latijnsch gedicht, o mijn lier, waer op de Lesbische burger eerst gespeelt heeft; die gestreng ten oorlogh, het zy onder de wapens, het zy hy zijn gesolt schip aen den natten oever meerde, altijt zong van Bacchus, en de Zanggodinnen, en Venus, en het wicht, dat aen

haren

Semper hærentem puerum canebat:
Et Lycum, nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phœbi, & dapibus supremi
Grata testudo Jovis, ô laborum
Dulce lenimen, mihi cunque salve
Rite vocanti.

haren riem hangt, en Lykus, die schoon is, door zijn bruine oogen, en zwart hair. Zijt gegroet, o luit, Apolloos glori, en aengenaem op het bancket van den hooghsten Jupiter. O zoete verzachtinge der zwarigheden, zoo menighmael ick u roep, daer het te passe komt.

AD ALBIUM TIBULLUM. Ode. XXXIII.

Ne plus æquo doleat, sibi rivalem à Glycera indigne anteponi.

ALbi, ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glyceræ: neu miserabiles
Decantes elegos, cur tibi junior
Læsa præniteat fide.
Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor, Cyrus in asperam
Declinat Pholoen: sed prius Appulis
Jungentur capreæ lupis,
Quam turpi Pholoe peccet adultero.
Sic visum Veneri: cui placet impares
Formas atque animos sub juga ahenea
Sævo mittere cum joco.
Ipsum me melior quum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale,
Libertina, fretis acrior Adriæ
Curvantis Calabros sinus.

AEN ALBIUS TIBULLUS. Het XXXIII. Gezang.

Hy wil dat Albius zich niet belge een jonger te zien boven hem in de gunste van Glycere.

O Albius, bedroef u niet te zeer, door het gedencken aen d'onvermorwelijcke Glyceer, en zing geene jammerklaghten, om dat een jonger by die trouwelooze, meer als ghy, gezien is. Cyrus minne ontvonckt Lykoor, die schoon is, door haer laegh voorhooft. Cyrus heeft treck tot die spijtige Foloë: maer eer zullen de geitkens paeren met Appulische wolven, dan Foloë zich zal verloopen met dien vuilen overspeelder. Zoo belieft het Venus en den fellen minnegodt, die lust scheppen ongelijcke gedaenten en gemoeden onder een yzeren juck te koppelen. Toen een aerdiger vryster naer my stont, hielme de vrygelate Myrtale, die wreeger is als de Adritasche zee, welcke den boght van Kalabrie afspoelt, vrywilligh geboeit.

AD SEIPSUM. Ode XXXIV.

Quem pœnitet quod Epicureos sequutus, parum studiose Deos coluerit.

PArcus deorum cultor & infrequens,
Insanientis dum sapientiæ
Consultus erro, nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. namque Diespiter
Igni corusco nubila dividens,
Plerumque per purum tonantes
Egit equos, volucremque currum:
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & invisi horrida Tænari
Sedes, Atlanteusque finis
Concutitur. valet ima summis
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens. hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hic posuisse gaudet.

Het XXXIV. Gezang.

Het berouwt hem dat hy, Epikuur volgende, de godtvruchtigheit verwaerloosde.

TErwijl ick, ervaren in raezende wijsheit, en een koel kerckyveraer, vast omdwaele, zoo word ick nu geparst te rug te zeilen, en den ouden koers aen te gaen: want Jupijn, die gemeenelijck met schitterende vier door de wolcken breeckt, dreef zijn donderende paerden en vluggen wagen door den helderen hemel; waer door het logge aerdrijck en stroomende vlieten, waer door Styx en de ysselijcke zetel des gehaten afgronts daverden. Godt kan het onderste boven keeren, en het duistere voor den dagh halende, verkleent de grooten. De horrende Fortuyn is vermaeckt met hier het zeil in top te haelen, en daer te strijcken.

AD FORTUNAM. Ode XXXV.

Obsecrat eam, ut Cæsarem conservet in Britannos iturum.

O Diva, gratum quæ regis Antium,
Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus: te dominam æquoris,
Quicunque Bithyna lacessit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus asper, te profugi Scythæ,
Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Injurioso ne pede proruas
Stantem columnam: neu populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet: imperiumque frangat.
Te semper anteit sæva Necessitas,
Clavos trabales & cuneos manu
Gestans ahena: nec severus
Uncus abest, liquidumque plumbum.
Te spes & albo rara fides colit
Velata panno: nec comitem abnegat,
Utcunque mutata potentes
Veste domos inimica linquis.
At vulgus infidum & meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum fæce siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.
Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu cicatricum & sceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dira refugimus
Ætas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manus juventus
Metu deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam nova
Incude diffingas retusum in
Massagetas Arabesque ferrum.

AD POMPONIUM NUMIDAM. Ode XXXVI.

Ob cujus ex Hispania reditum gaudio exultat.

ET thure & fidibus juvat
Placare, & vituli sanguine debito

Custo-

AEN DE FORTUIN. Het XXXV. Gezang.

Hy bidt haer datze Cesar, zich ten oorloogh tegens Britanie toeruftende, toch behoede.

O Godin, die het aengename Antium beheerscht, maghtigh zijt de menschen, uit het stof, in top te verheffen, of trotse triomfen in lijcken te veranderen; de arme landman smeeckt u zeer bekommert, en alle die de Karpatische zee met Bytynische kielen kruissen, bidden u, o Zeegodes, oock aen. De strenge Dakus, de omzwervende Scyten, en steden, en volcken, en het forsse Latium, en de moeders der uitheemsche Koningen, en gepurperde dwingelanden ontzien u. Schop met eenen nijdigen voet de staende zuil niet om verre. Laet het te zamenrottende volck, de geenen, die de wapens nedergeleit hebben, niet tot de wapens opruien, en het rijck verwoesten. De felle noot stapt voor u heene, dragende, in hare yzere handen bouten en beitels, en den wreeden klavier met het gesmolten loot. Hope en zeldsaeme trou, met wit laken omhangen, eeren u, en weigeren u haer gezelschap niet: hoewel ghy een vyandin geworden zijnde, met verwisselden kleede, de maghtige huizen verlaet. Maer het trouwelooze graeu en de meineedige boel deist. Bedriegelijcke vrienden bezwijcken om het juck te helpen dragen, zoo haest de vaten op het hef lopen. Behoe Cesar, die naer de Britten, op het einde der weerelt, trecken zal; en den frisschen zwarm van jongelingen, daer het Oosterfch gewefte en de roode zee voor schrickt. Och, ick schaem my der lidtekenen en schelmeryen en gesneuvelde broederen. Wy menschen van eenen zueren tijdt, wat ontzien we ons? wat laten wy heiloozen ongeschent? Waer heeft de jeught, uit godtvruchtigheit, de handen af gehouden? Wat autaeren heeftze verschoont? Och, of ghe uw stomp lemmer op een nieu anbeelt tegens Arabiers en Massageten smeede.

Ter eere van Pomponius van Numidie. Het XXXVI. Gezang.

Hy verheught zich om zijn wederkomst uit Numidie.

HEt lustme met wieroock en snaren, en belooft kalverbloet de Goden, behoeders van

Custodes Numidæ Deos;
Qui nunc Hesperia sospes ab ultima,
Charis multa sodalibus,
Nulli plura tamen dividit oscula
Quam dulci Lamiæ: memor
Actæ non alio rege puertiæ,
Mutatæque simul togæ.
Cressa ne careat pulchra dies nota:
Neu promptæ modus amphoræ;
Neu morem in Salium sit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
Bassum Threïcia vincat amystide;
Neu desint epulis rosæ,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putres
Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Lascivis ederis ambitiosior.

Pompoon, te paeien; die nu behouden wedergekeert zijnde, van 't uiterste geweste van Spanje, veele kuskens aen zijne waerde mackers omdeelt; doch aen niemant meer als aen de zoete Lamia; indachtigh datze, onder eenen meester, hare kintsheit doorgebroght, en tabbert verwisselt hebben. Laet dezen blijden dagh niet ongetekent. Laet de kruicken vol tappen. Laet de voeten trippelen gelijck de Priesters van Mars. De Tracische Damalis, die veel wijns stuwen kan, Bassus, met eenen suirs te drincken, niet overtreffen: en laet over het banckет geene roozen, nochte groene petercelie, nochte licht verslenste lelien gebreck zijn. Alle slaenze hunne puilende oogen op Damalis: maer Damalis, die weeldiger kringkelt dan dartel veil, zal van haren nieuwen pol niet af te rucken zijn.

AD SODALES. Ode XXXVII.

Quos hortatur ad indulgendum Genio ob victoriam Actiacam.

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus sodales.
Antehac nefas depromere Cæcubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat.
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum: quidlibet impotens
Sperare, fortunaque dulci
Ebria. sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæsar, ab Italia volantem
Remis adurgens (accipiter velut
Molles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Æmoniæ) daret ut catenis
Fatale monstrum quæ generosius
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe cita reparavit oras.
Ausa & jacentem visere regiam
Vultu sereno fortis, & asperas
Tractare serpentes: ut atrum
Cor-

AEN ZYNE SPITSBROEDERS.
Het XXXVII. Gezang.

Datmen zich verheuge over den zeestrijt en Actiaschen zege.

O Spitsbroeders, nu gedroncken: nu eens lustigh omgesprongen: nu met priesterlijcke banckettеn den disch der Goden aengerecht. Voor dezen was het ongeoorlooft Kampanischen vernen wijn te tappen; toen de koningin het Kapitool 't uiterste bederf, en den rijcke een lijck toereede, met dien vuilen bezoedelden hoop, die alles dorst bestaen, en door haren voorspoet droncken was: maer naulicks een schip uit den brant geborgen, is hare dolligheit gestuit; en de harssens, door Mareotischen wijn, aen 't hollen geraeckt, zijn tot bedaren gebrogt, door Cesar, die haer, van Italie vliegende, met riemen nazette, gelijck een havick de teere duiven, of een gezwint jager den haes, op de velden van 't besneeude Æmonie, op dat hy het lantbederffelijck gedroght zoude ketenen; het welck groothartiger zoeckende te sterven, niet wijfachtigh voor het lemmer geschrickt, nocht met de gezwinde vlote zich naer heure kusten begeven heeft, om daer te schuilen; maer zy durf onbeschroomt, met een blygeestigh gelaet, het vervallen hof bezichtigen, en de felle slangen aengrijpen, op datze

Corpore combiberet venenum :
Deliberata morte ferocior :
Sævis Liburnis ſcilicet invidens ,
Privata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

AD MINISTRUM. Ode XXXVIII.

Vult famulum ſuum nihil aliud adhibere ad externum convivii apparatum, quam myrtum.

P Erſicos odi puer apparatus :
Diſplicent nexæ philyra coronæ :
Mitte ſectari : roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo , neque te miniſtrum
Dedecet myrtus , neque me , ſub arcta
Vite bibentem.

ODARUM LIBER SECUNDUS.

AD C. ASINIUM POLLIONEM. Ode I.

Pollionem monet ut tragœdiarum ſcripturam tantiſper intermittat , dum reſpublica ſit compoſita. Deinde commendat illius ſcripta.

M Otum ex Metello conſule civicum ,
Belliqne cauſas , & vitia , & modos ,
Ludumque Fortunæ , graveſque
Principum amicitias , & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus ,
Periculoſæ plenum opus aleæ ,
Tractas : & incedis per ignes
Suppoſitos cineri doloſo.
Paulum ſeveræ muſa tragœdiæ
Deſit theatris : mox ubi publicas
Res ordinaris , grande munus
Cecropio repetes cothurno ,
Inſigne mœſtis præſidium reis ,
Et conſulenti Pollio curiæ :
Cui Laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perſtringis aures , jam litui ſtrepunt.
Jam fulgor armorum fugaces

Terret

datze het zwart vergift in het lijf zoude drincken , forſſer door een opgezette doot ; als die den fellen Liburniſchen ſchepen benijde , dat zy , geen geringe vrou , gelijck eene ſtaetelooze in den trotſen triomf omgevoert zoude worden.

AEN ZYNEN KNAEP. Het XXXVIII. Gezang.

Dat hy met weinigh toeſtels beſt gedient is.

O Jongeling , Perſiaenſche gerechten haet ick : hunne gevlochte kranſſen mishagen my. Onderzoeck niet waer de ſpade roozen groeien. Ick bekommerme ernſtigh datge flechs myrten alleen weeft : want nadienge een dienaer zijt , zoo voeght u de myrt niet qualijck , nochte oock my , die in wijngarts ſchaduwe drincke.

HORATIUS GEZANGEN.

Het tweede boeck.

AEN C. ASINIUS POLLIO. Het eerſte Gezang.

De lierdichter wil dat Pollio met zijn ſchriften van den burgerlijcken oorlogh zich buiten gevaer houde , en den tijt aenzie.

Pollio , ghy beſchrijft het burgerlijck oproer, van Metellus burgemeeſterſchap af , en d'oirzaecken des krijghs , en de gebreecken , en wijze, en het ſpel der fortuine , en de ſchadelijcke verwantſchap der Vorſten , en de wapens dus lang met onverzoenden bloede geverft ; een werck van zeer gevaerlijcke kanſſe ; en ghy ſtapt over aſſche , die een ſmeulend vier bedeckt. Dat uwe Zanggodin het vertoonen van wreede treurſpelen liever een weinigh ſtaecke : flus wanneerghe het gemeen beſte gered hebt , dan zult ghy (een dapper voorvechter der bedruckte gevangenen , en van 't om raet verlegen hof , en wien de laurier een eeuwige glori , door den Dalmatiſchen triomf , heeft toegebroght) dien treffelijcken arbeit , met Grieckſche brooskens , hervatten. Alree tuiten mijn ooren van het dreigende

Terret equos, equitumque vultus.
Audire magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere sordidos:
Et cuncta terrarum subacta,
Præter atrocem animum Catonis.
Juno, & deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat impotens
Tellure: victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurthæ.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulchris impia prælia
Testatur, auditumque Medis
Hesperiæ sonitum ruinæ?
Qui gurges, aut quæ flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniæ
Non decoloravere cædes?
Quæ caret ora cruore nostro?
Sed ne relictis Musa procax jocis
Ceæ retractes munera næniæ:
Mecum Dionæo sub antro
Quære modos leviore plectro.

AD C. SALLUSTIUM CRISPUM.
Ode II.

Proculejum laudat ob liberalitatem in fratres. Contemptus pecuniæ solum regem efficit & beatum.

NUllus argento color est, avaris
Abditæ terris inimice lamnæ
Crispe Sallusti, nisi temperato
Splendeat usu.
Vivet extento Proculejus ævo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente solvi
Fama superstes.
Latius regnes, avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Pœnus
Serviat uni.
Crescit indulgens sibi dirus hydrops:
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri solio Phraaten,
Dissidens plebi, numero beato-
rum eximit virtus: populumque falsis
Dedocet uti

Voci-

gende getoet der kromhoornen. Alree wort de trompet gesteecken. Alree verschrickt het schitteren der wapenen de schichtige paerden en het aenzicht der ruiteren. Alree duncktme dat ick hoor de groote veltoversten, begruist van geen oneerlijck stof; en den gantschen aerdtbodem vermeestert, behalven Katoos onbuigelijck hart. Juno en wat Godt het oock zy, die den Afrikanen gunstiger was, most ongewroken dat lant verlaten; maer sedert hebbenze de nakomelingen der overwinneren ten slaghtoffer aen Jugurta overgelevert. Wat velt, met Latijnschen bloede gemest, getuight niet met de graven de godlooze neerlagen, en het dreunen van den Hesperischen val, by de Meden gehoort? wat kolck of wat vlieten zijn onbewust van den beschreielijcken oorlogh? wat Daunische zee is niet van moort bevleckt? wat oort is vry van onzen bloede? Maer op dat ghy, dartele Zanggodin, de boerteryen verlatende, niet weder jammerklaghten aenheft, zoeck met my, in Venus spelonke, deuntjens van lichter stoffe.

AEN SALUSTIUS CRISPUS.
Het II. Gezang.

Hy prijst Proculeius miltdadigheid neffens zijne broeders, en verheftze tot Koningen, die hun begeerlijckheit en govtzucht intoomen.

O Krisp Salust, vyant van staten, het zilver, van gierigaerts in aerde begraven, is zonder glans, 't en zy het blincke door een maetigh gebruick. Prokuleius, vermaert door het toonen, van zijn vaderlijck harte, over zijne broeders, zal eeu in eeu uit leven. De Faem zal hem, na zijn doodt, op onbezweecke vleugels, omvoeren. Indien ge uwe geltzucht temt, zoo zultge wijder heerschen, dan ofghe Lybie en het veergelegen Spanje aen een hechtte, en beide de Penen onder een hooft brogt. De vervloeckte waterzucht, den schoot van haren lust vierende, groeit immer aen, en lescht geenen dorst, 't en zy d'oirzaeck der ziekte d'aders, en het waterachtigh quijnen het bleke lichaem verlaete. De Deught, die by 't graeu niet te vinden is, telt Fraätes, op Cyrus troon gezeten, onder de geluckigen niet; en verleert het volck tittels te gebruicken; en draeght alleen het

Rijck

Vocibus: regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentes oculo irretorto.
Spectat acervos.

Rijck en den veiligen tulbant, en den daer toe passenden laurier aen hem op, die geweldige geltstapels met onbegeerlijcke oogen aenschout.

AD DELIUM. Ode III.

Moderate ferenda utraque est fortuna, quum omnibus impendeat æqua moriendi conditio.

Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus ac bonis:
Ab insolenti temperatam
Lætitia: moriture Deli,
Seu mœstus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Festos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni:
Quà pinus ingens, albaque populus
Umbram hospitalem consociare amant
Ramis, & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
Huc vina, & unguenta, & nimium breves
Flores amœnæ ferre jube rosæ:
Dum res, & ætas, & sororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemtis saltibus, & domo,
Villaque flavus quam Tiberis lavit,
Cedes: & extructis in altum
Divitiis potietur hæres.
Divesne, prisco natus ab Inacho,
Nil interest, & infima
De gente sub dio moreris,
Victima nil miserantis Orci.
Omnes eodem cogimur. omnium
Versatur urna: serius, ocius
Sors exitura, & nos in æternum
Exilium impositura cymbæ.

AEN DELIUS. Het III. Gezang

Hy vermaent hem tot gelijckmoedigheit in voor- en tegenspoet, ten opzichte van onzer aller sterflijckheit.

O Sterflijcke Delius, hou in voorspoet en tegenspoet eenen zelven moedt, gemaetight van dartele vreughde; het zy datghe altijt bedruckt hebt geleeft; het zy datghe op feesten, ter zijden af, u zelven gezegent hebt met den uitgemerckten wijn van Falerne, daerghe in het gras leght; daer de hooghe pijnboom en witte populier de gastvrye schaduwe liefelijck met tacken paeren; daer het stroomende water bezigh is langhs den vochtigen oever te dobberen. Belast hier wijn, balssem, en al te haest verwelckende geurige roozebladen te brengen, terwijl de tijdt en uwe jaren, en de zwarte draeden der drie gesusteren dat gedoogen. Ghy zult toch verlaten uwe gekochte boomgaerden, huis, en hof, het welck van den zandigen Tibur bespoelt wort. Ghy moet'er af, en d'erfgenaem zal het genot van uwe hooge geltstapels strijcken. Niets scheelt het, ofghe rijck gebooren van den ouden Inachus, of arm en van slechte af komste, onder den blaeuwen hemel sterft, als een offerhande van den onbarmhartigen Pluto. Alle worden we derwaert gedreven. Elks lot leit in den korf, en wort getrocken, het zy wat vroeger of spader, en het zal ons in den boot zetten, om naer een eeuwige ballingschap te vaeren.

AD XANTHIAM PHOCEUM. Ode IV.

Non est cur Xanthias erubescat, quod Phyllida ancillam amet, quum multis magnis viris idem usu venerit.

Ne sit ancillæ tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu, prius insolentem
Serva Briseis niveo colore
Movit Achillem:
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivæ dominum Tecmessæ:

Arsit

AEN XANTIA FOCEUS. Het IV. Gezang.

Het is geen schande dat hy zijne dienstmaeght bemint: vele treffelijcke mannen gingen hem voor.

O Xantia Foceus, schaem u niet een dienstmaeght te beminnen. Briseis de slaevin ontstack met hare blanckheit den kieschen Achilles. De schoonheyt der gevange Teckmesse ontstack Ajax, Telamons zoon, haren heer.

De

Arsit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta:
Barbaræ postquam cecidere turmæ
Thessalo victore, & ademptus Hector
Tradidit fessis leviora tolli
Pergama Grajis.
Nescias an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes.
Regium certe genus & penates
Mœret iniquos.
Crede non illam tibi de scelesta
Plebe delectam: neque sic fidelem,
Sic lucro aversam potuisse nasci
Matre pudenda.
Brachia & vultum, teretesque suras
Integer laudo. fuge suspicari,
Cujus octavum trepidavit ætas
Claudere lustrum.

De zoon van Atreus blaeckte midden in den triomf, door een geschaeckte maeght, na dat d'Aziaensche benden gesneuvelt waren, door den Tessalischen overwinner; en d'omgebrogte Hektor Troje den vermoeiden Griecken overgelevert hadde, om dat gemackelijcker te verwoesten. Ghy weet niet of de geluckige ouders der blonde Fyllis u, als hunnen zwager, eeren. Zy betreurt gewis haer koninglijck geslacht, en het ongelijck van haren huyze. Geloof niet datze voor u uit een oneerlijck maegschap verkoren zy; en dat zoo een trouhartige en afkeerighe van snoot gewin uit een oneerbaere moeder zou konnen geboren zijn. Ick loof zonder argh armen, aenzicht en langworpige schinkels. Heb geen achterdenken van my, wiens oude vreest in 't een-en veertigste jaer te treden.

IN LALAGEN. Ode v.

Pulcherrima Lalage est virgo viro immatura, ergo ab ejus cupiditate est mens revocanda.

Nondum subacta ferre jugum valet
Cervice: nondum munia comparis
Æquare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentes est animus tuæ
Campos juvencæ, nunc fluviis gravem
Solantis æstum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto.
Prægestientis tolle cupidinem
Immitis uvæ: jam tibi lividos
Distinguet autumnus racemos
Purpureo varius colore:
Jam te sequetur. currit enim ferox
Ætas: & illi, quos tibi dempserit,
Apponet annos. jam proterva
Fronte petet Lalage maritum.
Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, Cnidiusque Gyges.
Quem si puellarum insereres choro,
Mire sagaces falleret hospites
Discrimen obscurum, solutis
Crinibus ambiguoque vultu.

Het v. Gezang.

Men moet zijnen zin niet zetten op een onbuwbare.

Haer hals kan noch het opgeleide juck niet draegen, nochte zy is den dienst van hare weerga machtigh, nochte zou tegens den last van den springenden bul opmogen. Op de groene velden is het hart uwer vaerze, die nu de groote hitte in den vliet verkoelt, nu weder toghtigh is, om in vochtige wilgen met kalveren te speelen. Speen uwen lust naer onrijpe druyven. De herfst, met veelerley purper geverft, wyst u alree blaeuwe trossen. Alree zalse u volgen. De forsse oude verloopt snel, en zal haer de jaren byzetten, dieze u beneemt. Alree zal Lalage met dartele lonckjes u ten man aenzoecken; zy die zoo zeer bemint is, als geene weigerige Foloë, als geene Kloris; en zoo met haere blancke schouderen blinckt, gelijck de zuyvere maen by nacht in zee schittert, en de Knidische Gyges: wiens kleen onderscheit, indien ghe hem onder de maegdereien verstaekt, de doorsnuffelende gasten dapper zou bedriegen, door zijn losse vlechten, en het twijffelachtigh aenschijn.

AD SEPTIMIUM. Ode VI.

Optat habere suæ senectutis sedem Tibur & Tarentum, quorum laudat amœnitatem.

Septimi Gades aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre nostra,
Barbaras Syrtes, ubi Maura semper
Æstuat unda:
Tibur Argeo positum colono,
Sit meæ sedes utinam senectæ:
Sit modus lasso maris, & viarum,
Militiæque.
Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
Dulce pellitis ovibus Galesi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet, ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridisque certat
Bacca Venafro:
Ver ubi longum, tepidasque præbet
Jupiter brumas: & amicus Aulon
Fertili Baccho, minimum Falernis
Invidet uvis.
Ille te mecum locus & beatæ
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacbryma favillam
Vatis amici.

AD POMPEIUM VARUM. Ode VII.

Cui reditum gratulatur in patriam.

O Sæpe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiæ duce,
Quis te redonavit Quiritem
Diis patriis, Italoque cœlo,
Pompei, meorum prime sodalium?
Cum quo morantem sæpe diem mero
Fregi, coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos & celerem fugam
Sensi relicta non bene parmula,
Quum fracta virtus, & minaces
Turpe solum tetigere mento.
Sed me per hostes Mercurius celer
Denso paventem sustulit aëre:
Te rursus in bellum resorbens
Unda fretis tulit æstuosis.
Ergo obligatam redde Jovi dapem:
Longaque fessum militia latus

Depo-

AEN SEPTIMIUS. Het VI. Gezang.

Hy prijst de vermaeckelijcke gewesten van Tibur, en Tarente.

Septimius, die met my zult reizen naer Kalis, en den spanjaert, onervaren om ons juck te draegen, en de Libysche zanden, daer de Mauritaensche zee altijt bruischt; Och! of Tibur, van den Grieckschen ackerman gesticht, de stoel en rustplaets van mijnen ouderdom moght wezen, nu ick te water en te lande, en in den oorlogh ben afgemat. Indien d'onrechtvaerdige Parken my hier uit keeren, zoo treck ick naer den zoeten vliet Galesus, rijck van gewolde schapen, en d'ackers, beheerscht van den Lakonischen Falantus. Die hoeck lants behaeghtme boven al, daer de honigh de Hymettissen niet en wijckt, en de groene olijf de Venafrisse tart: daer Jupijn een lange lente en laeuwe winters verleent, en de vriendelijcke Aulon, weeldigh van wijngaert, allerminst de Falernische druiven benijt. Die plaets en zalige lustprieelen wenschen u daer met my. Daer zultghe de heete assche van den poeet, uwen vrient, met schuldige tranen besprengen.

AEN POMPEIUS VARUS. Het VII. Gezang.

Hy verwelkomt hem op zijn wederkomste.

O Pompejus, mijn liefste spitsbroeder, die menighmael met my, onder de veltheerschappye van Brutus, in 't uiterste gevaer geraeckt zijt; wie heeft u, als een Roomschen burger, weder t'huis en in Italie gebrogt? Menighmael heb ick, bekranst en begoten van Syrischen balssem, met u heele dagen lang in den wijn doorgebrogt. Met u heb ick oock gesmaeckt den Filippischen slagh, en de snelle vlught; mijnen schilt niet eerlijck genoegh achterlaetende; toen de dapperheit gekneust wiert, en de stoffers schandelijck met den mont op de aerde vielen. Maer de gezwinde Merkuur voerdeme al bevende, in een dicke wolck, door den vyant heene. Slorpende water sleepte u, met holle deiningen, weder in den oorloogh. Betael dan Jupijn het beloofde banckét; en betrouw uw lichaem, dat van den langduurigen Krijgh vermoeit is, onder mijnen

D 2 lau-

Depone sub lauru mea : nec
Parce cadis tibi destinatis.
Oblivioso lævia Massico
Ciboria exple : funde capacibus
Unguenta de conchis : quis udo
Deproperare apio coronas
Curatve myrto ? quem Venus arbitrum
Dicendi ? non ego sanius
Bacchabor Edonis. recepto
Dulce mihi furere est amico.

IN JULIAM BARINEN. Ode VIII.

Non est cur Barini juranti credatur, quum ex perjuriis pulchrior exoriatur.

ULla si juris tibi pejerati
Pœna, Barine, nocuisset unquam:
Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior ungui:
Crederem. sed tu simul obligasti
Per fidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum cœlo, gelidaque divos
Morte carentes.
Ridet hoc (inquam) Venus ipsa, rident
Simplices nymphæ, ferus & Cupido,
Semper ardentes acuens sagittas
Cote cruenta.
Adde, quod pubes tibi crescit omnis:
Servitus crescit nova : nec priores
Impiæ tectum dominæ relinquunt
Sæpe minati.
Te suis matres metuunt juvencis,
Te senes parci : miseræque nuper
Virgines nuptæ, tua ne retardet
Aura maritos.

AD VALGIUM. Ode IX.

Ut tandem aliquando mortem pueri sui Mystis deflere desinat.

NOn semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Vexant inæquales procellæ
Usque : nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes : aut aquilonibus
Querceta Gargani laborant,

Et

laurier; en spaer het vat niet, dat voor u ten beste is. Drinck uit de bekers, die van onbekommerden Massischen wijn glimmen. Giet balssem uit de vloocke Parlemoere schelpen. Wie laet ons vochtige peterceli of myrtekranssen vlechten? Wie zal Koning getrocken worden? Ick zal niet wijzer hollen als de Edonen. Het krieoelen is zoet, nu ick mijnen vrient wedergekregen hebbe.

TEGENS BARINE. Het VIII. Gezang.

Men moet haer meineedigheit niet gelooven: De goden straffen geen meineedigheit van schoone vrouwen.

O Barijn, zooghe oit om meineedigheit gestraft waert; zooghe aen handen of tanden oit in 't minste geteкent waert; ick zou u gelooven: maer zoo ras ghy uwe ziel verzworen hebt, blinckt ghe veel schooner, en treet voor den dagh, als eene, op wie alle vryers verslingert zijn. Het is u oirbaerlijck moeders assche, en de stille gestarnten, by nacht, met den gantssen hemel en d'onsterflijcke Goden te bedrieghen. Ick zegh Venus zelf lacht hierom: d'eenvuldige nymfen lachen, en de wreede minnegodt, die zijn altijt blaeckende pijlen, op den bloedigen slijpsteen, wet: ja alle de jeught valt u toe: dienst wort u op een nieu aengeboden; en de vorigen, hoewel zy 't u dickwijl dreighden, verlaeten het huis hunner lichtvaerdige Joffrouwe niet. De moeders ontzien u, om haere zoonen; en de kaerige bestevaders, en d'arme maeghden, die eerst getrout zijn, vreezen datghe hare mans met uwen adem zult ophouden.

AEN VALGIUS. Het IX. Gezang.

Hy vermaent niet langer om den overleden Mystes te treuren.

MYn vrient Valgius, de plasregens storten niet altijt uit de wolcken op beyzelde ackers; en onstuimige buien plaegen gestadigh niet de Kaspische zee; en het logge ys leit door 't geheele jaer in Armenie niet; en d'eicke bosschen van Garganus lyden doorgaens geenen last

van

Et foliis viduantur orni.
Tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum: nec tibi vespero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente solem.
At non ter ævo functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum senex
Annos: nec impubem parentes
Troilon, aut Phrygiæ sorores
Flevere semper. desine mollium
Tandem querelarum: & potius nova
Cantemus Augusti trophæa
Cæsaris, & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices:
Intraque præscriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

van den Noorden wint; en altijt valt het loof van den esscheboomen niet: doch ghy zingt eeuwigh klaeghlieden, over den overleden Mystes; en met het vallen van den avont en het kriecken van den dagh verlaet u de minne niet. Maer de bestevader, die drie eeuwen overleefde, beschreide niet endeloos zijnen lieven Antilochus; en de Frygiaensche zusters beweenden niet gestadigh den ongebaerden Troilus. Staeck eens dat weeckhartig gekarm: zingenwe liever de nieuwe zegevanen van Cesar August, en dat de bevrozen Nifaet en Medische vliet met de vroome volcken verovert kleener wielingen maecken; en de Gelonen, binnen gezette paelen, op hunnen eigen bodem draeven.

AD LICINIUM. Ode x.

Mediocritas in utraque fortuna est ferenda.

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urgendo: neque dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.
Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus: & celsæ graviore casu
Decidunt turres: feriuntque summos
Fulmina montes.
Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
Pectus. informes hyemes reducit
Jupiter, idem
Summovet. non, si male nunc, & olim
Sic erit. quondam cithara tacentem
Suscitat musam, neque semper arcum
Tendit Apollo.
Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

AEN LICYN. Het x. Gezang.

De middelmaet, en gelijckmoedigheit in voor- en tegenspoet wort geprezen.

O Licijn, ghy zult geruster leven, zooghe u niet altijt te diep in zee begeeft, en te schroomhartigh, voor de be buien yzende, al te dicht den gevaerlijcken oever genaeckt. Wie de goude maetigheit bemint, ontbeert veylighlijck het stof eener bouvallige hutte; en derft nuchteren het benijde hof. De hooge pijnboom wort dickwils van den winden geschud; en verheve torens storten met eenen zwaerderen smack ter neder; en de hooghste bergen worden van de blixems gesslagen. Een wel bereit gemoed hoopt in ramp, en vreest in voorspoet op en voor veranderinge van lot. Jupijn schept mottige winters: die zelve verdrijftze weder. Al gaet 't u nu niet wel, daerom zal het namaels zoo niet gaen. Zomtijts weckt Apollo, zijn zwijgende Zanggodin met de cyter; en spant altijt den boogh niet. Hou u kloeckhartigh in tegenspoet: wederom wanghe voor wind zeilt, zoo bint een rif in.

AD Q. HIRPINUM. Ode xi.

Omissis curis vivendum est hilariter.

Quid bellicosus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet, Adria

AEN Q. HIRPYN. Het xi. Gezang.

Men beboort zorgeloos en vrolijck te leven.

O Quinct Herpijn, onderzoeck niet wat de strijtbare Kantaber, en de Scyt, die van ons

Divisus objecto, remittas
Quærere: nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca. fugit retro
Levis juventas, & decor arida
Pellente lascivos amores
Canitie, facilemque somnum.
Non semper idem floribus est honos
Vernis, neque uno Luna rubens nitet
Vultu. quid æternis minorem
Consiliis animum fatigas?
Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes sic temere, & rosa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriaque nardo,
Potamus uncti? dissipat Euius
Curas edaces. quis puer ocyus
Restinguet ardentis Falerni
Pocula prætereunte lympha?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Maturet, in comptum Lacænæ
More comam religata nodum.

ons door d'Adriatische zee gescheiden wort, voor heeft: en weeſt niet verlegen om 's levens geringen nootdruft. Lichthartige jeugt en schoonheit, die, door den dorren ouderdom, geile minne en gemackelijcken slaep verjagen, deizen te rugge. De lentebloemen staen niet altijt even schoon, en de blozende maen blinckt niet stadigh even helder. Wat queltghe uw kleen begrijp met der Goden raetslagen: Waerom drinckenwe niet, onder den hoogen mastboutenboom of dezen pijn, door elckanderen leggende; en 't grijze hair, geurigh van roozen, en begoten m̃ Assyrischen balsem, terwijl het ons gebeurt magh. Bacchus verdrijft de knaegende zorgen. Wat jongen zal gezwint de schalen, vol van warmen Falernischen wijn, met bronwater verkoelen? Wie zal Lyde, die achter afwoont, ten huize uitlocken? Wel op, zegh haer, datze zich spoede, met hare yvoire lier, en het hair, als een Lacedemonische vrou, uitgekemt en opgeknoopt.

AD MÆCENATEM. Ode XII.

Res graves & tragicæ carmini lyrico non conveniunt. Horatius præter Lycymniæ formam & res amatorias nihil canet.

Nolis longa feræ bella Numantiæ,
Nec durum Annibalem, nec Siculum mare
Pœno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharæ modis:
Nec sævos Lapithas, & nimium mero
Hylæum, domitosque Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris. tuque pedestribus
Dices historiis prælia Cæsaris
Mæcenas melius, ductaque per vias
Regum colla minantium.
Me dulces dominæ Musa Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentes oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianæ celebris die.
Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes,
Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes,

Per-

AEN MECENAS. Het XII. Gezang.

Dat hooghdravende en treurspelige stof in geen lierdicht past. Mecenas zal zelf Augustus daden in proze beschryven. Horatius alleen van zyn schoone Lycimnie zingen.

Beveelme niet dat ick den langduurigen oorlogh van 't felle Numantie, nochte dien vervloeckten Hannibal, nochte de Siciliaensche zee, gepurpert van den Kartagischen bloede, op mijne liefelijcke cyter speele; nochte de wreede Lapiten, en Hyleus in wijn verzopen, en het aerde gebroetsel, 't welck van Herkules hant getemt wiert, waar door het blinckende huis van den ouden Saturnus sidderde van gevaer. Ghy Mecenas zult treffelijcker, in rijmelooze historien, vertellen Cesars veltslagen, en de hoofden der dreigende Koningen, in triomf omgevoert. Mijn Zanggodin begeert dat ick verhale het zoete gezang van mevrou Licinnia, haere klaer blinckende oogen, en het hart, getrou in onderlinge liefde: aen wie het ten reie gaen niet qualijck voeghde, en het boerten om strijt, en onder het danssen aen de glinsterende maeghden de hant te geven, op den heiligen dagh der doorluchtige Diaene. Zoudghe de schatten, die de rijcke Achemenes bezeten heeft, of de Mygdonische rijckdommen van

't vette

Permutare velis crine Lycymniæ?
Plenas aut Arabum domos?
Dum fragrantia detorquet ad oscula
Cervicem, aut facili sævitia negat
Quæ poscente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupet.

't vette Frygien, 'of de volle packhuizen des Arabiers wel willen tegens Licinniaes hair vermangelen, wanneerze haren neck naer uwe geurige kuskens draeit? of die met een gemaeckte wreetheit weigert? dieze liever zich van den pracher laet ontsteelen, en zomtijts met kussen voor u gereet is.

IN ARBOREM,

Cujus casu repentino pæne oppressus fuerat. Ode XIII.

Nunquam homini satis certum est quid cavere debeat. Sapphonis & Alcæi laudes.

ILle nefasto te posuit die,
Quicunque primum & sacrilega manu
Produxit arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi.
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis: ille venena Colchica,
Et quicquid usquam concipitur nefas,
Tractavit: agro qui statuit meo
Te triste lignum, te caducum
In domini caput immerentis.
Quid quisque vitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas. navita Bosporum.
Pænus perhorrescit, neque ultra
Cæca timet aliunde fata.
Miles sagittas & celerem fugam
Parthi: catenas Parthus, & Italum
Robur. sed improvisa lethi
Vis rapuit rapietque gentes.
Quam pene furvæ regna Proserpinæ,
Et judicantem vidimus Æacum,
Sedesque descriptas piorum, &
Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus:
Et te sonantem plenius aureo
Alcæe plectro dura navis,
Dura fugæ mala, dura belli.
Utrumque sacro digna silentio
Mirantur umbræ dicere: sed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Densum humeris bibit aure vulgus
Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
Demittit atras bellua centiceps
Aures, & intorti capilli
Eumenidum recreantur angues.

Quin

OP DEN BOOM.

Waer onder hy bykans verplet bleef.
Het XIII. Gezang.

Dat den mensch nimmermeer weet wat ongeluck hy beschuwen zal. De lof van Saffo, en Alceus.

O Boom, wie het was, die u eerst plante, ten bederve der nakomelingen, en ter schande van het dorp, hy heeft u, op eenen rampzalighen dag, en met heillooze handen, gedoopt. Ick geloof, dat hy zijnen eigen vader den neck brack, en zijn waerts slaepkamer by nacht met bloet besprengde. Hy moet met Kolchisch vergift, en allerleie schelmstucken, diemen immermeer bedencken kan, omgegaen hebben, die u, droevig en verrot hout, op mijnen acker zette, om op het hooft des onschuldigen heeren te vallen. Nimmermeer weet de mensch te vore waer hy t'aller uure zich voor hoeden moet. De Kartagische zeeman yst voor Bosforus, en behalve dat vreest hy van elders voor geen onvoorzien ongeluck: de soldaet voor pijlen, en de gezwinde vlucht der Parten: de Part voor ketenen, en de maght van Italie; maer het onvoorzien gewelt des doods heeft de menschen wechgeruckt, en zalze wechrucken. Hoe na zagenwe het rijck der beroockte Proserpijne, den rechter Eakus, de bescheide rustplaetsen der godvruchtigen, Saffo, klaegende met Eolische snaren, over hare speelnooten, en u, o Alceus, deftiger speelende, met eenen gouden strijckstock, de harde rampen der zee, der ballingschappen, en des oorlooghs? De schimmen verwonderen zich, dat zy beide zeggen dingen, die men heilighlijck behoorde te verzwijgen: maer de ooren des gemeinen hoop van 't graeu, joocken meer naer oorloogen, en het schoppen der dwingelanden. Wat wonder is het? naerdien het honderthoofdige dier, verbaest door de vaerzen, zijn zwarte ooren laet hangen; en de slangen, die in de perruick der Razereien verwart zijn,

daer

Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborum decipitur sono:
Nec curat Orion leones
Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTHUMUM Ode XIV.

Vita brevis, & mori necesse est.

EHeu fugaces, Posthume, Posthume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis & instanti senectæ
Afferet, indomitæque morti.
Non si tricenis quotquot eunt dies,
Amice, places illachrimabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonem Tityonque tristi
Compescit unda, scilicet omnibus,
Quicunque terræ munere vescimur,
Enaviganda: sive reges,
Sive inopes erimus coloni.
Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisque rauci fluctibus Adriæ:
Frustra per autumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.
Visendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatusque longi
Sisyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: neque harum quas colis arborum
Te, præter invisas cupressos,
Ulla brevem dominum sequetur.
Absumet hæres cæcuba dignior,
Servata centum clavibus: & mero
Tinget pavimentum superbum
Pontificum potiore cœnis.

IN SUI SÆCULI LUXUM. Ode XV.

JAm pauca aratro jugera regiæ
Moles relinquent: undique latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu: platanusque cœlebs
Evincet ulmos: tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium,
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori.
Tum spissa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Præscriptum & intonsi Catonis

Auf-

daer vermaeck in scheppen; ja oock Prometeus en Pelops vader worden, door het zoete geluit der narsen, verleit; en Orion bekommert zich niet met leeuwen of bloode lossen te jagen.

AEN POSTUMUS. Het XIV. Gezang.

Datmen de doot niet vermijden kan.

O Postumus Postumus, deur gaen de slippende jaren, en de godvruchtigheit zal de rimpels en den aenstaenden ouderdom en d'onverbiddelijcke Doot niet keeren: schoon ghy dagh op dagh, mijn vrient, met driehondert stieren, den onbeweegelijcken Pluto paeide; die den drielijvigen Geryon, en Tityus in den jammervliet ringeloort; dien we allen, die by het gewas der aerde leven, het zy wy Koningen of arme huisliedenzijn, overvaren moeten. Te vergeefs derven wy den bloedighen oorlogh, en de gebroken baeren der heesche Adriatische zee: te vergeefs vreezen wy in den herfst voor den Zuiden wint, die den lichamen schadelijck is. Wy moeten toch bezichtigen den zwarten Kokytus, dwaelende met eenen traegen stroom; en het eerlooze geslacht van Danäus, en Sisyfs, Eools zoon, ten langen arbeit verdoemt. Wy moeten huis, hof, en aengename vrou verlaten; ende geen van alle deze boomen, daerghe zin in hebt, zal u, die'er heer af zijt, en wiens leven kort is, volgen, behalve die gehaete cypressen. Een rustiger erfgenaem zal den wijn, die met hondert sloten bewaert is, doorjagen, en den kostelijcken vloer beplengen met beteren most, als op den papendisch geschaft wort.

Het XV. Gezang.

Tegens d'overdaet zijner eeuwe.

NU zullen de koninglijcke gebouwen luttel lants voor den ploegh laten, en alsins zalmen de vyvers wijder uitgestreckt zien als het leck van Lukrijn, en d'ongehuwde masthouteboomen zullen in getal de olmen overtreffen; en violen, en myrten, en al de geurige overvloet door vruchtbaerheden hunnen reuk in den neus des voorigen eigenaers spreien: oock zal de dichte laurier met zijne tacken het steecken van de zon uitsluiten. Zoo luit het voorschrift van Romulus en den ongeschoren Kato niet, en

de

Auspiciis, veterumque norma.
Privatus illis census erat brevis,
Commune magnum. nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant, oppida publico
Sumptu jubentes & deorum
Templa novo decorare saxo.

AD GROSPHUM. Ode XVI.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quæ neque divitiis, neque honoribus potest acquiri, sed cupiditates tantum coërcendo.

Ocium divos rogat inpatenti
Prensus Ægæo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sydera nautis:
Ocium bello furiosa Thrace,
Ocium Medi pharetra decori:
Grosphe, non gemmis, neque purpura venale, nec auro.
Non enim gazæ, neque consularis
Summovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum:
Nec leves somnos timor aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitiosa naves
Cura: nec turmas equitum relinquit,
Ocyor cervis, & agente nimbos
Ocyor Euro.
Lætus in præsens animus, quod ultra est
Oderit curare: & amara læto
Temperet risu. Nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillem,
Longa Tithonum minuit senectus:
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum Siculæque circum
Mugiunt vaccæ, tibi tollit binni-
-tum apta quadrigis equa, te bis Afro
Murice tinctæ

Ve-

de regel der voorouderen. Hunne eige middelen waren kleen, de gemeene groot. Gemeene burgers hadden geene galeryen van tien voeten breedt, om Noorder koelte te scheppen; en de wetten gedoogden niet dat-men weigerde ergens op een zode neêr te zitten; bevelende steden op gemeene kosten, en de kercken der Goden met mappen te vercieren.

AEN GROSFUS. Het XVI. Gezang.

Datze alle de gerustheit des gemoeds zoecken, die niet in rijckdommen en eere bestaet, maer in het breidelen van 's menschen begeerlijkheit.

O Grossus; die in de wijde Egeesche zee benepen is, bid de Goden om rust, zoo ras een zwarte wolk de maen verberght, en de schippers geene bekende starren zien blincken. Om rust bid den Trax, die een dol krijghsman is. De Meed, met zijnen pijlkoker verciert, bid om rust, die voor gout, purper nochte gesteenten veil is; want schatten nochte burgemeesters dienaars stillen d'ellendige ontsteltenis des gemoets niet, en de bekommeringen, die om gewelfde daken zweven. Hy leeft wel in het kleen, wiens geërfde zoutvat op zijn lichte tafel glimt, en wiens geruste slaep van vreeze nochte snooden lust gesteurt wort. Wat micken wy stercken in eenen korten tydt op veele dingen? Wat verwisselen wy de landen, die van een andre zon bescheenen werden? wat balling 's lants ontvlught oock zich zelven? De snoode zorge beklautert groote schepen, en zy verlaet de ruiterbenden niet, gezwinder als de harten, en gezwinder als den oosten wint, die de wolcken jaeght. Een gemoet, met het tegenwoordige vernoegt, haet voor het overige te zorgen, en mengt het bitter met eenen zoeten lach. Niets is'er in allen deelen volmaeckt. Een snelle doot heeft den doorluchtigen Achilles weghgerückt; een hooge ouderdom Titon gesleten; en de tijt zal misschien my verleenen het geenze u weigert. Hondert kudden, en hondert Siciliaensche koeien loeien rondom u; en de merri, die bequaem is om voor de koets te spannen, briescht u toe. Ghy zijt bekleet met wolle, die tweemael in Afrikaensch purper gedoopt is. Het onbedrieghelijck nootlot heeftme

E ge-

Vestiunt lanæ: mihi parva rura &
Spiritum Grajæ tenuem Camœnæ
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

AD MÆCENATEM ÆGROTUM. Ode XVII.

Quo mortuo negat se velle vivere.

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec dis amicum est, nec mihi, te prius
Obire, Mæcenas, mearum
Grande decus columenque rerum.
Ah, te meæ si partem animæ rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec charus æque, nec superstes
Integer? ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum. ibimus, ibimus,
Utcunque præcedes, supremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimæræ spiritus igneæ,
Nec si resurgat centimanus Gyas,
Divellet unquam. sic potenti
Justitiæ placitumque Parcis.
Seu Libra, seu me Schorpius aspicit
Formidolosus, pars violentior
Natalis horæ, seu tyrannus
Hesperiæ Capricornus undæ:
Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. te Jovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucrisque fati
Tardavit alas, quum populus frequens
Lætum theatris ter crepuit sonum:
Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus ictum
Dextrâ levasset, Mercurialium
Custos virorum. Reddere victimas
Ædemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

Ode XVIII.

Re tenui se contentum dicit, ubi alii cupiditatibus suis & divitiis student, quasi perpetuo victuri.

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar;
Non trabes Hymettiæ
Premunt columnas ultima recisas
Africa; neque Attali

Igno-

gegeven luttel lants, en een weinigh geests van Griekſche Poëzy, en de booſaerdige gemeente verſmaden.

AEN MÆCENAS,

Toen hy kranck lagh. Het XVII. Gezang.

Hy wenſcht hem niet te overleven.

O Mecenas, ghy treffelijcke glory en zuil van mijnen ſtaet, waerom vermoortghe my met uwe klaghten? het is den Goden nochte my aengenaem datghe eerſt ſterft. Och, zoo een rijper gewelt u, de helft mijner ziele, weghruckt, wat ſammel ick de weerhelft langer, die nochte my zelven zoo lief ben als te voren, nochte geheel overſchiet? Een ſterſdagh zal ons beide ten val brengen. Ick heb geenen valſchen eet gedaen. Het zy wanneerge voorgaet, wy zullen, wy zullen vergeſelſchapt gaen, bereit om de jongſte reize te aenvaerden: nochte de geeſt eener vierbraeckende Chimeer, nocht de hondert-handige Gyas, zo hy al verrees, zalme van u afſcheuren. Aldus heeft de magtige rechtvaerdigheit en 't nootlot dat beſtemt. Het zy de weegſchael, het zy het vreeſſelijcke Scorpioen, een geweldiger deel van d'ure der geboorte, het zy de Steenbok, een dwinger der Spaenſche zee, my aenzie; beide onze ſtarren ſtemmen wonderlijck over een. Jupijns ſchitterende vooghdy heeft u den heiloozen Saturnus ontruckt, en de vleugels, van 't vlugge noodlot verlet; toen de drang des volcks, in den ſchouburgh, u driemael vrolijck toeſchaterde. Een ſtam, op mijne harſſens vallende, hadme om 't leven gebrogt, 't en waere Faunus, de wachter der geleerde Merkuriſten, den ſlagh, met zijnen arm, geſchut had. Hierom verzuim niet te offeren, en, gelijckge belooft hebt, een kappel te wijden: wy zullen een onnoſel lammeken ſlaghten.

Het XVIII. Gezang.

Dat hy met zijn gering lot te vrede is: maer anderen geen maet ramen in bouwen, rapen en ſchrapen, zonder op hunnen ſterſdagh te dencken.

IN mijnen huize blinckt ivoir nochte vergult gewelfſel; geene pylaren, gehouwen in het uitterſte geweſte van Afrika, dragen hier balken van Hymet; en, als een onbekent erfgenaem, heb ick de ſchatten van Attalus niet onder my

ge-

Ignotus hæres regiam occupavi:
Nec Laconicas mihi
Trahunt honestæ purpuras clientæ.
At fides & ingeni
Benigna vena est: pauperemque dives
Me petit. nihil supra
Deos lacesso: nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novæque pergunt interire Lunæ:
Tu secanda marmora
Locas sub ipsum funus: & sepulchri
Immemor, struis domos:
Marisque Bajis obstrepentis urges
Summovere littora,
Parum locuples continente ripa.
Quid quod usque proximos
Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
Salis avarus? pellitur paternos
In sinu ferens deos
Et uxor, & vir, sordidosque natos.
Nulla certior tamen
Rapacis Orci fine destinata,
Aula divitem manet
Herum. quid ultra tendis? æqua tellus
Pauperi recluditur
Regumque pueris, nec satelles Orci
Callidum Promethea
Revexit auro captus. hic superbum
Tantalum atque Tantali
Genus coërcet: hic levare functum
pauperem laboribus,
Vocatus atque non vocatus audit.

geslagen. Eerlijcke gebuurvrouwen spinnen voor my geen Lacedemonisch purper: maer mijn trou en vernuftader verwecken my nutte gunst: en schoon ick arm ben, nochtans worde ick gewilt by de rijcken. Om meer dingen val ick den Goden niet moejelijck, en wel vernoeght, met mijnen eenigen Sabynschen acker, verzoeck ick niet wijders van mijnen maghtigen vrient. d'Een dagh jaeght den anderen, en de nieuwe maen neemt stadig aen en af. Ghy besteedt marmer te zaeghen, daerghe met den eenen voet in 't graf gaet; en bout huizen of ghe eeuwigh leven zout; en onvernoeght, met den vasten oever, pooghtghe zeewaert in te bouwen, daer de baren tegens over Baien bruissen. Wat is dit, datghe de scheitpalen van uwes naesten acker uitruckt, en, als een gierigaert, over uwer gebuuren gront springt? man en vrou, huisgoden en ongehavende kinders op den arm dragende, worden op den dijck gezet. Een rijck heerschap heeft nochtans geen zekere woninge te verwachten, als die hem in het einde, in den inhalenden afgront, beschoren is. Wat begeertge meer? de aerde staet zoo wel opgedolven voor konings kinderen, als voor den armen: en Plutoos veerman, met gout omgekocht, heeft den vernuftigen Prometeus niet weder overgevoert. Dees ringeloort den trotsen Tantalus, en zijn geslacht. Dees geroepen of ongeroepen verlicht den armen, die altijt slaven moet.

IN BACCHUM. Ode XIX.

Bacchi laudes ejus numine plenus canit poëta.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite posteri)
Nymphasque discentes, & aures
Capripedum Satyrorum acutas.
Euœ, recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Lætatur euœ, parce Liber,
Parce, gravi metuende thyrso.
Fas pervicaces est mihi Thyadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis

Lap-

AEN BACCHUS. Het XIX. Gezang.

Het staet hem vry van Bacchus Godtheit bezeten, haer ter eere uyt de borst te zingen.

Ghy nakomelingen gelooft my dat ick Bacchus, ter zijden af op de klippen, heb zien vaerzen leeren, en Nymfen, en scharpe ooren van bockvoetige Satyrs werden van hem onderwezen. Evoë, mijn hart beeft van versche vreeze, en 't gemoet, van den heelen Bacchus bezeten, wort van blijschap beroert. Evoë, o Liber, die vreesselijck zijt, door uwe zware wijngaertspiets, gena, gena. Het staetme vry van d'ongebonde Thyades, en de wijnbron, en de vlieten, die van melck vloeien, te zingen,

en

Lapsa cavis iterare mella.
Fas & beatæ conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
Disjecta non levi ruina,
Thracis & exitium Lycurgi.
Tu flectis amnes, tu mare barbarum:
Tu separatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraude crines:
Tu, quum parentis regna per arduum
Cohors gigantum scanderet impia,
Rhœcum retorsisti leonis
Unguibus horribilique mala:
Quanquam choreis aptior & jocis
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnæ ferebaris: sed idem
Pacis eras mediusque belli.
Te vidit insons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam & recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

AD MÆCENATEM. Ode xx.

Horatius in Cygnum versus per universum pervolabit orbem, unde sibi promittit suæ poëseos immortalitatem.

Non usitata aut tenui ferar
Penna biformis per liquidum æthera
Vates: neque in terris morabor
Longius: invidiaque major
Urbes relinquam. non ego pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas
Dilecte, Mecœnas, obibo,
Nec Stygia cohibebor unda.
Jam jam residunt cruribus asperæ
Pelles: & album mutor in alitem,
Superne: nascunturque læves
Per digitos humerosque plumæ.
Jam Dædaleo ocyor Icaro
Visam gementis littora Bospori,
Syrtesque Getulas canorus
Ales Hyperboreosque campos.
Me Colchus, & qui dissimulat metum
Marsæ cohortis Dacus, & ultimi
Noscent Geloni: me peritus
Discet Iber, Rhodanique potor.
Absint inani funere næniæ.
Luctusque turpes & querimoniæ.
Compesce clamorem, ac sepulchri
Mitte supervacuos honores.

en weder op te halen den honigh, die van holle struicken afloopt. Het staetme oock vry de glori uwer zalige gemalinne, die onder de starren gezet is, en de daecken van Penteus, met geenen lichten smack, ter neer gesmeeten, en het bederf van den Tracischen Lykurgus te vermelden. Ghy beweeght de vlieten, en d'Indiaensche zee. Ghy in wijn gedoopt, op afgescheide heuvels, vertuit de vlechten der Bacchanten met eenen adderknoop, zonder datze u beschadigen. Toen de heilloozе reuzerot in de hooghte uws vaders rijck beklom, hebt ghy Rekus, met leeuwsklauwen en een ysselijck backhuis, van boven neer gestooten; hoewel men hiel datge tot danssen, boerten en speelen bequaemer dan tot oorlogen waert: maer ghy verstont u op vreede en oorlogh. Cerberus zonder u leet te doen, zagh u met den gouden hooren verciert, en zoetelijck quispelstaertende, leckte, met zijnen drietongigen muil, in 't scheyden, uwe voeten, en beenen.

AEN MECENAS. Het xx. Gezang.

Dat zijn naem en faem eeuwig in eere zal blijven.

Ick tweevormigh dichter zal door d'ope lucht met geen gemeene nochte zwacke veder gevoert worden, en niet langer op aerde blijven, en, den Nijt te boven geraeckt, de steden verlaten. Waerde Mecenas, ick, dienghe noemt het bloedt uit arme ouders gesproten, zal niet sterven, nochte van den jammerpoel besloten worden. Alree worden mijn beenen met ruige vellen overtrocken; en het bovenlijf in een witte zwaen verandert, en vingers en schouders vlugh van pluimen. Nu zal ick, een zangerigh vogel, als Ikarus, de zoon van Dedael, de stranden van een steenenden Bosforus bezichtigen, en de Getulische plaetsen, en Noortsche wildernissen. Kolcker, en Dakus, veinzende voor geene Marsische benden te vreezen, en de vergelege Gelonen zullen my leeren kennen: ook d'ervaren Spanjaert en Rodaendrincker. Wegh met die ydele lijckklaghten na mijnen doot, en schandelijcken rou, en misbaer: staeck dat kermen, en laet de noodlooze lijckstaetsi achter.

ODARUM LIBER TERTIUS.

Ode 1.

Vita beata non opibus aut honoribus, sed animi tranquillitate efficitur.

Di profanum vulgus, & arceo.
Favete linguis. carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
Virginibus puerisque canto.
Regum timendorum in proprios greges
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.
Est ut vir viro latius ordinet
Arbusta sulcis: hic generosior
Descendat in campum petitor:
Moribus hic, meliorque fama
Contendat: illi turba clientium
Sit maior: Æqua lege necessitas
Sortitur insignes & imos:
Omne capax movet urna nomen.
Districtus ensis cui super impia
Cervice pendet, non Siculæ dapes
Dulcem elaborabunt saporem,
Non avium citharæque cantus
Somnum reducent. somnus agrestium
Lenis virorum non humiles domos
Fastidit, umbrosamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod satis est, neque
Tumultuosum sollicitat mare,
Nec sævus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Hœdi:
Non verberatæ grandine vineæ,
Fundusque mendax: arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sydera, nunc hyemes iniquas.
Contracta pisces æquora sentiunt,
Jactis in altum molibus. huc frequens
Cæmenta demittit redemptor
Cum famulis, dominusque terræ
Fastidiosus. sed timor & minæ
Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit ærata triremi, &
Post equitem sedet atra cura.
Quod si dolentem nec Phrygius lapis

Nec

Q. HORATIUS GEZANGEN.

Het derde boeck.

Het eerste Gezang.

Dat geene rijcdommen, nochte eer, nochte staeten, maer een gerust gemoet, den mensch in eenen geluckzaligen staet stellen.

Ick haet den onwetenden hoop, en sluytse buiten. Geeft gehoor. Ick, der Zanggodinnen priester, zinge voor vryers en vrijsters noit gehoorde vaerzen. d'Ontzichelijcke Koningen hebben heerschappy over hunne eige onderdaenen, Jupijn over de Koningen zelfs, die doorluchtigh is, door zijnen reusentriomf, en met eenen wenck alles bestiert. Het gebeurt dat d'een man meer lants dan d'ander met geboomte, op de rye, bepoot. Dees, naer het kussen staende, laet zich voor het raedthuis vinden. Dees, vroom in handel en wandel, biedt'er oock een bodt naer. Een ander heeft meer volcks op zijne hant. De doot treckt by lot hooge en lage zonder onderscheit. In den ruimen korf worden allerleie naemen omgehutselt. Hem, boven wiens godloos hooft een bloote sabel hanght, zal geen Siciliaensch bancket lecker smaecken. Vogelzang nochte snarenspel wiegen hem niet in slaep. De geruste slaep walgt niet van der ackerluiden lage hutten, nochte van den beschaduwden oever, nochte van de Tempe, waer door de westen wint ritselt. Wie zich met nootdruft genoegt, wort niet ontrust van d'onstuimige zee; nochte het woeste gewelt des daelenden wagens, en reizenden bocks; nochte door wijngaert, van den hagel geslagen, nochte den acker, die bedriegelijck is, naerdien d'ooftboom nu over plasregens klaeght, dan over hitte die het gewas verbrant, dan over quade winters. De visch gevoelt dat de zee te enge wort, door de groote gebouwen, wier grondvesten in de diepte geleit worden. Hier laet d'aenneemer met zijnen knechten en het heerschap, wars van 't lant, de grontsteenen zincken: maer vreeze en gevaer steigeren daer het heerschap klimt; en de zwaermoedigheit verlaet de galey niet, en zit achter den ruiter. Indien dan Frygiaensche steen, nochte 't gebruick van purper, schoo-

Nec purpurarum sydere clarior
Delenit usus, nec Falerna
Vitis, Achæmeniumque costum:
Cur invidendis postibus & novo
Sublimi ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operosiores?

AD AMICOS. Ode. II.

Pueri à teneris annis paupertati, militiæ, & vitæ laboriosæ sunt assuefaciendi.

Angustam, amici, pauperiem pati
Robustus acri militia puer
Condiscat: & Parthos feroces
Vexet eques metuendus hasta.
Vitamque sub dio & trepidis agat
In rebus. illum ex mœnibus hosticis
Matrona bellantis tyranni
Prospiciens, & adulta virgo,
Suspiret: Eheu, ne rudis agminum
Sponsus lacessat regius asperum
Tactu leonem, quem cruenta
Per medias rapit ira cædes.
Dulce & decorum est pro patria mori.
Mors & fugacem persequitur virum:
Nec parcit imbellis juventæ
Poplitibus, timidoque tergo.
Virtus, repulsæ nescia sordidæ,
Intaminatis fulget honoribus:
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.
Virtus, recludens immeritis mori
Cœlum, negata tentat iter via:
Cœtusque vulgares & udam
Spernit humum fugiente penna.
Est & fideli tuta silentio
Merces: vetabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanæ, sub isdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Solvat faselum. sæpe Diespiter
Neglectus, incesto addidit integrum.
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede pœna claudo.

Ode III.

Vir virtute præditus nihil extimescit. Oratio Junonis de Troja eversa, de bello Trojano finito; deque Imperio Rom. à Trojanis initium capturo.

Justum & tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium

Non

ner als starrenluister, nochte Falernische wijnstock, en Persiaensche balssem geene droetheit verzachten; waerom zal ick zalen, hoogh van verdiepingh, op de nieuwe manier, met nijt verweckende posten bouwen? waerom zou ick mijn Sabijnsche hoeve voor lastige rijckdommen verwisselen?

AEN ZYNE VRIENDEN. Het II. Gezang.

Datmen de jeught van jongs op moet oeffenen in den wapenhandel, en in een arbeitzaem leven.

Myn vrienden laet den jongeling, in den gestrengen oorlogh, hartvochtigh geworden, honger en kommer leeren lijden, en, als een ruiter, ontzaghelijck door zijne speer, de forsse Parten plagen, en onder den blaeuwen hemel zijn leven waghen, daer het de noot vereischt. Laet de gemalin des strijtbaren dwingelants, en de volwasse maeght, hem van zijn vyants vesten in 't gezicht krijgende, aldus over hem zuchten: och! dat de Koningklijcke bruidegom, onervaren in den strijt, niet en tarre den fellen leeu, die van zijn bloedige verbolgentheit, midden door de neerlage, wort aengevoert. Het is zoet en eerlijck voor 't vaderlant te sterven. De Doot vervolgtze oock, die het op loopen aenzetten, en verschoont de schinckels der weerlooze jeught nochte den blooden rugh niet. De deught, die schimp nochte smaet kan lijden, blinckt in onbezwalckte eere, en neemt geen amptenaen, noch slaetze af, naer het goetduncken van 't wispeltuurige volck. De deught, den hemel openende voor dien, die niet behoorden te sterven, streeft door ongebaende wegen, en versmaet met een vlugge veder den gemeenen hoop, en de vochtige aerde. Het getrou zwijgen wort oock beloont. Ick wil niet lijden dat een, die Ceres geheimenis melt, met my onder een dack schuile, en zich in mijn gezelschap op een zelve Jaght ter zee begeve. d'Onaengebeden Jupijn heeft dickwils den kuischen als den onkuischen gestraft. d'Uitgestelde straf zit den voorvluchtigen schelm altijdt op de hielen.

Het III. Gezang.

Een dapper en deugtzaem man heeft nergens voor te vreezen.

De yver der burgeren die op boosheit uit zijn, het aengezicht des doordringenden dwin-

Non vultus inſtantis tyranni
Mente quatit ſolida: neque Auſter,
Dux inquieti turbidus Adriæ,
Nec fulminantis magna Jovis manus,
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.
Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Innixus, arces attigit igneas.
Quos inter Auguſtus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem Bacche pater tuæ
Vexere tigres. indocili jugum
Collo trahentes: hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit,
Gratum eloquuta conſiliantibus
Junone divis: Ilion, Ilion
Fatalis inceſtuſque judex
Et mulier peregrina vertit
In pulverem, ex quo deſtituit deos
Mercede pacta Laomedon: mihi
Caſtæque damnatum Minervæ
Cum populo & duce fraudulento.
Jam nec Lacænæ ſplendet adulteræ
Famoſus hoſpes, nec Priami domus
Perjura pugnaces Achivos
Hectoreis opibus refringit:
Noſtriſque ductum ſeditionibus
Bellum reſedit: protinus & graves
Iras, & inviſum nepotem,
Troica quem peperit ſacerdos,
Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire ſedes, ducere nectaris
Succos, & adſcribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
Dum longus inter ſæviat Ilion
Romamque pontus, qualibet exules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridiſque buſto
Inſultet armentum, & catulos feræ
Celent inultæ: ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ferox dare jura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras: qua medius liquor

Secer-

dwingelants, nochte de Zuiden wint, een onſtuimigh voogt der Adriatiſche zee, nochte de krachtige vuiſt des dondergods, verzetten het vaſte gemoedt des rechtvaerdigen mans niet van zijn beſtendigh voornemen: en of de hemel in duigen viel, hy ſchrickte voor den val niet. Pollux en d'omzwervende Herkules, op deze deught ſteunende, zijn ten beſtarnden hemel opgevaren; onder welcken Auguſt, ter tafel aenſittende de neckterſchael aen zijnen koralen mont zet. Hier door, o vader Bacchus, hebben uwe tigers, het juck met hunnen hardleerigen neck treckende, u, die het verdiende, mede derwaert gevoert. Hier door is Quirijn den afgront met Mavors roſſen ontkomen; toen Juno, daer de Goden te rade zaten, aldus, tot hun aller genoegen, aenhief: De lantbederfelijke en bloetſchendige rechter, en een uitheemſche vrou hebben, ſedert Lacedemon den Goden hunnen bedongen loon onthiel, Ilium in d'aſſche geleit; Ilium, het welck van my en de kuiſche Minerve, met zijn volck en bedriegelijcken vorſt, veroordeelt was. Nu blinckt de eerlooze gaſt der Lacedemoniſche echtbreeckſter niet; en Priaems meineedigh huis verſlaet met hulpe van Hecktor de ſtrijdbare Achiven niet; en d'oorloogh, door ons oproer verlengt, is nu beſlecht. Ick zal voortaen mijnen wrock en gehaten neef, geteelt by de Trojaenſche Prieſterin, aen Mars opdraegen. Ick zal gedoogen dat hy ten helderen hemel inga; neckterſap drincke, en onder de Goden getekent werde; zoo ſlechts de groote zee, tuſſchen Rome en Ilium, bruizen blijve. Laet de ballingen alſins geluckighlijck heerſchen; zoo ſlechs het vee op Priaems en Paris graf huppele, en de dieren daar ongeſteurt hunne jongen bergen. Laet dan het Kapitool vry ſtaen blincken, en het forſſe Rome den overwonnen Meden wetten voorſchrijven. Laet de gevreeſde Stadt haren naem wijt uitſtrecken in d'uiterſte geweſten; daer de ſtraet van Gibraltar Europe van Afrika ſcheit; daar d'overloopende Nijl de ackers bevochtigt: dat Rome, het welck ruſtiger afſlaet het ongevonden gout, en, dat nutter in de aerde verborgen leit, dan het al wat heiligh is, met roofgierige handen, tot het gebruick der menſchen aenleit. Wat geweſte der werelt zich hier tegens kant, laet Rome dat met wapens be-

Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:
Aurum irrepertum, & sic melius situm
Quum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere humanos in usus,
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicunque mundi terminus obstitit,
Hunc tangat armis, visere gestiens
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulæ pluviique rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium pii,
Rebusque fidentes, avitæ
Tecta velint reparare Trojæ.
Trojæ renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis & sorore.
Ter si resurgat murus aheneus
Autore Phœbo, ter, pereat meis
Excisus Argivis: ter uxor
Capta virum puerosque ploret.
Non hæc jocosæ conveniunt lyræ.
Quo Musa tendis? desine pervicax
Referre sermones deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

Ode IV.

Poëta se à multis periculis Musarum ope ereptum fuisse dicit, omnibusque male cessisse, qui adversum Deos aliquid moliri voluerint.

D*Escende cælo, & dic, age, tibia*
Regina, longum, Calliope, melos,
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharave Phœbi.
Auditis? an me ludit amabilis
Insania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amœnæ
Quos & aquæ subeunt & auræ.
Me fabulosæ Vulture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliæ,
Ludo fatigatumque somno,
Fronde nova puerum palumbes
Texere, mirum quod foret omnibus,
Quicunque celsæ nidum Acherontiæ,
Saltusque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Ferenti:
Ut tuto ab atris corpore viperis

Dor-

bestoocken; haeckende om te bezichtigen in wat oort de zon op het heetste steeckt, en waer het meest sneeut en hagelt. Doch ick spel den Quiryner zijn geluck met dit beding, dat hy, door al te groot eene zucht tot zijn vaderlant, en op den Staet te veel betrouwende, zich niet onderwinde het oude Troje weder op te bouwen. Trojes fortuin, ter quader uure verrijzende, zal wederom jammerlijck verwoest worden; dewijl ick, Jupijns gemalin en zuster, d'overwinnende scharen zal aenvoeren. Indien de kopere vest, door Febus bestel, driemael verrijze, zoo zalze, verdelght door mijne Griecken, driemael uitgeroeit worden, en de gevange vrou zal driemael man en kinders beschreien. Deze dingen voegen mijne boertige lier niet. Waer heene, mijn Zanggodin? ghy dartele, staeck Godentael te spreecken, en deftige zaecken met lichte wijzen te verkleenen.

AEN KALLIOPE. Het IV. Gezang.

Hy zeght dat hy, door de beschuttinge der Zanggodinnen, een groot gevaer ontvlught is, en hoopt door haer hulp altijt veiligh te leven.

O Koningin Kallioop, wel aen, dael van den hemel, en speel op uwe fluit een lang zoet liedeken; het zy u lust met een schelle keel te zingen, of op Febus cyter en snaren te spelen. Hoortghe ze niet? of beguicheltme een zoete razerny? my dunckt dat ickze hoor door de heilige wouden dwalen, waer in liefelijcke beecken en luchjes ruischen. Ringelduiven, waer van men veel vertelt, hebben my, in mijne kintsheit, vermoeit van slaep en spel, met frisch loof bedeckt, op den Apulischen Vultur, buiten de grenzen van Apulie, mijne voetster. Het scheen wat wonders by een yeder, die het nest van 't hooghgelegen Acherontia, de Batijnsche bosschen, en het vette lant van Ferente bewoont, hoe ick lagh en sliep, zonder dat mijn lichaem van zwarte adders en beeren

Dormirem & ursis: ut premerer sacra
Lauroque, collataque myrto,
Non sine dis animosus infans.
Vester, Camœnæ, vester in arduos
Tollor Sabinos: seu mihi frigidam
Præneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidæ placuere Bajæ.
Vestris amicum fontibus & choris,
Non me Philippis versa acies retro,
Devota non extinxit arbos,
Non Sicula Palinurus unda.
Utcumque mecum vos eritis, libens
Insanientem navita Bosporum
Tentabo, & arentes arenas
Littoris Assyrii, viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et lætum equino sanguine Concanum:
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Cæsarem altum, militia simul
Fessas cohortes abdidit oppidis,
Finire quærentem labores
Pierio recreatis antro.
Vos lene consilium & datis, & dato
Gaudetis almæ. scimus ut impios
Titanas immanemque turmam
Fulmine sustulerit caduco,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosum, & urbes, regnaque tristia,
Divosque, mortalesque turbas
Imperio regit unus æquo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens, juventus horrida brachiis:
Fratresque tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
Sed quid Typhœus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion statu,
Quid Rhœcus, evulsisque truncis
Enceladus jaculator audax
Contra sonantem Palladis ægida
Possent ruentes? hinc avidus stetit
Vulcanus, hinc matrona Juno, &
Nunquam humeris positurus arcum,
Qui rore puro Castaliæ lavit
Crines solutos, qui Lyciæ tenet
Dumeta, natalemque sylvam
Delius & Patareus Apollo.
Vis consili expers mole ruit sua:
Vim temperatam di quoque provehunt
In

ren beschadigt wiert, hoe ick, moedigh kint, niet zonder de hulp der Goden, met heiligen laurier en aengedraege myrtetacken, bedeckt wiert. O Zanggodinnen, het zy ick in 't hooge Sabynen gevoert werde; het zy my het koele Preneste, het zy het steile Tibur, het zy de bewaterde bajen my behagen; ick ben en blijf uw eigen. De verloren veltslagh te Filippen, de vervloekte boom, nochte de baren der Siciliaensche zee hebben my, uwer bronnen en reien vrient, niet omgebrogt. Zoo lang alsghe my byblijft, zal ick vrywilligh zeeman den raezenden Bosforus, en te lande het dorre zant der Assyrische stranden bezoecken. Ongeschent zal ick d'ongastvrye Britten bezichtigen, en Konkanus, vermaekt met paerde bloet; oock de gepijlkokerde Gelonen, en den Scytischen vliet. Ghy verquickt den grooten Cesar, in de Pierische spelonckc, wanneer hy pooght van zijnen arbeit te rusten; zoo ras hy zijne afgestrede benden in bezettinge geleit heeft. Ghy, koesterende Zanggodinnen, geeft goedertieren raet, en verblijt u daer in. Wy weten hoe hy, die de logge aerde, d'onstuimige zee, de droeve rijcken en steden breidelt, en alleen, met een rechtvaerdige heerschappye, over Goden en sterfelijcke menschen, gezagh heeft, de godlooze Reuzen, en den bloetdorstigen hoop, met blixemslagen uitgeroeit heeft. Die gruwelijcke jeugt, op hare armen betrouwende, en die gebroeders, poogende Pelion op den beschaduwden Olymp te stapelen, hadden Jupijn eenen grooten schrick aengejaeght. Maer wat vermoghten Tyfæus, en de machtige Mimas, of Porfyrion, verschrickelijcker door zijn grootheit, of Retus, en Enceladus, een stout schutter, met hun uitgeruckte stroncken tegens Pallas rammelenden beuckelaer, toenze ter neder storten? De verteerende Vulkaen, mevrou Juno, en de Patareesche en Delfische Apollo, die nimmermeer den boogh van zijne schouderen leit, zijn los hair in zuiveren Kastalischen dau doopt, en de kreupelbosschen en wouden zijner geboorte in Lycie bezit, hielden het met Jupijn. Radelooze magt valt door haer eige zwaerte. De Goden vermeeren oock zelfs een gematighde maght, en haeten het gewelt dat allerleie schellemstucken berout. De honderthandige Gyas, en Orion, de schenner der on-

In majus: idem odere vires
Omne nefas animo moventes.
Testis mearum centimanus Gyges
Sententiarum notus, & integræ
Tentator Orion Dianæ,
Virginea domitus sagitta.
Injecta monstris terra dolet suis:
Mœretque partus fulmine luridum
Missos ad Orcum: nec peredit
Impositam celer ignis Ætnam:
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiæ additus
Custos: amatorem trecentæ
Perithoum cobibent catenæ.

Ode v.

Divi Augusti laudes, Crassi vituperium, Reguli constantia, & ad Pœnos reditus.

Cælo tonantem credidimus Jovem
Regnare: præsens divus babebitur
Augustus: adjectis Britannis
Imperio, gravibusque Persis.
Milesne Crassi, conjuge barbara
Turpis maritus, vixit? & bostium
(Prô curia, inversique mores!)
Consenuit socerorum in armis,
Sub rege Medo, Marsus & Appulus,
Anciliorum, nominis & togæ
Oblitus, æternæque Vestæ,
Incolumi Jove, & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli,
Dissentientis conditionibus
Fœdis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in ævum:
Si non periret immiserabilis
Captiva pubes, Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine cæde (dixit)
Direpta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero:
Portasque non clausas, & arva
Marte coli populata nostro.
Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit. flagitio additis
Damnum. neque amissos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec vera virtus, quum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis

Cerva

ongerepte Diane, van den maeghdelijcken pijl doorschoten, zijn vermaerde getuigen van mijn zeggen. De aerde, haer eige gedroghten bestulpt hebbende, klaeght en kermt dat haer gebroedsel in den afgront gestooten is: het gezwinde vier kan niet bijten door Etna, waer onder zy bestulpt leggen: de gier, tot een wachter over de boosheit gestelt, verlaet de lever van den geilen Tityus niet: Piritous, de snoeper, zit met driehondert ketenen geboeit.

AUGUSTUS LOF. Het v. Gezang.

Markus Attilius Regulus stantvastigheit, en zijn wederkeeren naer Karthago.

WY gelooven dat de Dondergodt in den hemel heerscht; nu Britten en lastige Persianen onder het rijck gebrogt zijn, zal August voor eenen zichtbaeren Godt gehouden worden. Heeft niet de soldaet van Krassus, door het uitheemsch huwelijck, schandelijck het leven behouden? En zijn niet (och raet en verkeerde zeden!) Marsers en Apulers, vergeetende hunne dapperheit, faem, waerdy, en eeuwigen godsdienst, terwijl Jupijn en Rome noch behouden waren; grijs geworden, onder den Medischen Koning, in de wapenen der vyanden, hunne schoonvaderen? Dit hadde de voorzichtigheit van Regulus verhoet, niet toestemmende die schandelijcke voorwaerden, en het voorbeelt, dat de toekomende eeuw in haer bederf slepen zoude, ten waer de gevange jeugt zonder deernis verging. Hy sprack: ick heb de standaerden en wapens, zonder bloedstorting den krijghslieden ontweldight, zien in de Punische kercken ten toon gehangen. Vrye burgers heb ick gevleugelt gezien, en de poorten ongesloten, en de ackers bouwen, die wel eer by onzen oorloogh geplondert waren. O ja de soldaet, om gout gelost, zal moediger wederkeeren. Ghy behaelt schade by schande. Misverfde wol krijght hare voorige zuiverheit niet weder, en de ware deught, eens gebluscht wezende, wil in veraerde menschen niet weder tieren. Indien een hinde, die zich uit het dichte net geredt heeft, vecht, zoo zal dees oock

dap-

Cervi plagis, erit ille fortis
Qui perfidis se credidit hostibus:
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.
Hic unde vitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit, ô pudor!
O magna Carthago probrosis
Altior Italiæ ruinis!
Fertur pudicæ conjugis osculum,
Parvosque natos, ut capitis minor,
Ab se removisse, & virilem
Torvus humi posuisse vultum,
Donec labantes consilio patres
Firmaret autor nunquam alias dato,
Interque mœrentes amicos
Egregius properaret exul.
Atqui sciebat quæ sibi barbarus
Tortor pararet. non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos,
Et populum reditus morantem,
Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venefranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

AD ROMANOS,
de moribus sui sæculi corruptis.
Ode VI.

DElicta Majorum immeritus lues
Romane, donec templa refeceris,
Ædesque labentes deorum, &
Fœda nigro simulachra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas.
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Hesperiæ mala luctuosæ.
Jam bis Monæses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus
Nostros: & adjecisse prædam
Torquibus exiguis renidet.
Pæne occupatam seditionibus
Delevit urbem Dacus & Æthiops:
Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.
Fœcunda culpæ sæcula, nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos.
Hoc fonte derivata clades
In patriam populumque fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos

Matura

dapper zijn, die zich den trouweloozen vyant vertrout heeft; en op eenen voorspoedigen toght de Penen vertreden, die verbluft, met gevleugelden armen, de bolpees gevoelt, en de doot gevreest heeft. Dees niet weetende hoe hy zijn leven zoude bergen, heeft al vechtende om pais gebeden. O schande! o groot Kartago! die heerlijcker zijt, door den smadelijcken val van Italie. Men zeit dat hy, als een vervooghde, zijn kuische gemalin eenen kus afgeslagen, zijn kleene kinders van zich geweert, en nors het mannelijck gezicht ter aerde geslagen hebbe; tot dat hy zelf, als een raetsman, de twijfelmoedige Raetsheeren bevestighde met eenen noit gehoorden raet, en, een befaemt balling onder zijne bedruckte vrienden wezende, spoede te vertrecken: hoewel hy wel wist wat de uitheemsche scherprechter voor hem bereide; nochtans heeft dees zijne bloetverwanten, die hem tegenhielden, en 't volck dat zijn wederkeeren belette, niet anders afgewezen, dan of hy, na een gestreecken vonnis, de lange rechtshandelingen zijner meesteren verliet; tyende naer de ackers van Nenafra, of het Lacedemonische Tarente.

AEN DE ROMAINEN. Het VI. Gezang.

Hy bestraft de bedorve zeden zyner eeuwe.

O Romer, onschuldigh zultghe uwer voorouderen misdaden boeten, tot datghe kercken en vervalle kappellen der goden en de beroockte beelden herstelt hebt. Ghy heerscht om datghe u den Goden onderworpt. Hier her is uw oirsprongh, derwaert strecke uw einde. Verwaerloosde Goden hebben het erbarmelijcke Italie veele rampen toegezonden. Monesis en Pakorus heir heeft nu tweemael onzen ongezégenden intoght vermorsselt; en grenickt dat het by zijn kleene halsketens noch eenen buit verovert heeft. Dakus en Moor hebben de stadt, van oproer bezeten, bykans uitgeroeit; dees ontzaghelijck om zijne vloot; die op schieten beter afgerecht. Eeuwen, vruchtbaer van boosheit, hebben eerst huwelijck, huis, en geslacht bezoedelt. Uit deze bron ontsprong de neerlaegh, die over volck en vaderlant vloeide. De huwbaere dochter schept lust Jonische danssen te leeren; en wort alreede met kunst onderwe-

zen,

Matura virgo, & fingitur artibus
Jam nunc, & incestos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quærit adulteros
Inter mariti vina: neque eligit,
Cui donet impermissa raptim
Gaudia, luminibus remotis:
Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito: seu vocat institor,
Seu navis Hispanæ magister,
Dedecorum pretiosus emptor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit æquor sanguine Punico:
Pyrrhumque & ingentem cecidit
Antiochum, Annibalemque dirum:
Sed rusticorum mascula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Versare glebas, & severæ
Matris ad arbitrium recisos
Portare fustes, sol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies?
Ætas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.

AD ASTERIEN. Ode VII.

Consolatur eam de viri sui absentia mœstam, monetque, ut fidem conjugalem ei datam servet.

Quid fles Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
Thyna merce beatum
Constanti juvenem fide
Gygen? Ille notis actus ad Oricum,
Post insana Capræ sydera, frigidas
Noctes non sine multis
Insomnis lacbrimis agit.
Atqui sollicitæ nuntius hospitæ,
Suspirare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Prœtum mulier perfida credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pæne datum Pelea tartaro,

Magnes-

zen, en leit, van kintsbeen af, op bloetschendige minne toe. Flus trachtze naer jonger overspeelders in hare bruiloft: en zy weet'er geenen keur in, wienze by duister met der vaert een ongeoorloofde vrientschap gunt: maer opentlijck niet zonder haer mans kennis ontboden zijnde, rijstze op; het zy een winckelknecht, het zy een zeeman, die op Spanje vaert, een kostelijck koopman van oneere, haer roept. De jeught, van zulcke ouderen gesproten, verfde de zee met Punischen bloede niet; nochte versloegh den grooten Pyrrus, Antiochus, en den vervloeckten Hannibal niet; maer de mannelijcke afkomst van het boeren leger, afgerecht om de klay met Sabellische spaden om te spitten, en, op het believen der strenge moeder, branthout te torssen; wanneer de zon der bergen schaduwe veranderde, en den afgesloofden ossen het juck af nam, terwijlze den aengenamen nacht op haren wegvarenden wagen aenvoerde. Wat verslint de schadelijcke tijdt niet? Onzer ouderen, slimmer dan onzer bestevaderen eeuw, heeft ons noch bozer voortgebrogt, die wel haest noch een gebreckelijcker afkomst zullen voortbrengen.

AEN ASTERIE. Het VII. Gezang.

Hy troostze, die om haer mans afwezen bedruckt en bekommert is.

O Asterie, wat beschreitghe Gyges, den getrouwen jongeling, die rijck van Bitynische waeren, door den heldren westen wint, in 't begin der lente, u weder toegevoert zal worden. Hy, van den Noorden wint naer Orikum gedreven, en het onweêr des Steenbocks uitgestaen hebbende, brengt slapeloos de koude nachten, niet zonder veele tranen over. Maer een loos bode der bekommerde waerdinne verzoeckt hem op duizenterleie wijze, zeggende, dat d'ellendige Chloë in uwe minne blaeckt; en verhaelt hoe de trouweloze vrou den al te lichtgeloovigen Pretus, met valsche aenklaghten, daer toe gedreeven heeft, om den doot des kuischen Bellerofons te verhaesten. Hy vertelt dat Peleus bykans ter helle gevoert is, terwijl die een-

Magnessam Hippolyten dum fugit Abstinens:
Et peccare docentes
Fallax historias monet:
Frustra. nam scopulis surdior Icari
Voces audit adhuc integer. at, tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus justo placeat, cave:
Quamvis non alius flectere equum sciens
Æque conspicitur gramine Martio:
Nec quisquam citus æque
Tusco denatat alveo.
Prima nocte domum claude: neque in vias
Sub cantum querulæ despice tibiæ:
Et te sæpe vocanti
Duram, difficilis mane.

eerlijcke voor de Magnesische Hippolyte vlughte: en de bedrieger brengt te vergeefs geschiedenissen by, die tot overtreden raden: want uw oprechte man, onbeweeghlijcker dan de klippen der Ikarische zee, laet het zijn doove ooren hooren. Maer zie toe dat uw gebuur Enipeus u niet boven behooren behage; hoewel op het marcktvelt niemant gezien wort die zoo wel een paert berijden, en sneller in den Tiber zwemmen kan als hy. Sluit uwe deur tegens den nacht toe, en zie niet af op straet, terwijl men klaeghlijck op de fluit speelt; en of hy u al dickwijl wreet noemt, blijf even hardt.

AD MÆCENATEM. Ode VIII.

Quum uxorem non habeat, nihilominus Kalendas Martias cur celebret, Mæcenas mirari non debet.

MArtiis cœlebs quid agam Kalendis,
Quid velint flores, & acerra thuris
Plena, miraris, positusque carbo in
Cespite vivo,
Docte sermones utriusque linguæ:
Voveram dulces epulas & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte festus,
Corticem astrictum pice dimovebit
Amphoræ fumum bibere institutæ
Consule Tullo.
Sume Mæcenas cyathos amici
Sospitis centum: & vigiles lucernas
Profer in lucem; procul omnis esto
Clamor & ira.
Mitte civiles super urbe curas.
Occidit Daci Cotisonis agmen:
Medus infestus sibi luctuosis
Dissidet armis:
Servit Hispanæ vetus hostis oræ
Cantaber, sera domitus catena:
Jam Scythæ laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens ne qua populus laborat,
Parce privatus nimium cavere: &
Dona præsentis rape lætus horæ, ac
Linque severa.

AEN MÆCENAS. Het VIII. Gezang.

Waerom hy, die ongehuwt leeft, evenwel op den eersten Maert offert, en banckettteert.

O Mecenas, geleert in beide taelen, ghy verwondert u wat ick ongetroude op den eersten dagh van Maerte doe; wat de bloemen en het volle wierroockvat, en de kole, op de groene zoden geleit, beduiden. Ick hadde, toen ick bykans van den slagh des booms om hals gebrogt was, een zoet bancket en eenen witten bock aen Bacchus belooft. Dees dagh, die altijt om het jaer eens geviert wort, zal het bepeckte stopsel nemen van de wijnkruick, die van Tullus burgemeesterschap af heeft beginnen aen te zetten. Drinck hondert schaelen op de gezontheit van uwen vrient, en drinckenwe den heelen nacht over. Alle geroep en gramschap zy verre van u. Laet stadts bekommeringen vaeren. Het heir van den Dacischen Kotison is verslagen. De onderling gesteurde Meden zijn droevigh tegens elckanderen in 't harnas. De Biscaier, een out vyant in 't Spaensche gewelte, ten leste geboeit, is dienstbaer. De Scyten hebben alree voor met ongespannen boogh het velt te ruimen. Bekreun u niet, al mort het gemeene volck ergens over, en weest niet al te zorghvuldigh. Gebruick vrolijck het gene u de tegenwoordige tijt verleent, en ontsla u zaecken van belang.

AD LYDIAM. Ode IX.

Dialogus est de præteritis amoribus eisdemque renovandis.

HO. *Donec gratus eram tibi,*
Nec quisquam potior brachia candidæ
Cervici juvenis dabat,
Persarum vigui rege beatior.
LY. *Donec non alia magis*
Arsisti, neque erat Lydia post Chloen;
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
HO. *Me nunc Thressa Chloë regit,*
Dulces docta modos, & citharæ sciens:
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animæ fata superstiti.
LY. *Me torret face mutua*
Thurini Calais filius Ornithi;
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.
HO. *Quid si prisca redit Venus?*
Diductosque jugo cogit aheneo?
Si flava excutitur Chloe?
Rejectæque patet janua Lydiæ?
LY. *Quanquam sydere pulchrior*
Ille est, tu levior cortice, & improbo
Iracundior Adria:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

IN LYCEN. Ode X.

Lycen monet, ut posita duritie sibi supplici parcat.

Extremum Tanaim si biberes Lyce,
Sævo nupta viro, me tamen asperas
Porrectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis quo strepitu janua, quo nemus
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis? & positas ut glaciet nives
Puro numine Jupiter?
Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
Curvat, supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior esculo,

Nec

AEN LYDIA. Het IX. Gezang.

Gesprek tusschen Horatius en Lydia.

HO. Zoo lang ick u in mijne jeugt beviel, en geen jongeling uwen blancken hals lieflijcker omarmde, leefde ick geluckiger dan de Koning van Persen. LY. Zoo lang ghy niemant vieriger beminde, en Lydia niet om Chloë most achter staen, leefde ick, wijt vermaerde Lydia, doorluchtiger dan de Roomsche Ilia. HO. de Tracische Chloë, meestres in 't lieflijck zingen, en afgerecht op de citer, beheerscht my nu, voor wie ick niet zou schromen te sterven, indien de doot haer zieltje slechts sparen wou. LY. Ick, en Kalais, de zoon van den Turijnschen Ornit, blaecken in onderlinge minne; voor wien ick gaerne tweemael sterven zou, indien de doot zijn zieltje sparen woude. HO. En of de eerste liefde wederkeerde, en ons, gescheide gelieven, onder een metaelen juck sloegh? Indien de blonde Chloë verstooten wort, en de deur weder voor de geschopte Lydia openstaet. LY. Alwaer hy schooner dan een star, ghy lichter dan de wint, en oploopender dan d'onstuimige zee, noch zou ick liever met u leven en sterven.

OP LYCE. Het X. Gezang.

Datze hare hardigheit afleggende, eenighzints zich uit medoogen over hem ontfarme.

O Lyce, die aen eenen wreeden man getrout zijt, al dronckt ghe uit den veergelegen Tanais, zoo zoude het u nochtans moeien, dat ghe my, voor uw wrede deuren, in de bittere kou liet leggen. Ghy hoort hoe de deur kraeckt, en het geboomte, dat tusschen de schoone huizen leit, van den wint ruischt, en Jupijn met een heldere lucht het sneeu bevriest. Legh af de fierheit, die Venus mishaeght, op dat het radt der fortuine niet en keere. Ghy zijt geene strenge Peneloop tegens de vryers van uwen Tyrrenischen Vader geboren. O Lyce, hoewel giften, nochte gebeden, nochte de dootverf der pimpelpaersse vryers, nochte uw man, gewont van die welzingende boel, u beweegen; en ghy niet buighzamer zijt, dan

de

Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis aut aquæ
Cælestis patiens latus.

AD MERCURIUM. Ode XI.
Mercurium rogat, ut cantus sibi dictet, quibus animum Lydes flectat in ejus amorem, proposita Danaidum fabula.

Mercuri (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides, canendo)
Tuque testudo, resonare septem
Callida nervis:
(Nec loquax olim, neque grata, nunc &
Divitum mensis & amica templis)
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Applicet aures.
Quæ, velut latis equa trima campis,
Ludit exultim: metuitque tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc proterve
Cruda marito.
Tu potes tigres comitesque silvas
Ducere, & rivos celeres morari.
Cessit immanis tibi blandienti
Janitor aulæ
Cerberus, quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter saniesque manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion Tityosque vultu
Risit invito: stetit urna paulum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum pœnas, & inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco.
Impiæ: nam quid potuere majus?
Impiæ sponsos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis ævum.
Surge (quæ dixit juveni marito)
Surge, ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur: socerum & scelestas
Falle sorores.
Quæ, velut nactæ vitulos leænæ,
Singulos (eheu) lacerant. ego illis
Mol-

de harde eeckelboom, nochte zachtmoediger dan Mauritaensche slangen; verschoonze die u bidden. Mijn lenden zal niet altijt dit leggen, voor uwen drempel, in weër en wint konnen uitharden.

AEN MERKUUR. Het XI. Gezang.

Dat hy hem zangen leere, om Lyde te vermurwen.

O Merkuur, want de leerzame Amfion heeft, toen ghy zijn meester waert, door zynen zang, de steenen bewogen; en ghy o luite, die geestig met zeven snaren klinckt, eertyts stom en onaengenaem, nu ter tafel en ter kercke gewilt, speel ons liedekens, waer naer Lydes hardneckige ooren luisteren, die als een driejarigh paert, op het ruime velt al springende speelt, en noch maeght niet wil aengeroert worden, al te onrijp voor eenen dartelen man. Ghy kunt tigers en bosschen te zamen trecken, en snelle vlieten schutten. Cerber, de poortier van 't gruwzame hof, weeck voor u, toen ghe hem vleide; hoewel zijn hooft van duizent slangen krielt, en zijn giftige adem en vervuilt bloet ten drietongigen muil uitvloeit: ja oock Ixion en Tityus loegen tegens hunnen danck. Terwijl ghe de dochters van Danaus, met een aengenaem liet, streelde, stont haer emmer een luttel stil. Lyde aenhoore dat schelmstuck, en de bekende straffe der maeghden, en het bodemlooze vat, dat geen water hout, en de langzame Wraeck, die de misdaden in den afgront oock hebben te verwachten. Want wat konden die wreeden erger bedrijven? Die wreeden hebben haer eige bruidegoms met een hardt lemmer kunnen doorstooten. Een van allen, waerdigh gehuwt te zijn, was loflijck logenachtigh tegens haren meineedigen vader, en is eeuwigh een befaemde bruit gebleven; die tegens haeren nieuwen man sprack: op op, op datghe den langen slaep, daerghe voor vreest, niet en slaept. Bedriegh uwen schoonvader, en schelmsche zusters, die, helaes! yeder haren man verscheuren, gelijck leeuwinnen, die een kalf onder de klaeuwen hebben. Ick, weeckhartiger dan zy, zal u niet dooden, nochte gesloten houden. Mijn vader maghme wreedelijck ketenen, om dat ick genadigh mijnen ellendi-
gen

Mollior, nec te feriam, nec intra
Claustra tenebo.
Me pater sævis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.
I, pedes quo te rapiunt & auræ:
Dum favet nox & Venus: i secundo
Omine: & nostri memorem sepulchro
Sculpe querelam.

AD NEOBULEN. Ode XII.

Neobule Hebri adolescentis amore capta, vitam agit inertem & desidiosam.

Miserarum est, neque amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere: aut exanimari, metuentes patruæ verbera linguæ.
Tibi qualum Cythereæ puer ales,
Tibi telas, operosæque Minervæ
Studium aufert, Neobule, Liparæi nitor Hebri,
Eques ipso melior Bellerophonte:
Neque pugno, neque segni pede victus,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:
Catus idem per apertum fugientes
Agitato grege cervos jaculari, &
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BLANDUSIAM. Ode XIII.

Sacrificium fonti promittit, ejusque amœnitatem summopere commendat.

O Fons Blandusiæ, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis hædo:
Cui frons turgida cornibus
Primis, & venerem & prælia destinat,
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi soboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere: tu frigus amabili
Fessis vomere tauris
Præbes, & pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis impositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphæ dissiliunt tuæ.

gen man gespaert hebbe; of hy maghme over zee in het uiterste van Numidie bannen. Ga daer uwe voeten en de winden u draegen kunnen; terwijl Venus en de nacht u gunstigh is. Ga ter goeder uure, en hou tot gedachtenis een klaeghdicht op mijn graf.

AEN NEOBULE. Het XII. Gezang.

Datze verslingert op Hebrus den jongeling zich tot luie ledigheit begeven hebbe.

O Neobule, het zyn elendige vrouwen, die in liefde geenen lust scheppen, en met zoeten wijn hare bekommeringen niet dorven van 't harte spoelen, of zich ontzetten om haer ooms kyvagie. Cypris gevleugelt wichtje ontdraeght u den breikorf. Het webbe en hantwerck der bezige Minerve raeckt aen een zijde, door de schoonheit van den Liparischen Hebrus, die beter ruiter is dan Bellerofon, en in loopen en worstelen noit overwonnen, zoo ras hy zijn beolide schouders in den Tiberstroom gewasschen heeft; oock fix om gejaegde harten, door het vlacke velt, in eenen drommel rennende, te schieten, en gezwint om het wilde zwijn, in een dicht struickelbosch, te verrasschen.

AEN DE BRON VAN BLANDUSIE. Het XIII. Gezang.

Hy prijst hare vermaeckelijckheit.

O Blandusische bron, die doorluchtiger dan glas, en zoeten wijn waerdigh zijt, ick zal u morgen met bloemen een bock opofferen, wiens horens eerst ten stern beginnen uit te botten, en die vergeefs aenvangt geil en stoots te worden: want het jongk der weelige kudde zal uwe kille beecken root van bloet verwen. De benaude hitte der hontsdagen kan u niet deeren. Ghy verschaft den afgeploeghden stieren, en het weidende vee een aengenaeme koelte. Een vermaerde bron zult ge worden, naerdien ick van den eicken boom zinge, die op holle rotsen groeit, daer uwe ruischende wateren van afvlieten.

AD POPULUM ROM. Ode XIV.

Hæc Ode laudes continet Augusti, ex Hispania devictis Cantabris, revertentis.

HErculis ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiisse laurum,
Cæsar, Hispana repetit penates
Victor ab ora.
Unico gaudens mulier marito
Prodeat, justis operata divis:
Et soror clari ducis: & decoræ
Supplice vitta
Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. vos ô pueri, & puellæ
Jam virum expertæ, nominatis
Parcite verbis.
Hic dies vere mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Cæsare terras.
I, pete unguentum puer, & coronas,
Et cadum Marsi memorem duelli:
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.
Dic & argutæ properet Neæræ
Myrrhinum nodo cohibere crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos capillus
Litium & rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Consule Planco.

AUGUSTUS LOF. Het XIV. Gezang.

O Volck, Cesar, die onlangs gezeit wert, gelijck Herkules, gestaen te hebben naer den laurier, die niet als door doots gevaer kan gekocht worden, koomt triomfeerende wederom t'huis van deSpaensche kusten. Laet de vrou, die met eenen man vernoeght, en bezigh is met den rechtvaerdigen Goden te offeren, te voorschijn komen, met de zuster des doorluchtigen veltoversten, en de moeders der dochteren, en onlangs gebergde jongelingen, met demoedige hairbanden verciert. O ghy nieugehouwde mannen, en vrouwen, staeckt onnutten kout. Dees dagh, my waerlijck een feestdagh, zal alle zwaermoedigheit verdrijven. Zoo langh Cesar op de weerelt heerscht, zal ick voor geen oproer nochte geweldige doot vreezen. Ghy jongen, ga hael balssem, kranssen, en wijn, die van den Marsischen oorloogh heught; indien men ergens een kruick voor den zwervenden Spartakus heeft konnen verschuilen. Zegh dat die schrandere Neæra zich haeste, om het blonde hair op te knopen. Indienge door den nijdigen deurwachter verlet wort, ga door. Het grijze hair temt 't gemoedt, tot twist en dartel krackeel genegen. In het heetste mijner jeught, onder Planckus burgemeesterschap, zoude ick het niet geleden hebben.

IN CHLORIM. Ode XV.

Ut jam vetula, petulantiæ & libidini modum constituat.

UXor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiæ fige modum tuæ,
Famosisque laboribus.
Maturo propior desine funeri
inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.
Non, si quid Pholoen satis,
Et te, Chlori, decet. filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulso Thyas uti concitata tympano.
Illam cogit amor Nothi
Lascivæ similem ludere capreæ:
Te lanæ prope nobilem
Tonsæ Luceriam, non citharæ, decent,
Nec flos purpureus rosæ,
Nec poti vetulam fæce tenus cadi.

OP CHLORIS. Het XV. Gezang.

Datze nu een oude best geworden, ten minste eens hare vuiligheit en geilheit nalate.

GHy vrouwe van den armen Ibikus, stel uwe geilheit en eerlooze ontucht eens mate. Staeck, nughe met uwen eenen voet in 't graf gaet, het speelen onder de vrysters, en de heldere starren, door uwen nevel, te verduisteren. O Chloris, wat Foloë wel voeght, dat voeght juist u niet. Uw dochter magh beter het huis des vryers bestoocken: gelijck een paepin van Bacchus, gedreven door het getrommel der bomme. Notus minne prickelt haer, als een ritzige geit, te speelen. Wol spinnen, by het vermaerde Lucerie, en niet het cyterspeelen, past u; de roode roozekrans, en het vaetje tot de bodem toe uit te poien, geene oude best.

AD MÆCENATEM. Ode XVI.

Auro omnia patent. Horatius vero contentus est sua sorte, unde beatus exsistit.

Inclusam Danaen turris ahenea,
Robustaeque fores, & vigilum canum
Tristes excubiae munierant satis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acrisium, virginis abditae
Custodem pavidum, Jupiter & Venus
Risissent: fore enim tutum iter & patens,
Converso in precium deo.
Aurum per medios ire satellites,
Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
Demersa excidio, diffidit urbium
Portas vir Macedo, & subruit aemulos
Reges muneribus. munera navium
Saevos illaqueant duces.
Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conspicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quisque sibi plura negaverit,
A dis plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto: & transfuga divitum
Partes linquere gestio,
Contemptae dominus splendidior rei,
Quam si, quicquid arat non piger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
Purae rivus aquae, sylvaque jugerum
Paucorum, & segetis certa fides meae,
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.
Quanquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laestrygonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
Crescunt vellera pascuis:
Importuna tamen pauperies abest:
Nec, si plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam;
Quam si Mygdoniis regnum Halyattici
Campis continuem. Multa petentibus
Desunt multa. bene est, cui deus obtulit
Parca, quod satis est, manu.

AD

AEN MECENAS. Het XVI. Gezang.

Dat hy zich in zijne kleenigheit genoeght.

EEn koperen toren, massyve deuren, wreede schiltwachten van waeckende honden verzekerden d'opgeslote Danaë genoegh voor de overspeelders, die by nacht loopen; hadden Jupiter en Venus Akrisius den angstvalligen wachter der weghgesteecke maeght niet uitgelachen: want zy wist dat de toegang vry en open stont, voor den in gout veranderden Godt. Gout wil wel midden door de hellebaerdiers gaen, en krachtiger dan de blixem door de steenen dringen. Het geslacht des Grieckschen wichelaers is ter neêr gestort, en om gewin in zijn bederf verzoncken. De Macedonische helt heeft de poorten der steden gekloven, en jeloersche Koningen met schenckadien overstulpt. Schenckadien verstricken gestrenge Amiralen. Zorgh en honger naer meer volght het aengroeiende gelt. O Mecenas, pronck der ridderen, met recht yze ick het hooft in de lucht te steecken, om gezien te worden. Hoe yemant min van den Goden begeert, hoe hy meer verkrijght. Beroit loop ick naer het leger der geenen, die niets en begeeren; en als een overlooper haeck ick de zijde der rijcken te begeven; zijnde, door het versmaden van middelen, een doorluchtiger heer, dan of men zeide, dat ick mijne schuuren vol hadde van alles, wat de neerstige Appuler ploeght, arm onder de groote rijckdommen. Een zuivere waterbeeck, weinige bunderen houts, en de zekere hope van mijn gewas, geluckiger dan de heerschappy van het vruchtbare Afrika, is hem onbekent, die door de Fortuin bralt: hoewel geene Kalabrische byen mijn korven met honigh vullen, en mijn wijn niet verslapt in de Lestrigonische kruicke, en mijn vette schapen niet groeien op Fransche weiden. Kommerlijcke armoe ontbeer ik evenwel, en begeerde ick meer, ghy zoudme niet weigeren te geven. Den kleenen tol zal ick beter met een ingetoomde begeerlijckheit betalen, dan of ick het rijck van Alyatikus aen de Mygdonische velden hechtte. Wie veel begeert, ontbeert veel. Het gaet hem wel, dien Godt met een spaerzaeme hant zoo veel bestelt, dat hy genoegh heeft.

AEN

AD ÆLIUM LAMIAM. Ode XVII.

Lamiæ nobilitatem laudat, deinde admonet, ut diem craſtinum hilariter exigat.

ÆLi, vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos, & nepotum
Per memores genus omne faſtos),
Autore ab illo ducis originem,
Qui Formiarum mœnia dicitur
Princeps, & innantem Maricæ
Littoribus tenuiſſe Lirin,
Late tyrannus. cras foliis nemus
Multis & alga littus inutili
Demiſſa tempeſtas ab Euro
Sternet: aquæ niſi fallit augur
Annoſa cornix. dum potes, aridum
Compone lignum: cras genium mero
Curabis, & porco bimeſtri,
Cum famulis operum ſolutis.

AD FAUNUM. Ode XVIII.

Deum ſylveſtrem, infernum & peſtilentem precatur, ut per ſuos tranſiens agros ſibi ſuiſque ſit propitius.

FAune, Nympharum fugientum amator,
Per meos fines & aprica rura
Lenis incedas, abeaſque parvis
Æquus alumnis;
Si tener pleno cadit hœdus anno,
Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina crateræ, vetus ara multo
Fumat odore,
Ludit herboſo pecus omne campo,
Quum tibi nonæ redeunt Decembres,
Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus.
Inter audaces lupus errat agnos,
Spargit agreſtes tibi ſylva frondes,
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

AD TELEPHUM. Ode XIX.

Reprehendit eum jocoſe, quod, veteres hiſtorias deſcribens, ea negligat, quæ ad jucunde vivendum pertinent.

QUantum diſtet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Nar-

AEN ELIUS LAMIAS.
Het XVII: Gezang.

Hy looft en noodight hem tot een ruſtigh en luſtigh leven.

O Edele Elius, geſproten van den ouden Lamus, (naerdien men zeit dat d'eerſte Lamien van hem hunnen naem voeren, en al het geſlacht zijner nakomelingen, gelijck in de kronijcken blijckt, van hem eerſt afgekomen zijn, die gezeit wort, als een Vorſt, de Forminiaenſche veſten, en, als een wijt heerſchende Koning, Liris, die zich looſt op de ſtranden van Marika bezeten te hebben.) Morgen zal een onweêr, uit den ooſten, het wout met veele bladeren, en den oever met veel onnut wier beſpreien; 't en zy my de veeljarige kray, een zeewichelaer, bedrieght. Legh droogh hout aen den haert, terwijl het u gebeuren magh. Morgen, met uwen knechten heiligh avont hebbende, zultghe uwen buick vol wijn drincken, en van een ſpeenvarckentje eeten.

AEN FAUNUS. Het XVIII. Gezang.

Dat hy hem begunſtige.

O Faunus, vryer der vlughtige Nymſen, tree zachtelijck over mijn erf, en ope velden, en ga heene, zonder mijn zuigende geitkens te beſchadigen; want eens om 't jaer ſneeft 'er een bockskèn voor u, en de beker, Venus macker, is altijdt vol wijn: het oude autaer roockt van veel wierroocks: al het vee huppelt, op het grazige velt: wanneer uw hooghtyt den vijfden van Wintermaent verjaert, viert het dorp, dat uwen feeſtdagh met den levendigen os in de beemden hout: de wolf dwaelt onder de ſtoute ſchaepen: het boſch ſtroit wilt loof u ter eere: de delver vermaeckt zich op de laſtige aerde te trippelen.

AEN TELEFUS. Het XIX. Gezang.

Dat hy, beſlommert met oude geſchiedeniſſen te beſchryven, niet verzuime vrolijck te leven.

GHy beſchrijft hoe veel verloop van tijt dat'er is, tuſſchen Inachus en Kodrus, die

 niet

Narras, & genus Æaci,
Et pugnata sacro bella sub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur: quis aquam temperet ignibus,
Quo præbente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da lunæ propere novæ,
Da noctis mediæ, da, puer, auguris
Murenæ. tribus aut novem
Miscentur Cyathis pocula commodis.
Qui Musas amat impares,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates. tres prohibet supra
Rixarum metuens, tangere Gratia
Nudis juncta sororibus.
Insanire juvat: cur Berecynthiæ
Cessant flamina tibiæ?
Cur pendet tacita fistula cum lyra?
Parcentes ego dexteras
Odi. sparge rosas: audiat invidus
Dementem strepitum Lycus:
Et vicina seni non habilis Lyco.
Spissa te nitidum coma,
Puro te similem Telephe Vespero,
Tempestiva petit Chloe:
Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

AD PYRRHUM. Ode xx.

Ne formosum Nearchum à sua meretricula abstrahat.

NOn vides, quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Getulæ catulos leænæ?
Dura post paulo fugies inaudax
Prælia raptor:
Quum per obstantes juvenum catervas
Ibit insignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi præda cedat
Major, an illi.
Interim dum tu celeres sagittas
Promis, hæc dentes acuit timendos:
Arbiter pugnæ posuisse nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
Raptus ab Ida.

niet vreesde voor 't vaderlant te sterven; en het geslacht van Eakus, en den oorlogh, die voor het heilige Troje gevoert is; en ghy zwijght hoe dier wy een vat wijns van Chius koopen: wie het badt warmen, in wiens huis en om wat uur ick de Samnijtsche koude verdrijven zal. Ghy jongen, haest u, en geef ons eenen avontroemer; of slaepdronck, ter eere van Mureen, den wichelaer. Schenck ons drie of negen middelmatige roemers. Een beschoncken poeet, die oneele Zanggodinnen bemint, laet driemael drie schaelen eischen. De Bevallijckheit vergezelschapt met hare naeckte zusteren, voor krackeel bevreest, laet niet toe dat men meer dan drie schalen drincke. Het lust me dol te drinken. Waerom blaest men niet op de Berecijntische pijpe? Waerom hangt de fluit by de stomme lier? Ledige handen haet ick. Stroy roozen. De nijdige Lykus hoore het dolle krieoelen, en de gebuurin, die ongalijck is voor Lykus, den ouden man. O Telefus, de tijdige Chloë roept u, die met uw dick hair blinckt: my verteert de langduurige minne van mijne Glycere.

AEN PYRRUS. Het xx. Gezang.

Dat hy niet en pooge den schoonen knaep het maeghdeken te onttrecken.

O Pyrrus, merckt ghe niet met wat gevaer ghy de Getulische leeuwinne hare jongen poogt te ontrucken? Eerlang zult ghe, als een bloo roover, den wreeden oorlogh ontvlieden; wanneer ze heenegaet door de hinderlijcke scharen der jongelingen, om Nearchus weder te krijgen. Een groote strijt zal'er wezen, of ghy of zy den grooten buit bekomen zal. Terwijl ghy de vlugge pijlen voor den dagh haelt, en zy hare vreesselijcke tanden wet, zeit men dat hy, als scheider van 't gevecht, de zege in zijn gewelt heeft, en met een zoet windeken de schouders verkoelt, die met geurige vlechten bespreit zijn: hoedanigh Nireus was, of die op den bewaterden Ida geschaeckt is.

AD AMPHORAM. Ode XXI.

Jocose eam admonet, ut vinum vetustum in Corvini gratiam effundat, unde occasione oblata, vini laudes commemorat.

O Nata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, sive geris jocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem pia testa somnum:
Quocunque lectum nomine Massicum
Servas, moveri digna bono die;
Descende, Corvino jubente,
Promere languidiora vina.
Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negligit horridus:
Narratur & prisci Catonis
Sæpe mero caluisse virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu sapientium
Curas & arcanum jocoso
Consilium retegis Lyæo:
Tu spem reducis mentibus anxiis,
Viresque: & addis cornua pauperi,
Post te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, & si læta aderit Venus,
Segnesque nodum solvere Gratiæ,
Vivæque producent lucernæ,
Dum rediens fugat astra Phœbus.

AEN DE KRUICK. Het XXI. Gezang.

Dat hy Korvijns halve ouden wijn opzette.

O Vrolijcke kruick, die met my geboren zijt, toen Manlius burgemeester was; het zy ghy klaghten of boerten of krackeel en razende minne, of gemackelijcken slaep werckt; waerdigh op eenen feestdagh voor den dagh gehaelt te worden; het zy in wiens naem ghy van Massische puickwijn zwanger zijt; koom te voorschijn, dewijl Korvijn gebiet ouden wijn te tappen. Hoewel die man vol is van Sokratische leeringen, nochtans zal hy zoo afkeerigh van u niet wezen. Men zeit dat de deftige oude Kato zick dickwils met wijn verheught hebbe. Door een zoet pijnigen verzetghe menighmael een straf gemoedt. Door u, o boertige wijn, ontdecktge dickwils de bekommeringen der wijzen en den geheimen raet. Ghy sterckt en verquickt de benaeude herten met hope; en alsmen u in heeft, steeckt de beroide zijn horens op, die niet en vreest voor de majesteit der gesteurde Koningen, nochte de wapens der krijghslieden. Bacchus, en indien'er de blijde Venus by is, en de noode gescheide Bevallijckheden, en de brandende lichten zullen u ophouden, tot dat de rijzende zon de starren verjage.

IN DIANAM. Ode XXII.

Dianæ, cujus officia celebrat, pinum villæ suæ imminentem consecrat.

M Ontium custos nemorumque virgo,
Quæ laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque letho
Diva triformis:
Imminens villæ tua pinus esto:
Quam per exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

AEN DIANE. Het XXII. Gezang.

Hy wijdt haer den pijnboom toe, die by zijn hoeve staet.

O Bewaerster der bergen, en woutmaeght, driekoppige Godin, die driemael aengeroepen, in arbeit gaende dochters verhoort, en voor de doot bevrijt; ick wil dat de pijnboom, die over mijn hoeve hangt, u toegewijt zy, dien ick jaerlijcks met den bloede eenes beers, toeleggende om ter zijden uit te bijten, u opoffere.

AD PHIDILEN. Ode XXIII.

Dii puris manibus & conscientia vitæ bene actæ sunt colendi.

C Œlo supinas si tuleris manus
Nascente Luna, rustica Phidile,
Si thure placaris & horna
Fruge Lares, avidaque porca;

Nec

AEN FIDILE. Het XXIII. Gezang.

Datze de Goden met zuivere handen en een gerust geweten eere.

O Boersche Fidile, indienghe, by de nieuwe maen, uwe gevouwe handen ten hemel heft; indienghe uwe huisgoden, met wierroock, nieuw gewas, en een vraetige zeuge, paeit, zoo

zal

Nec pestilentem sentiet Africum
Fœcunda vitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam, quæ nivali pascitur Algido
Devota, quercus inter & ilices:
Aut crescit Albanis in herbis
Victima, pontificum secures
Cervice tinget. te nihil attinet
Tentare multa cæde bidentium,
Parvos coronantem marino
Rore deos, fragilique myrto.
Immunis aram si tetigit manus,
Non sumptuosa blandior hostia,
Mollibit aversos Penates
Farre pio, & saliente mica.

IN DIVITES AVAROS. Ode XXIV.

INtactis opulentior
Thesauris Arabum, & divitis Indiæ,
Cœmentis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis & mare Ponticum:
Si figit adamantinos
Summis verticibus dira necessitas
Clavos: non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythæ,
(Quorum plaustra vagas rite trahunt domos)
Vivunt, & rigidi Getæ,
Immetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt:
Nec cultura placet longior annua:
Defunctumque laboribus
Æquali recreat sorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Conjux, nec nitido fidit adultero.
Dos est magna, parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo fœdere castitas.
Et peccare nefas, aut pretium est mori.
O quisquis volet impias
Cædes, & rabiem tollere civicam:
Si quæret, pater urbium
Subscribi statuis, indomitam audeat
Refrænare licentiam,
Clarus post genitis, quatenus, heu nefas!

Vir-

zal uw vruchtbare wijnstock den bederfelijcken zuidewint, nochte uw gewas de dorheit, nochte uwe zoete kinders eenen bedroefden ooftijdt gevoelen: want het beloofde offervee, het welck op den besneeuden Algidus, tusschen eicken en eeckelboomen, weit, of in d'Albaensche beemden gevoet wort, zal de priesterlijcke bijlen met zijnen neck verwen. Ghy, die de kleene Goden met roozemarijn en brosse myrten bekranst, behoeftze met het slaghten veeler schaepen niet te verzoenen. Indien ghy met onschuldige handen het autaer aenroert, dat zal de huisgoden, die u tegen zijn, vermurwen, en niet min aengenaem zijn, door godvruchtige garst en sparckelend zout, dan door een kostelijke offerhande.

TEGENS DE GIERIGAERTS.
Het XXIV. Gezang.

ALwaert dat ghy, maghtiger dan d'onveroverde schatten van Arabie, en het rijcke Indie, al de Tyrrenische en Pontische zee met uwe gebouwen besloeght; en schoon de vervloeckte noot diamante spijkers in de hooge daecken hechtte; noch en zoudtge uwen hals niet van de stricken des doots, nochte het gemoedt van vreeze bevryen. De Veltnooren, gewoon hunne huizen op wielen voort te trecken, en de ruwe Geeten, wier gemeene ackers vrye vruchten en koren voortbrengen, hebben een beter leven, en bouwen maer voor een jaer, en verlichten elckanderen by beurte van den ploegh. De zachte stiefmoeder is daer niet hart over de voorkinders, en de rijcke vrou ringeloort haren man niet, nochte betrout op haren pol. Der ouderen deugt is een groote bruitschat, en de vast verbonde kuischeit, bang voor eenen anderen man: en het is ongeoorloft zich te buiten te gaen, of men moet het met den hals betaelen. O die zoude willen goddelooze doorslagen en burgerlijck oproer weghnemen, indien hy begeert datmen onder zijn pronckbeeldt schrijve: Vader des Vaderlants: die moet het hart hebben dat hy d'ongetemde ongebondenheit breidele, en hierom by de nakomelingen doorluchtigh werde. Zoo byster als wy, nijdige menschen, deughdelijcke mannen, o gruwel! geduurende hun leven haten, zoo

byster

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
Quid tristes querimoniæ,
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanæ proficiunt? si, neque fervidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
Durataeque solo nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt æquora navitæ?
Magnum pauperies opprobrium jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deserit arduæ.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat & turba faventium:
Vel nos in mare proximum
Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
Summi materiam mali,
Mittamus. scelerum si bene pœnitet;
Eradenda Cupidinis
Pravi sunt elementa: & teneræ nimis
Mentes asperioribus
Formandæ studiis. nescit equo rudis
Hærere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Græco jubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea.
Quum perjura patris fides
Consortem socium fallat & hospitem:
Indignoque pecuniam
Hæredi properet: scilicet improbæ
Crescunt divitiæ. tamen
Curtæ nescio quid semper abest rei.

bijster roepen wy om hen wanneerze doot zijn. Waer toe dtoeve klaghten, indien de misdaet ongestraft blijve? Wat baten ydele wetten zonder zeden, indien het geweste, dat van hitte braet, en het uiterste van 't Noorden, en het aerdrijck van sneeu bevrozen den koopman niet afschricken, en d'ervaren zeeman op d'ysselijcke zee niet en past? Armoede, de grootste schande, doet alles bestaen, en lijden, en verlaet den steilen wegh der deught. Brengenwe dan juweelen, gesteenten, en onnut gout, oirzaeck der grootste ellende, op het Kapitool, daer ons het prijzen en de gunst der gemeente toeroepen; of in de naestgelege zee. Indienwe waerachtigh berou van onze schelmstucken hebben, zoo moetenwe de beginsselen der booze begeerte met den wortel uitrucken, en al te teere gemoeden met strenge oefeningen hervormen. Het edele kint, onbedreven den toom te mennen, kan geen paert berijden, en vreest voor het jagen, als beter afgeregt op spelen, het zy met den Grieckschen tol, of den verboden terling: wanneer de trouwelose vader den vennoot en sijnen gast uitstrijkt, en zich verhaest om voor zijnen onwaerdigen erfgenaem schatten te vergaderen: O ja, de godlooze rijckdommen groeien, en nochtans altijt schort'er ick weet niet wat aen.

IN BACCHUM. Ode xxv.

Bacchi instinctu concitatus nova quædam carmina Lyrica, de Augusto est dicturus.

Quo me Bacche rapis tui
Plenum? quæ in nemora, aut quos agor in specus
Velox mente nova? quibus
Antris, egregii Cæsaris audiar
Æternum meditans decus
Stellas inserere & consilio Jovis?
Dicam insigne, recens, adhuc
Indictum ore alio. non secus in jugis
Exsomnis stupet Euias,
Hebrum prospiciens, & nive candidam
Thracen, ac pede barbaro

Lu-

AEN BACCHUS. Het xxv. Gezang.

Dat hy van hem gedreven van Augustus nieuwe en noitgehoorde zaken wil ophalen.

O Bacchus, waer sleeptghe my, die van u vol' ben, heene? In wat wouden en speloncken worde ick, bezeten mensch, snellijck heene gedreven? In wat holen zalmen my, die toelegh den eeuwigen lof des braven Cesars in de starren en Jupiters Raet te zetten, booren? Ick zal wat nieus, wat treffelijcks, en dat noit te vooren gesproken is, verhalen. Gelijck de waeckende Evias raest, wanneerze Hebras en Tracie, wit van sneeu, en Rodope van uitheemsche voeten bewandelt, aenschouwt. Hoe lust het my, ter

zijden

Lustratam Rhodopen. ut mihi devio
Rupes & vacuum nemus
Mirari libet! O Najadum potens,
Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere fraxinos:
Nil parvum aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum est,
O Lenæe, sequi deum
Cingentem viridi tempora pampino.

zijden af, over rotsen en ledige wouden ~~my~~ te verwonderen? O ghy vooght over Veltnymfen en Bacchanten, die met hare handen scheutige esscheboomen konnen uitrucken, ick zal van geene geringe of sterffelijcke zaecken met eenen laegen stijl spreecken. O Leneüs, het is gevaerlijck doch zoet den Godt te volgen, die zijn hoofslaepen met groen wijngertloof bekranst.

AD VENEREM. Ode XXVI.

Senectute jam confectus, lyræ & rebus amatoriis valedicit.

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Lævum marinæ qui Veneris latus
Custodit. hic, hic ponite lucida
Funalia, & vectes, & arcus
Oppositis foribus minaces.
O, quæ beatam diva tenes Cyprum, &
Memphim carentem Sythonia nive,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloën semel, arrogantem.

AEN VENUS. Het Gezang.

Dat hy nu out en grijs zijn minnegeweer Venus wil opdragen.

ONlangs kon ick de meiskens paeien; en hebbe niet zonder eere gevochten: nu zal ick mijn wapens en afgeltrede lier ophangen aen dezen wandt, die aen de slincke zijde staet van Venus, uit der zee geboren. Leght hier uw brandende fackels, en koevoeten, en boomen, die toegeslote deuren dreigen. O Godin, die, als een Koningin, het vruchtbare Cyprus en Memfis, vry van Sytonisch sneeu, bezit, tref de verwaende Chloë eens met uwe opgeheve zweep.

AD GALATEAM NAVIGATURAM. Ode XXVII.

Dehortatur eam præcipue ab exemplo Europæ.

Impios parræ recinentis omen
Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Fœtaque vulpes.
Rumpat & serpens iter institutum,
Si per obliquum similis sagittæ
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auspex?
Antequam stantes repetat paludes
Imbrium divina avis imminentum;
Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicunque mavis,
Et memor nostri Galatea vivas:
Teque nec lævus vetet ire picus,
Nec vaga cornix.
Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion. ego, quid sit ater
Adriæ, novi, sinus: & quid albus
Peccet Iapix.

Hostium

AEN GALATEA, die reisvaerdigh staet. Het XXVII.

Hy houdtze op, voornamelijck door het voorbeelt van Europe.

Het teken van het zingende koningske, en een teef met jongen, of rosse wolvin van den Lanuvijnschen acker loopende, en een besprongе vos geleide den godloozen; en eene slang behindere de voorgenome reize, indienze, gelijck een pijl dwers voorby schietende, de wagenpaerdekens verschrickt. Ick, voorzichtigh wichelaer, voor wien zoude ick vreezen? Eer een goddelijck vogel der boven ons hooft hangende plasregens weder naer de staende wateren vlieght, zal ick, met den dageraet, door gebeden de krassende rave opwecken. O Galate, weest geluckigh, en onzes gedachtigh; het zy waer ghe liefst zijt: en geen specht, langs de slincke zijde vliegende, of wuste kraey behindere uwe reis. Maer ziet ghe niet met wat geraes de overleenende Orion beeft? My is bekent wat in den troebelen Adriatischen boezem steeckt, en wat quaet de heldere Iapix pleegh aen te rechten. Der vyanden

Hoſtium uxores puerique cæcos
Sentiant motus orientis Hœdi, &
Æquoris nigri fremitum, & trementes
Verbere ripas.
Sic & Europe niveum doloſo
Credidit tauro latus, & ſcatentem
Belluis pontum, mediaſque fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis ſtudioſa florum, &
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
Nocte ſubluſtri, nihil aſtra præter
Vidit & undas.
Quæ ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, Pater ô relictum
Filiæ nomen, pietaſque, dixit
Victa furore,
Unde? quo veni? levis una mors eſt
Virginum culpæ. vigilanſne ploro
Turpe commiſſum? an vitiis carentem
Ludit imago
Vana, quæ porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliuſne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratæ, lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua tauri.
Impudens liqui patrios penates,
Impudens Orcum moror. ô deorum
Si quis hæc audis, utinam inter errem
Nuda leones!
Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneræque ſuccus
Defluat prædæ, ſpecioſa quæro
Paſcere tigres.
Vilis Europæ pater urget abſens:
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſequuta
Lædere collum.
Sive te rupes & acuta letho
Saxa delectant: age, te procellæ
Crede veloci: niſi herile mavis
Carpere penſum
Regius ſanguis, dominæque tradi
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remiſſo
Filius arcu.

Mox

den vrouwen en kinders moeten gewaer worden het verholen gebuldet des opſtaenden zuidewints, en de ſtorm der verbolge zee, en d'oevers, levende van den ſlagh. Zoo heeft Euroop oock hare ſneeuwitte leden aen den bedriegelijcken ſtier betrout; en de ſtoute beſtorf om de zee, die van gedroghten Krielt, en het bedrogh, daerze midden in ſtack; onlangs noch, in de bebloemde beemden, bezigh met eenen krans te vlechten, dieze de Nymfen ſchuldigh was, zaghze, in den ſchemerenden nacht, niet dan zee en ſtarren; die zoo haeſt zy lande in Kreten, vooghdes over hondert ſteden, al vervaert van kranckzinnigheit, ſprack: o vader, waer is de naem van dochter en plicht gebleven? Van waer, en waer toe ben ick gekomen? Een doot is te lichten ſtraf voor het verlies des maeghdoms? Beſchrey ick oock waeckende mijn ſchandelijcke miſdaet? Of maeckt de ydele ſchijn, die de droomen door d'ivoire poort uitlaet my diets dat ick onſchuldigh ben? Was het beter midden door de zee te vaeren, of friſſche bloemen te lezen? Indien yemant nu den eerlooſen bul my, die vergramt ben, overleverde, zoo zoude ick poogen de hoorens van den onlangs zeer beminden var met ſtael, te ſcheuren, en te breecken. Onbeſchaemt verliet ick de vaderlijcke huiſgoden: onbeſchaemt verwacht ick de doot. O zoo yemant van den Goden dit hoort! och of ik naeckt onder de leeuwen dwaelde! Ick ſchoone maeght wenſch der tigeren ſpijze te worden, eer een leelijche magerheit mijn ſchoone kaecken ontciere; eer het zogh van my, die een teere roof ben, verdrooge. De vader der onteerde Euroope raeſt in haer afwezen: waerom ſterftghe niet? Ghy kunt aen dezen olmboom u by den neck ophangen aen den gordel, dienghe wel te paſſe mede genomen hebt; 't en waer het u luſte op klippen en ſcherpe rotſen te ſterven. Ga toe, worp u in d'ongeſtuime baren, 't en waer ghy, koningklijck bloet, liever woudt uwer vrouwen wol ſpinnen, en, als een boel, onder een uitheemſche vooghdeſſe ſtaen. De trouwelooze Venus lachende, in 't bywezen haeres zoons, die met ongeſpannen boogh by de bedruckte ſtont, ſprack, na datze genoegh met haer geboert hadde: hou op van gramſchap en hevigheit: want de vergramde ſtier zal u zijn hoornen laeten

H ſcheu-

Mox ubi lusit satis, Abstineto
(Dixit) irarum calidæque rixæ,
Quum tibi invisus laceranda reddet
Cornua taurus.
Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus: bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

scheuren. Weerghe u niet, als een gemaelin des onverwinnelijcken Jupijns, aen te stellen. Laet dat nocken varen. Leer u groot geluck maetigh draegen. d'Afgescheide weerelt zal naer uwen naem genoemt worden.

AD LYDEN. Ode XXVIII.

Hortatur Lyden, diem Neptuno sacrum in potu & cantu hilariter transigere.

FEsto quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum
Lyde strenua Cæcubum:
Munitæque adhibe vim sapientiæ.
Inclinare meridiem
Sentis: ac, veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Cessantem Bibuli Consulis amphoram.
Nos cantabimus invicem
Neptunum, & celeris spicula Cynthiæ:
Summo carmine, quæ Cnidon
Fulgentesque tenet Cycladas, & Paphon
Junctis visit oloribus.
Dicetur merita nox quoque nænia.

AEN LYDE. Het XXVIII. Gezang.

Datmen Neptuins feestdagh met blijschap moet vieren.

WAt zal ick best op Neptuins feestdagh aenrechten? Ernstige Lyde, tap ons van den opgesloten wijn, en overweldigh de gebolwerckte wijsheit. Ghy ziet dat de dagh ten avont loopt, en gelijk of de gezwinde tijt stil stont, ontzierghe uit uwe schure voor den dagh te halen de kruick, die'er van Bibels burgemeesterschap af gestaen heeft. Wy zullen by beurte van Neptuin en de groene perruicken der Nereiden zingen. Ghy zult op de kromme lier van Latoon, en de schichten der snelle Cyntia zingen, en met hooghdravende vaerzen oock haer, die Gnidos ende uitstekende Kyklades beheerscht, en Pafos met gepaerde zwaenen bezichtight: oock zal men met een behoorlijck klaeghliet van den nacht zingen.

AD MÆCENATEM. Ode XXIX.

Invitat eum ad cœnam hilarem, publicis curis omissis.

TYrrhena regum progenies, tibi
Non ante verso lene merum cado
Cum flore, Mæcenas, rosarum, &
Pressa tuis balanus capillis
Jamdudum apud me est. eripe te moræ;
Ne semper udum Tibur & Æsulæ
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidæ.
Fastidiosam desere copiam &
Molem propinquam nubibus arduis.
Omitte mirari beatæ
Fumum & opes strepitumque Romæ.
Plerumque gratæ divitibus vices,
Mundæque parvo sub lare pauperum
Cœnæ, sine aulæis & ostro,
Sollicitam explicuere frontem.
Jam clarus occultum Andromedes pater
Ostendit ignem: jam Procyon furit,
Et stella vesani Leonis,

Sole

AEN MECENAS. Het XXIX. Gezang.

Hy noodight hem ten avontmael.

O Mæcenas, spruite der Tyrrenische Koningen, al overlang heb ick voor u een licht wijntje gespaert, in een kruicke, daer noit uit geschoncken is, met roozen en balsem uit dadelkernen voor uw hair geperst. Sammel niet: beschou niet altijt het vochtige Tibur, en de gloeiende ackers van Esula, en de bergen van Telegoon, den vadermoordenaer. Verlaet den walgenden overvloet, en uw gevaert, dat de wolcken bereickt. Hou op te verwonderen over den roock, de rijckdommen, en 't gewoel van het weeldige Rome. Veranderingen zijn den rijcken veeltijts aengenaem, en d'onkostelijcke maeltijden der armen, onder een laegh dack, zonder tapijten en purper, ontrimpelen een bekommert voorhooft. Andromedaes heldere vader toont alree zijn verborgen vier. Procyon, en de starre des dullen leeuws woeden alree, nu de

zon

Sole dies referente siccos.
Jam pastor umbras cum grege languido
Rivumque fessus quærit, & horridi
Dumeta Sylvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem quis deceat status,
Curas, & urbi sollicitus, times
Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisque discors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit Deus:
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat: quod adest, memento
Componere æquus: cætera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etrus-
cum in mare, nunc lapides adesos,
Stirpesque raptas, & pecus & domos
Volventis una, non sine montium
Clamore, vicinæque sylvæ;
Quum fera diluvies quietos
Irritat amnes. ille potens sui
Lætusque deget, cui licet, in diem.
Dixisse, vixi: cras vel atra
Nube polum pater occupato,
Vel sole puro: non tamen irritum
Quodcumque retro est, efficiet: neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens semel hora vexit.
Fortuna sævo læta negotio, &
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem: si celeres quatit
Pennas resigno quæ dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem sine dote quæro.
Non est meum, si mugiat Africis
Malus procellis, ad miseras preces
Decurrere: & votis pacisci,
Ne Cypriæ Tyriæque merces
Addant avaro divitias mari.
Tunc me biremis præsidio scaphæ,
Tutum per Ægæos tumultus
Aura feret, geminusque Pollux.

zon met bange hitte blaeckt. De moede harder zoeckt nu, met zijn hygende kudde, de schaduwen, beken, en heggen des ruigen Silvaens, en de stille oever is vry van wufte windekens. Ghy bezorght het geen tot het gemeen beste dient, en zijt bekommert voor de stadt, wat de Seres en Baktren, van Cyrus beheerscht, en de tweedraghtige Tanais brouwen. De voorzichtige Godt bedeckt met eenen duisteren nacht d'uitkoomste der toekomende zaecken, en hy lacht'er om, zoo de sterfelijcke mensch buiten behooren siddert. Beschick gelijckmoedigh het geen voor handen is: de rest vloeit voorby, als een stroom die nu stillekens, met zijne kil, in de Hetrurische zee loopt; nu uitgegete steenen en uitgeruckte stroncken, vee en huizen te gelijck met zich wechsleept, niet zonder gedreun van bergen, en het nabuurige bosch: wanneer een hooge watervloet de stille vlieten ommeroert. Zich zelven machtigh en vrolijck zal hy leven, die zeggen magh: ick heb tot op dezen dagh geleeft. Jupijn magh morgen schoon of leelijk weder aen den hemel scheppen; nochtans zal hy het geene voorby is niet tot niet maecken; nochte breecken het geen de verstreecken tijt eens voortgebrogt heeft. Fortuin, met wreede schouspeelen vermaeckt, en hardneckigh in 't spelen van ongewoon spel, verandert de onzekre staten; nu my, nu eenen anderen gunstigh zijnde. Ick loofze, die stant houdt. Indienze haer snelle wiecken klappende, wech vlieght, zoo geef ick haer weder het geenze my gegeven heeft, en bekleede my met mijn eijge deught, en zoeck deughdelijcke armoede, zonder rijckdom. Wanneer de groote mast van de Zuider stormen kraeckt, dan tracht ick niet tot ellendige gebeden te loopen, om door beloften te bedingen, dat de Cypersche en Tyrische waren de girige zeen niet tot rijckdommen gedyen: dan voert me een koeltje, en Pollux, de tweeling, veiligh, met een roeischuitje, door het geruisch der Egeesche zee.

AD MELPOMENEN MUSAM. Ode xxx.

Horatius Lyricos versus scribendo, æternam gloriam est consecutus.

Exegi monimentum ære perennius,
Regalique situ pyramidum altius:
Quod nec imber edax, aut Aquilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, & fuga temporum,
Non omnis moriar: multaque pars mei
Vitabit Libitinam. usque ego postera
Crescam laude recens, dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.
Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et, qua pauper aquæ Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens
Princeps Æolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. sume superbiam
Quæsitam meritis, & mihi Delphica
Lauro cinge volens Melpomene comam.

Het xxx. Gezang.

Dat zijn vaerzen eeuwigh leven zullen.

Ick heb een gedachtenis voltoit, die koper verduuren zal, en hooger uitsteeckt dan het punt der koningklijke naelden. De vratige slaghregen, d'uitgelaten Noorden wint, nochte d'ontelbare reecks der jaren, en het verloop der tijden zullenze niet konnen uitroien. Ick zal niet geheel sterven. Mijn grootste deel zal de Doot ontvlieden. Mijn lof zal hier na altijt even frisch aengroeien, zoo lang d'Aertspriester met de zwijgende maeght het Kapitool opklimme. Ick, van lagen staet opgekomen, zal geroemt worden d'eerste te wezen, die een Latijnsche wijze op Eolische vaerzen gezet hebbe, daer de Aufidus geweldigh bruist, en daer Daunus, arm van water, over boersche volcken geheerscht heeft. O Melpoomen, treck uw verdiende glori aan, en omring gewilligh mijn hair met Delfischen laurier.

ODARUM
LIBER QUARTUS.

AD VENEREM. Ode I.

Horatius jam ea est ætate, ut à rebus amatoriis & carminibus ludicris alieno esse animo debeat, & tamen Ligurini vesano amore torretur.

Intermissa Venus diu, (*cor,*
Rursus bella moves. parce, precor, pre-
Non sum qualis eram bonæ
Sub regno Cynaræ. desine dulcium
Mater sæva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. Abi
Quo blandæ juvenum te revocant preces.
Tempestivius in domo
Pauli, purpureis ales oloribus,
Commessabere Maximi,
Si torrere jecur quæris idoneum.
Namque & nobilis & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,

Late

Q. HORATIUS FLAKKUS
GEZANGEN.
Het vierde boeck.

AEN VENUS. Het eerste Gezang.

Dat hy nu een oude bereickt hebbe, waer in zijn gemoedt zich van Venus behoort te spanen.

O Lang gevierde Venus, ghy roert alweer de trommel. Och, och, verschoonme: ick ben nu zulck een man in het velt niet, als toen ick diende onder de goetaerdige Cynara. O ghy wreede moeder der zoete minnegodekens, staeck my, die nu out en kout in het vijftigste jaer ga, tot uwe liefkoozeryen te buigen. Ga daer de vleiende gebeden der jongelingen u noodigen. Ghy, die gezwint van purpere zwanen gevoert wort, zult ten huize van Paulus Maximus beter onthaelt worden; indienge een bequaem hart zoeckt te ontvoncken: want een edel en schoon jongeling, en welspreeckende voor de bekommerde mis-

dae-

Late signa feret militiæ tuæ.
Et quandoque potentior
Largis muneribus riserit æmuli,
Albanos prope, te, lacus
Ponet marmoream sub trabe Cypria.
Illic plurima naribus
Duces thura: Lyræque & Berecynthiæ
Delectabere tibiæ
Mistis carminibus, non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatient humum.
Me nec fœmina, nec puer
Jam, nec spes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero:
Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur, heu, Ligurine, cur
Manat rara meas lachryma per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter verba cadit lingua silentio?
Nocturnis te ego somniis
Jam captum teneo, jam volucrem sequor
Te per gramina Martii
Campi, te per aquas, dure, volubiles.

AD ANTONIUM JULUM, M. Antonii Triumviri filium. Ode II.

Antiquos Poëtas imitari periculosum est.

Pindarum quisquis studet æmulari, I-
-ule, ceratis ope Dædalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem super notas aluere ripas,
Fervet immensusque ruit profundo
Pindarus ore,
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audaces nova dithyrambos
Verba devolvit, numerisque fertur
Lege solutis:
Seu deos, regesque canit, deorum
Sanguinem: per quos cecidere justa
Morte Centauri, cecidit tremendæ
Flamma Chimæræ:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma cœlestes: pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore signis
Munere donat:

Flebili

daedigen, en in veelerleie kunsten geleert, zal uwe oorloogsvaenen wijt laeten vliegen; en wanneer hy lacht, om dat hy meer by haer vermagh dan de medevryer, met zijn milde geschencken, zal hy u, neffens het Albaensche leck, een marmoren beeldt oprechten, in uwe cypresse kerck. Daer zultge veel wieroocks riecken, en u vermaecken met gezangen, vermengt met spel van lier, Berecyntischen kromhoren, en fluite. Hier zullen de jongelingen met de tangere maeghdekens, tweemael s'daeghs, uwe Godheit loven, en driemael trippelende met hare blancke voetjes de aerde doen daveren, gelijck de priesters van Mars. Ick schep nu geenen lust in vrouwen, jongelingen, nochte lichtgeloovige hope van weerliefde, nochte om strijt wijn te drincken, nochte de hoofslapen met frissche bloemen te kranssen. Maer och, Ligurin och, waerom biggelen de tranen langs mijne wangen? Waerom hapert mijn welspreeckende tong, midden in mijn rede. My dunckt dat ick u 's nachts in mijnen droom omhelze. O ghy harde, nu dunckt me dat ick u voorvlughtige volgh, over velden en vlietende stroomen.

AEN ANTONIUS JULUS. Het II. Gezang.

Hy looft Pindarus, en zeit dat het gevaerlijck zy hem naer te streven.

O Julus, wie toeleit Pindarus naer zijn kroon te steecken, die weeght zich op wasse vleugels, op zijn Dedaels, om de glaze zee te vernoemen. Pindarus bruist, gelijck een vliet ten bergh afschietende, dien de plasregens op de vermaerde oevers hebben doen aengroeijen; en stroomt en barnt met eenen diepen boezem; waerdig om met Apolloos laurier vereert te worden, het zy hy nieuwe woorden door zijn trotse vaerzen rolt, of op rijmeloose voeten treet; het zy hy van Goden zinge, of Koningen van goddelijcken bloede; waer door de Centauren rechtvaerdigh omgekomen zijn, en de ysselijcke vierbraeckende Chimeer sneefde; het zy hy prijze die vergodet, met den palm by Elis verkregen, te huis komen; of worstelaer, of renstrijder, en beschencktze met een gave, die beter is dan hondert pronckbeelden; het zy hy beschreie den

 brui-

Flebili sponsæ juvenemve raptum
Plorat: & vires animumque moresque aureos educit in astra, nigroque invidet Orco.
Multa Dirceum levat aura cygnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinæ
More modoque
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas. operosa parvus
Carmina fingo.
Concines majore Poëta plectro
Cæsarem, quandoque trahet feroces
Per sacrum clivum, merita decorus
Fronde Sicambros:
Quo nihil majus, meliusve terris
Fata donavere, bonique divi,
Nec dabunt: quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines lætosque dies, & urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
Litibus orbum.
Tum meæ (si quid loquar audiendum)
Vocis accedet bona pars: & ô Sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Cæsare fœlix.
Tuque dum procedis, Iö triumphe,
Non semel dicemus, Iö triumphe,
Civitas omnis: dabimusque divis
Thura benignis.
Te decem tauri totidemque vaccæ,
Me tener solvet vitulus relicta
Matre, qui largis juvenescit herbis
In mea vota.
Fronte curvatos imitatus ignes
Tertium Lunæ referentis ortum,
Qua notam duxit niveus videri,
Cætera fulvus.

bruidegom, die de bedruckte bruit ontschaeckt is; en de krachten, en gemoeden, en goude zeden hemelhoogh verheffe, en haer den duisteren afgront benijde. De Tebaensche zwaen vliegt hoogh in de lucht, zoo menighmael, o Antoni, als hy verheven door de wolcken streeft. Ick geringer dichte mijn vaerze met moeite; gelyck de Matijnsche bie, lezende aengenamen tijm, met veel arbeits omtrent het wout en den oever van het vochtige Tivoli. Ghy poeet, zult met eenen hooghdravender stijl van Cesar zingen, wanneer hy, met den verdienden laurier verciert, de forsse Gelderschen in triomf naer het Kapitool sleept; boven wien het nootlot en de goede Goden noit yet grooters of beters ter weerelt voortgebrogt hebben, nochte voortbrengen zullen, schoon de goude eeuwen weder te voorschijn quamen. Oock zultge zingen de feesten en gemeene stads blijschap over de verkrege wederkomste van den dapperen August; en de vierschaer, die van pleiten viert. Indien ick wat zeggen kan, dat hoorens waerdigh is, zoo zullen mijne vaerzen mede daer by komen, en geluckigh door het wederkeeren van Cesar zal ick zingen: o schoone zon! o loflijck licht! en terwijl de veltheer voortga, zullen we dickwils zingen: Iö triomfe! De heele stadt zal Iö triomfe! roepen; en wy zullen den genadigen Goden wierrock opofferen. Tien stieren, en zoo veele koeien zullen u van uwe bedeloften bevryen, my een teer gespeent kalf, het welck in de ruime beemden groeit; dat met zijne star (waerin het een sneeuwitte blaer voert, en voort ros over het heele lijf is) het gehoornde licht der nieuwe mane nabootst.

AD MELPOMENEN. Ode III.

Natus est Horatius ad artem Poëticam, cujus beneficio immortalem gloriam est consecutus.

Quem tu Melpomene semel
Nascentem placido lumine videris,
Illum non labor Isthmius
Clarabit pugilem, non equus impiger
Curru ducet Achaico

AEN MELPOMEN. Het III. Gezang.

Dat hy door de dichtkunst eenen onsterflijcken naem zal bereicken.

O Melpomen, dienghe in zijne geboorte eens met gunstigen oogen toegelonckt hebt, die zal geen doorluchtigh worstelaer worden: geen gezwint paert zal hem triomfeerende op den Griecksehen renwagen omvoeren: nochte de oor-

Victorem: neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Ostendet Capitolio:
Sed, quæ Tibur aquæ fertile perfluunt,
Et spissæ nemorum comæ,
Fingent Æolio carmine nobilem.
Romæ principis urbium
Dignatur soboles inter amabiles
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.
O testudinis aureæ
Dulcem quæ strepitum Pieri temperas!
O, mutis quoque piscibus
Donatura cygni, si libeat, sonum!
Totum muneris hoc tui est,
Quod monstror digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ:
Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.

AD URBEM ROMAM.

De indole Drusi, ejusque institutione sub Augusto. Ode IV.

QUalem ministrum fulminis alitem,
(Cui Rex deorum regnum in aves vagus
Permisit, expertus fidelem
Jupiter in Ganymede flavo)
Olim Juventas & patrius vigor
Nido laborum protulit inscium:
Vernique jam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus
Venti paventem: mox in ovilia
Demisit hostem vividus impetus:
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis atque pugnæ:
Qualemve lætis caprea pascuis
Intenta, fulvæ matris ab ubere
Jam lacte depulsum leonem,
Dente novo peritura vidit:
Videre Rhœti bella sub Alpibus
Drusum gerentem & Vindelici, quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quærere distuli:
(Nec scire fas est omnia) sed diu
Lateque victrices catervæ
Consiliis juvenis revictæ
Sensere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita faustis sub penetralibus

Pos-

oorloogh zal hem, als veltoverste, met Delfische laurieren verciert, niet aen het Kapitool toonen, om dat hy der Koningen opgeblaze dreigementen kneusde: maer de wateren, die door het vruchtbare Tivoli vloeien, en het dicke woudtloof zullen hem edel maecken, door Eolische vaerzen. Het volck van Rome, de hoofdstadt der werelt, kent my waerdigh onder de beminde reien der poëten gezet te worden: en nu ben ick den nijt te boven geraekt. O Zanggodin, die liefelijk op de goude luite slaet: o ghy die, indien 't u luste, oock de stomme visschen zoudt kunnen zingen leeren, als een zwaen, dat men in 't voorby gaen my met vingeren nawijst: zie daer gaet de Roomsche lierspeelder; dat heb ick alleen door u: dat ick leef en gewilt worde, zoo ick gewilt worde, dat magh ick u dancken.

DRUSUS LOF. Het IV. Gezang.

Hy viert over zijn zege, op Graubunders en Zwaben behaelt.

HOedanig eenen vogel, schietknaep des blixems (wien Jupiter, de Koning der Goden, heerschappy over de wufte vogels gaf, om dat hy hem getrou bevondt, in het schaecken van den blonden Ganimedes) de vaderlijcke kracht en jeught eertijts, eer hy vlugh was, uit het nest joegen, de lentewinden, toen de winter voorby was, het vliegen, 't welck hy ongewoon was, al bevende leerden; de levendige kracht flus, als eenen vyant, naer de schaepskoyen stierde, en de lust tot aes en gevecht nu tegens de weerende draecken aendreef: of hoedanigh een leeu, onlanghs van zijn moeders rosse speen afgeruckt, van het geitken, grazende op de weeldige weide gereet om met de eerste tanden verslonden te worden, gezien wert, zoodanigh zaegen de Graubunders, en edele Zwaben Drusus beneden de Alpes oorloogen; van welcken ick niet wil onderzoecken, door wienze een bijl tot geweer leerden bezigen, gelijck de Amazonen: oock is 't onmogelijck alles te weeten. Maer de wijt en zijt overwinnende benden, door zijnen raet weder overwonnen, gevoelden wat geest en vernuft, in een geluckigh hof wel opgevoedt,

en

Possit, quid Augusti, Paternus
In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus, & bonis:
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.
Doctrina sed vim promovet insitam,
Rectique cultus pectora roborant.
Utcunque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Testis Metaurum flumen, & Asdrubal
Devictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,
Qui primus alma risit adorea,
Dirus per urbes Afer ut Italas,
Ceu flamma per tædas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes crevit: & impio
Vastata Pœnorum tumultu
Fana deos habuere rectos.
Dixitque tandem perfidus Annibal,
Cervi, luporum præda rapacium:
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere & effugere est triumphus.
Gens, quæ cremato fortis ab Ilio
Jactata Tuscis æquoribus, sacra,
Natosque, maturosque patres
Pertulit Ausonias ad urbes.
Duris ut ilex tonsa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Algido,
Per damna, per cædes, ab ipso
Ducit opes animumque ferro.
Non hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem:
Monstrumve summisere Colchi
Majus, Echioniæve Thebæ.
Merces profundo, pulchrior evenit:
Luctere, multa proruet integrum
Cum laude victorem: geretque
Prælia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam superbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna nostri
Nominis, Asdrubale interempto.
Nil Claudiæ non efficient manus:
Quas & benigno numine Jupiter
Defendit, & curæ sagaces
Expediunt per acuta belli.

en wat Augustus vaderlijck hart over de jonge Neronen vermoghten. Vromen worden van vromen, goeden van goeden geboren. In kalvers en veulens blijckt des vaders deught, en fiere adelaers teelen geene weerlooze duif: maer leering drijft den ingeboren aert uit, en goede opvoeding sterckt het gemoedt. Waer de zeden afneemen daer onteeren de ondeughden de goede inborst. Wat ghy, o Rome, den Neronen schuldigh zijt, dat getuight de vliet Metaurus, en de vrome Asdrubal, en die heldere dagh, op wien de duisternis uit Latie verdreven is; die allereerst ons toeloegh met eenen vruchtbaren zege, toen de vervloeckte Afrikaen door d'Italiaensche steden vlughte, als een vlam langs de fackels, of de Oosten wint over de Siciliaensche zee. Hier na groeide de Roomsche jeugt door voorspoedige toghten altijt aen; en de kerckbeelden, door het goddeloos oproer der Penen, verwoest, raeckten weder over ent; en de meineedige Hannibal borst ten leste aldus uit: dit volck het welck kloeckhartigh, uit het verbrande Troje, het heilighdom, gesolt op de Tuskaensche zee, kinders, en afgeleefde vaders binnen d'Ausonische vesten gedraegen heeft, is gelijck een galnotenboom, die met scherpe bijlen afgeknot, op Algidus, vruchtbaer van bruin loof, door het verlies en afhouwen zijner tacken, oock na het snoeien, meer bot, en uitspruit. Hydra, door het onthoofden, groeide niet stercker aen, tegens den onverwinnelijcken Herkules: en Kolchis, nochte het Echionische Teben hebben geen grooter ondier gedempt. Dompelt het in zee, het zal schooner worden: kampt ghy'er tegens, het zal den overwinner, die noch in zijn volle kracht is, met grooten lof ter aerde vellen, en oorlogen voeren, daer de vrouwen den mont vol af zullen hebben. Ick zal nu geen hoovaerdige gezanten naer Kartago mogen zenden. Alle onze hope en het geluck onzes naems leit'er toe, nu Asdrubal gesneuvelt is. Niets is'er dat der Klaudien armen niet volvoeren konnen, die van Jupijns goedertiere godtheit beschermt, en door hunne doortrapte treken in allerlei oorloghs gevaer gered worden.

AD AUGUSTUM. Ode v.

Ut tandem in urbem redeat.

Divis orte bonis, optime Romulæ
Custos gentis, abes jam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuæ dux bone, patriæ:
Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit populo; gratior it dies,
Et soles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris æquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci distinet à domo,
Votis, ominibusque, & precibus vocat,
Curvo nec faciem littore dimovet:
Sic, desideriis icta fidelibus,
Quærit patria Cæsarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navitæ:
Culpari metuit fides:
Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos & lex maculosum edomuit nefas:
Laudantur simili prole puerperæ:
Culpam pœna premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
Quis, Germania quos horrida parturit
Fœtus, incolumi Cæsare? quis feræ
Bellum curet Iberiæ?
Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina redit lætus, & alteris
Te mensis adhibet deum.
Te multa prece, te prosequitur mero
Defuso pateris: & Laribus tuum
Miscet numen, uti Græcia Castoris,
Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam dux bone ferias
Præstes Hesperiæ, dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum Sol Oceano subest.

AD APOLLINEM ET DIANAM.

Carmen sæculare. Ode vi.

Dive, quem proles Niobæa magnæ
Vindicem linguæ, Tityosque raptor
Sensit, & Trojæ prope victor altæ

Phthius

AEN AUGUSTUS. het v. Gezang.

Dat hy zich naer Rome spoede

O Allerbeste wachter van't Romulische volck, gesproten uit den goedertieren goden, te lang blijftge wech. Koom weder, ghy die den heiligen Raet der Vaderen een spoedige wederkomste belooft hebt. O goede Vorst, verlicht het Vaderland met uwen glans: want waer uw aanschijn, als eene lente, den volcke bestraelt, daer daeght het liefelijcker op, en de zon schijnt 'er schooner. Gelijck een moeder altijt het oogh naer den boghtigen oever heeft, en met bedeloften, gebeden, en gelukwenschen om haren zoon roept, die aen de overzijde der Karpatische zee te lange vertoeft, naerdien hem Noortsche buien met tegenwint over het jaer buiten 's lants ophouden; zoo verlangt het vaderlant, aengeport door getrouwe begeerten, oock naer Cesar: want dan gaet de os veilig door de beemden weiden: Ceres en het vruchtbare geluck voeden de velden: de zeeluiden kruissen gerustelijck de zee: de Trou is ang voor laster: het kuische huis wort niet bevleckt door schennis: gewoonte en wet hebben het smettelijk overspel getemt: de kraemvrou wort door haer kroost geprezen: straf volght de misdaet op de hielen. Wie vreest voor den Parth? Wie voor den killen Scyth? Wie voor het ysselijck Duitsche bloet nu Cesar doch leeft? Wie past op den oorlogh des fellen Spanjaerts? Elck brengt den dagh ten avont op zijne heuvels, en huwt den wijnstock aen den olm. Van daer gaet hy vrolijck ter maeltijt, en wanneer het tweede gerecht opgezet is, drinckt hy ter eere van u, zijnen Heiligh: voor u stort hy lange gebeden, en wijn, en stelt uwe godheit onder zijne huisgoden; gelijck Griecken de gedachtenis van Kastor en den grooten Herkules houdt. O goede Vorst, och ofge Italie eenen langduurigen vrede beschafte. Aldus spreeckenwe nuchteren vroegh morgens: aldus spreeckenwe beschoncken zijnde, wanneer de zon onder is.

AEN APOLLO EN DIANE.

Het vi. Gezang.

Eeuwgedicht.

O Godt, die Tityus, den schaecker, en Niobes vermete tong aen haere kinders gewroken hebt; wiens wraeck oock de Tessalische

Achil-

Phthius Achilles,
Cæteris major, tibi miles impar:
Filius quamvis Thetidis marinæ
Dardanas turres quateret tremenda
Cuspide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulsa cupressus Euro,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, male feriatos
Troas, & lætam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palam captis gravis (heu nefas, heu)
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentes
Matris in alvo:
Ni, tuis victus Venerisque gratæ
Vocibus, divûm pater annuisset
Rebus Æneæ potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutæ fidicen Thaliæ
Phœbe, qui Xantho lavis amne crines:
Dauniæ defende decus Camœnæ,
Lævis Agyen.
Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
Carminis, nomenque dedit Poëtæ.
Virginum primæ, puerique claris
Patribus orti,
Deliæ tutela deæ, fugaces
Lyncas & cervos cohibentis arcu,
Lesbium servate pedem, meique
Pollicis ictum:
Rite Latonæ puerum canentes,
Rite crescentem face noctilucam,
Prosperam frugum, celeremque pronos
Volvere menses.
Nupta jam dices, Ego dîs amicum,
Sæculo festas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

Achilles gevoelde, die bykans overwinner van 't hooge Troje, en grooter dan anderen, maer tegens u een ongelijck kamper was: hoewel hy, een strijtbaer zoon der zeegodinne Tetis, de Dardanische torens met zijne drillende speer schudde. Hy plofte ter aerde, gelijck een pijnboom, van de scharpe bijl getroffen; of cypres, van den Oosten wint gedreven, en viel op zijnen mont in het Trojaensche stof. Hy zoude, besloten in den paerde, het welck Minerve geveinsdelijck toegeheilight was, de t'ontijdt vierende Trojanen, en Priams vrolijck dansende hof niet bedrogen hebben; maer op de verwonne menschen gebeten, voor de vuist, de zuigelingen, oock de vruchten, daer de moeders noch van zwanger waren, o gruwel! door het Grieckfche vier verteert hebben; 't en ware de vader der Goden, bewogen door uwe en Venus aengename gebeden, Eneas zaecken begunstigende, bestemt hadde dat de vesten met een beter geluck zouden opgebout worden. O Febus, ghy lierspeelder, ghy leermeester der schrandere Talye, die uw hair in den vliet Xantus dompelt: O ongebaerde Apollo, bescherm de eere der Latijnsche Zanggodinne. Febus heeftme den geest der dichtkunste, en den naem van poëet gegeven. O ghy puick der maeghden en jongelingen uit doorluchtige vaders gesproten, die onder de beschuttinge der Delische Diane staet, die door haren boogh vlugtende losschen en harten temt; bewaer de Lesbische dichtmaete, en mijn vingerspel, die naer gewoonte loven Latonaes zoon, en de maen, op haren tijt wassende, het welck de vruchten voorspoedigh doet groeien, en de rollende maenden gezwint voortrolt. Wanneerghe getrout zijt zulghe zeggen: ick, die de maet van den Poëet Horatius leerde, hebbe op de hondertjarige feest een liet gezongen, dat den Goden aengenaem is.

AD L. MANLIUM TORQUATUM. Ode VII.

Omnia tempore mutantur, jucunde igitur vivendum est.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comæ,
Mutat terra vices, & decrescentia ripas
Flumina prætereunt.
Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
Duce-

AEN TORQUATUS. Het VII. Gezang.

Na het voorstellen van d'aenkomste der lente, noodight hy hem tot een vrolijck leven.

De sneeu is gesmolten: het velt krijgt weder gras, en 't geboomte loof. De landou is verandert, en d'afloopende vlieten glyen langs de oevers. De Bevallijckheit met Nymfen en beide hare

Ducere nuda choros.
Immortalia ne speres monet annus, & almum
Quæ rapit hora diem.
Frigora mitescunt Zephyris: ver proterit æstas
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurret iners.
Damna tamen celeres reparant cœlestia lunæ:
Nos, ubi decidimus
Quo pius Æneas, quo Tullus dives, & Ancus,
Pulvis & umbra sumus.
Quis scit an adjiciant hodiernæ crastina summæ
Tempora Di superi?
Cuncta manus avidas fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.
Quum semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria.
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec Læthæa valet Theseus abrumpere charo
Vincula Pirithoo.

haere zusters heffen naeckt de reien aen. Het jaer en de uur, die met den koesterenden dagh heneglipt, vermanen u op geene onsterflijckheit te hoopen. De westewinden verzachten de koude: de zomer, die zoo haest vergaet als d'ooftijt vruchten draeght, verdrijft de lent; en korts daer na komt de logge winter weder, nochtans vergoeden de snelle maenden de schade van 't jaer: wy, eens nedergedaelt, by den godtvruchtigen Eneas, den rijcken Tullus, en Ankus, zijn stof, en schaduwe. Wie weet of de Goden daer boven den dagh van morgen aen den dagh van huiden knopen zullen. Alles wat ghe met een vriendelijck hart gegeven hebt, dat zal uw verlangende erfgenaem ontbeeren. Wanneerghe eens gestorven zijt, en Minos eens deftigh vonnis over u gesproken heeft, dan zal, o Torquaet, uw geslacht, uw welspreeckentheit, uw godvruchtigheit u het leven niet wedergeven: want Diane zelf verlost haren kuischen Hippolijt uit de duisternis des afgronts niet, en Teseus is niet maghtigh zijnen vrient Piritous uit de ketenen des Doots te verlossen.

AD MARTIUM CENSORINUM. Ode VIII.

Nihil est, quod homines magis immortales reddere possit, quam Poëtarum carmina.

Donarem pateras, grataque commodus,
Censorine, meis æra sodalibus:
Donarem tripodas, præmia fortium
Grajorum: neque tu pessima munerum
Ferres: divite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas,
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Solers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non hæc mihi vis: non tibi talium
Res est aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina possumus
Donare & pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quæ spiritus & vita redit bonis
Post mortem ducibus: non celeres fugæ,
Rejectæque retrorsum Annibalis minæ,
Non incendia Carthaginis impiæ,
Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabræ Pierides: neque,
Si chartæ sileant quod bene feceris,

Mer-

AEN MARTIUS CENSORYN.
Het VIII. Gezang.

Niets krachtiger dan gedichten, om zijnen naem en faem de vergetenisse t'ontrucken.

O Censorijn, ick zoude gewilligh schaelen schencken, en bekers, die mijnen spitsbroederen aengenaem zijn; oock drievoetstoelen, een belooninge der dappere Griecken: en ghy zoudt de allerslimste gaeven niet genieten, waer ick gestoffeert van kunst, door Parrasius gewrocht, of Scopas; dees vernuftigh, om nu eenen mensch dan eenen Godt in steen te houwen; die, in 't schilderen met vloeiende verwen: maer ick hebbe die maght niet, en ghy maeckt 'er geen werck af, en uwe zinnelijckheit streckt tot die fraeicheit niet. Ghy zijt met vaerzen vermaeckt; vaerzen kan ick u bestellen, en die gifte waerdeeren. Geene uitgehouwe marmorsteenen, van het gemeenebeste opgerecht, waer door vroome helden naer hunne doot herleven; geene gezwinde vlught, en Hannibals te rugh gedreve dreigementen, nochte de brant van het godlooze Kartago, maecken den lof van hem, die Afrika dwingende, den bynaem van Afrikaner kreegh, niet doorluchtiger dan de Zanggodin van Kalabrie: nochte ghy zult gee-

Mercedem tuleris. quid foret Iliæ
Mavortisque puer, si taciturnitas
Obstaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
Virtus, & favor & lingua potentium
Vatum divitibus consecrat insulis.
Dignum laude virum Musa vetat mori.
Cælo Musa beat. sic Jovis interest
Optatis epulis impiger Hercules:
Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis
Quassas eripiunt æquoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

AD LOLLIUM. Ode IX.

Scripta sua nunquam interibunt: virtus, sine carminum ope, oblivione deletur. Lollii laudes ille cantabit, cujus virtutes etiam celebrat.

NE forte credas interitura, quæ
Longe sonantem natus ad Aufidum,
Non ante vulgatas per artes
Verba loquor socianda chordis:
Non, si priores Mæonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricæ latent,
Ceæque, & Alcæi minaces,
Stesichorique graves camœnæ:
Nec, si quid olim lusit Anacreon,
Delevit ætas. spirat adhuc amor,
Vivuntque commissi calores
Æoliæ fidibus puellæ.
Non sola comptos arsit adulteri
Crines, & aurum vestibus illitum
Mirata, regalesque cultus
Et comites, Helene Lacæna.
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non semel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Sthenelusve solus
Dicenda Musis prælia. non ferox
Hector, vel acer Deiphobus graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi: sed omnes illacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte, carent quia vate sacro.
Paulum sepultæ distat inertiæ
Celata virtus. non ego te meis

Char-

nen loon van uwe braeve daden genieten, indien de schriften zwijgen. Wat waer Mavors, en Iliaes zoon, indien het nijdige stilzwijgen Romulus verdiensten hinderlijck waer? Gunst, en deught, en de tong der maghtige Poëten rucken Eakus uit den vergetel poel, en dragen hem den Elysiaenschen velden op. De Poëzy laet niet toe dat den loswaerdigen man sterve. De Poëzy verheft hem ten hemel. Zoo is de wackere Herkules aen Jupijns disch gezeten. De klare Tweelingstar ontruckt de diepe zee de lecke kielen. Bacchus, zijne hoofslaepen met groene wijngaerdrancken bekranst hebbende, brengt de bedeloften tot een goet einde.

AEN LOLLIUS. Het IX. Gezang.

Dat zijne nochte de vaerzen van andere Poëten nimmermeer vergaen zullen.

OP datghe misschien niet gelooft dat de woorden, waerdigh om onder de lier te zingen, die ick, geboren by den luit ruischenden Aufidus, door noit gehoorde kunsten, spreeck, vergaen zullen, hoewel de Meonische Homeer boven aen zit; nochtans leit de Pindarische en Ceesche Poëzy, nochte het dreigende gedicht van Alcëus, en het deftige van Stesichoor niet achter de banck: en de tijt heeft niet uitgewischt het geen Anakreon eertijts speelde. De minne schept noch adem, en de blaeckende liefde, de snaren der Eolische jongkvrouwe toevertrout, is noch in 't leven. De Lacedemonische Heleen blaeckte niet alleen door de getoide perruick des overspeelers, en verwonderde zich niet alleen over kleeders met gout geborduurt, en de koningklijcke gewaeden, en zijnen stoet. Teucer heeft oock niet eerst met zijnen Cydonischen boogh geschoten. Troje is niet maer eenmael besprongen. De groote Idomeneus, of Stenelus hebben niet alleen een oorloogh gevoert, waerdigh om van Poëten gezongen te worden. De forsse Hecktor, en dappere Deifobus zijn niet eerst gewont geweest om hunne kuische vrouw en kinders te beschutten. Veele groothartige mannen zijn'er voor Agamemnon geweest; maer zy worden alle onbeweent en onbekent in eenen langdurigen nacht van vergetenheit gedompelt, om dat het hun aen heilige poëten ontbrack. De ongepreze deugt scheelt luttel van een begrave

vad-

Chartis inornatum sileri;
Totve tuos patiar labores
Impune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. est animus tibi
Rerumque prudens, & secundis
Temporibus dubiisque rectus,
Vindex avaræ fraudis, & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniæ,
Consulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
Judex honestum prætulit utili, &
Rejecit alto dona nocentium
Vultu: & per obstantes catervas
Explicuit sua victor arma.
Non possidentem multa vocaveris
Recte beatum. rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque letho flagitium timet:
Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

AD LIGURINUM puerum speciosum. Ode x.

Futurum dicit, ut Ligurinum suæ adversus amatores arrogantiæ pœniteat, cum flos ætatis suæ exaruerit.

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Insperata tuæ quum veniet pluma superbiæ,
Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
Nunc & qui color est puniceæ flore prior rosæ,
Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispidam,
Dices: Heu (quoties te speculo videris alterum)
Quæ mens est hodie cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?

AD PHYLLIDEM. Ode xi.

Die natali Mæcenatis, qui erat Id. Aprilis, invitat eam ad epulas.

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis,
Est hederæ vis
Multa, qua crines religata fulges:
Ridet argento domus: ara castis
Vincta verbenis, avet immolato
Spargier agno.
Cuncta festinat manus: huc & illuc

Cur-

vadzigheit. O Lollius, ick zal u in mijne schriften niet onvereert laten, nochte gedogen dat de nijdige vergetenheit ondanckbaerlijck alle uwe braeve daden vermindere. Ghy zijt voorzichtigh in uwe zaecken, en even moedigh in voor en tegenspoet; een versoeier van bedriegelijcke gierigheit, en een vyant van het gelt, dat alles naer zich sleipt; en geen Burgemeester van een jaer, maer zoo menighmael ghy, als een goet en getrou rechter, het eerlijck boven het oirbare stelde, en groothartigh de geschencken der misdadigen versoeide, en als een triomfeerder de vaendels liet vliegen door de aendringende schaeren. Men magh met recht hem niet geluckigh noemen, die veel bezit. Beter voert hy den naem van geluckigh, die wijsselijck de gaven der Goden gebruicken, en bittere armoede dragen kan, en banger voor een schelmstuck dan voor de doot is. Zulck een schroomt niet voor zijn lieve vrienden en het vaderlant te sterven.

AEN LIGURYN. Het x. Gezang.

O Die dus lange wreet en krachtigh waert door Venus gaven, wanneer u hoovaerdige, eerghe het waent, de baert eerst zal uitbreecken, en het hair, dat nu om uwe schouders waeit, uitgevallen is, en de verwe, die nu de roode rooze overtreft, Ligurius aenzicht in borstelen verandert hebben; dan zultghe zeggen, wanneerghe u zoo in den spiegel verandert ziet: och hadde ick in mijne jeught dat verstant gehad, 't welck ick nu hebbe! of waerom krijgh ick die gladde kaecken niet weder, nu ick van zinnen verandert ben.

AEN FYLLIS. Het xi. Gezang.

Hy noodightze ter maeltijt.

O Fyllis, ick hebbe een vaetje vol Albaenschen wijn, die over de negen jaren out is. In mijnen hof is petercelie genoegh om kranssen te vlechten, en menighte van veil, om uw blinckende hair te omringen. Mijn huis blinckt van zilver. Het autaer, met kuisch yzerkruit bevlochten, verlangt om met den bloede eenes offerlams besprengt te worden. Alle handen reppen zich. Maeghdekens en knechtjens onder een

Cursitant mistæ pueris puellæ:
Sordidum flammæ trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris quibus advoceris
Gaudiis: idus tibi sunt agendæ,
Qui dies mensem Veneris marinæ
Findit Aprilem:
Jure solennis mihi, sanctiorque
Pæne natali proprio, quod ex hac
Luce Mæcenas meus affluentes
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis occupavit
Non tuæ sortis juvenem puella
Dives & lasciva: tenetque grata
Compede vinctum.
Terret ambustus Phaëton avaras
Spes: & exemplum grave præbet ales
Pegasus, terrenum equitem gravatus
Bellerophontem:
Semper ut te digna sequare: &, ultra
Quam licet sperare, nefas putando,
Disparem vites. age jam meorum
Finis amorum;
(Non enim post hac alia calebo
Fœmina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas. minuuntur atræ
Carmine curæ.

AD VIRGILIUM. Ode XII.

Describit veris adventum, & Virgilium ad convivium sub conditione invitat.

JAm veris comites, quæ mare temperant,
Impellunt animæ lintea Thraciæ:
Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
Hyberna nive turgidi.
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropiæ domus
Æternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ovium carmina fistula,
Delectantque deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiæ placent.
Adduxere sitim tempora, Virgili:
Sed, pressum Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpitiis accubat horreis,

Spes

een loopen herwaert en derwaert. De vlām, den vuilen roock boven uitwentelende, beeft vast. Op datghe nochtans weet tot wat blijschap ghy geroepen wort: de Iden moetghe vieren, welcke dagh April, de maent der zeegodinne Venus, midden doorklooft; dien ick met recht alle jaren houde, en bykans heiliger acht dan mijnen eigen geboortedagh, om dat mijn Mecenas, van dezen dagh af, zijne groeiende jaren op eene rye telt. Een rijcke en dartele dochter heeft Telefus aen haer snoer, daer ghy zelf naer staet, een jongman niet naer uwen staet, en zy hout hem met zijnen wille geboeit. De verbrande Faëton leert u yzen van uwe gierige hope. De vlugge Pegaes, die Bellerofon den zandruiter noode wou ophebben, streckt tot eenen deftigen spiegel, op datghe altijt staet naer het gene u past; en achtende ongeoorlooft iet hoogers te hopen dan u betaemt, u onthout van eene die u ongelijck is. Wel aen dan, o einde mijner vryagie (want ick zal na dezen door geene andere vrou ontvonckt worden) leer wijzen, om die lietelijck na te zingen: het zingen zal de zwaermoedigheit minderen.

AEN VIRGILIUS. Het XII. Gezang.

Hy schildert d'aenkomste der lente af.

DE Tracische wecklevens, lentegezellen, die de zee bezadigen, drijven nu de zeilen voort. De beemden zijn nu niet bevrozen, en de hooge vlieten, van wintersneeu gezwollen ruisschen niet. De rampsalige vogel droevigh Itys beschreiende, en de eeuwige schande van den Cekropischen huize, om dat het zijner Koningen vuile lusten qualijck gewroken heeft, bouwt zijnen nest. De harders der vette schapen speelen in het teere gras, op hun fluitje, en vermaecken den godt, die lust schept in vee en de bruine heuvelen van Arkadie. O Virgijl, een dronck begint nu al te smaken. Indien ghy, die een pagie der edele jongelingen zijt, druiven wilt drincken, die te Kalene geperst zijn, by my kuntghe wijn voor nardus koopen. Voor een kleen potteken nardus, kuntghe bekomen een vaetje wijns, 't welck nu in Galbaes schuren leit, en milt is om nieuwe hoop te verwecken, en magh-

tigh

Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.
Ad quæ si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni. non ego te meis
Immunem meditor, tingere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras, & studium lucri;
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis brevem.
Dulce est desipere in loco.

tigh om droeve bekommeringen te verdrijven. Indienghe naer deze blyschap haeckt, koom haestigh met uwe waren. Ick meen u, zooghe met ledige handen komt, niet op te vullen, gelijck de rijcken in hunne huizen, daer het vol op is, gewoon zijn. Maer laet het sammelen en uwe baetzucht varen: en, op het lijckvier denckende, terwijl het u gebeuren magh, meng uwe ernstige zaecken met een korte boerterye: het is zoet mallen, wanneer het pas geeft.

IN LYCEN MERETRICEM VETULAM. Ode XIII.

Insultat ei mordacissime, quod jam anus facta & libidine flagrans contemnitur à juvenibus.

Audivere, Lyce, Di, mea vota: Di
Audivere, Lyce; fis anus, & tamen
Vis formosa videri,
Ludisque & bibis impudens:
Et Cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum sollicitas. ille virentis &
Doctæ psallere Chiæ
Pulchris excubat in genis.
Importunus enim transvolat aridas
Quercus & refugit, te quia luridi
Dentes, te quia rugæ
Turpant, & capitis nives.
Nec Coæ referent jam tibi purpuræ,
Nec clari lapides tempora, quæ semel
Notis condita fastis
Inclusit volucris dies.
Quo fugit Venus? (heu) quove color decens?
Quo motus? quid habes illius, illius,
Quæ spirabat amores?
Quæ me surpuerat mihi,
Fœlix post Cynaram, notaque, & artium
Gratarum facies? sed Cynaræ breves
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem
Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere fervidi,
Multo non sine risu,
Dilapsam in cineres facem.

TEGENS LYCE. Het XIII. Gezang.

Hy beschimpt Lyce, die, nu een oude best, en noch even geil, van de jonge jeught veracht wort.

Lyce, de Goden hebben verhoort, de Goden, Lyce, hebben mijne beloften verhoort. Ghy wort een oude best, en wilt nochtans schoon schijnen, en ghy speelt en drinckt onbeschaemt, en droncken zijnde, prickeltghe den verstorven minnegodt met een bevende keel. Hy houdt schiltwacht op de schoone kaeken van de bloeiende en zangkundige Chia: want wispelturigh vlieght hy over dorre eicken, en schuwt u, om dat uwe slijmige tanden en grijze hairen u leelijck maecken. Het purper van Koös, nochte de kostelijcke gesteenten zullen u den verstreecken tijt niet wederom brengen, die van den vluggen dagh eens in stadts kronijcken geschreven is. Waer is uwe schoonheit gebleven? och waer is die schoone verwe? waer uwe wackerheit? wat schiet'er over van dat schoon, van dat schoon, het welck de liefde verweckte, en my buiten my zelven voerde? Dat geluckige, naest Cynara; dat bekende en bekoorlijcke aenschijn? Maar het noodlot nam Cynare ras wegh, willende Lyce zoo lange sparen, als een oude kraey leven kan; op dat de vierige jongelingen moghten, niet zonder veel lachens, den glans der schoonheit zien in d'asschen gevallen.

AD AUGUSTUM. Ode XIV.

A Senatu populoque Romano honores Augusto tribui non possunt, qui virtutes ejus æquare valeant.

QUæ cura patrum, quæve Quiritium
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, virtutes in ævum
Per titulos memoresque fastos
Æternet? ô, qua Sol habitabiles
Illustrat oras, maxime Principum,
Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicere nuper
Quid Marte possis. milite nam tuo
Drusus Genaunos, implacidum genus,
Brennosque veloces, & arces
Alpibus impositas tremendis
Dejecit acer plus vice simplici.
Major Neronum mox grave prælium
Commisit, immanesque Rhætos
Auspiciis pepulit secundis,
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberæ
Quantis fatigaret ruinis:
Indomitas prope qualis undas
Exercet Auster, Pleiadum choro
Scindente nubes, impiger hostium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qui regna Dauni præfluit Appuli,
Quum sævit, horrendamque cultis
Diluviem meditatur agris:
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu:
Primosque & extremos metendo,
Stravit humum, sine clade victor;
Te copias, te consilium, & tuos
Præbente divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandria supplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna lustro prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus,
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus arrogavit.

Te

AEN AUGUSTUS. Het XIV. Gezang.

Hy zeit dat de Raet en het Roomsche volck Augustus geene eer kunnen opdragen, gelijck zijne deught en dapperheit vereischen. Hy verheft de triomfen, by Augustus stiefzonen, tegens verscheide volcken gewonnen, als mede te gelijck aen 's Keizers geluck en lof gehecht, naerdienze onder zijn gezagh en beleit deze oorlogen volvoerden. Endelijck sluit hy dat allerhande volcken, oock in de verregelegenste gewesten des aerdtbodems gezeten, zijn heerschappye kennen, en eeren.

O August, wat vader of burgers zullen bezorgen dat uwe deughden met overvloedige eergiften door byschriften en kronijcken in eeuwige gedachtenis blijven? O allergrootste Vorst van de Vorsten der bewoonbare weerelt, de Zwaben, de Roomsche wetten niet onderworpen, hebben onlangs geleert wat ghy in den oorloogh vermooght: want de gestrenge Drusus heeft meer dan eens door uw heir de Lombarden, een onverzoenelijck slagh van menschen, en de gezwinde Brennen, en de ysselijcke sloten op de Alpes verdelght. Terstont daer na heeft d'outste der Neronen eenen geweldigen slagh geslagen, en verdreef, door eenen geluckigen toght, de onmenschelijcke Graubunders; hy die waerdigh was dat men in den strijt zagh, met hoe groote neerlagen zijn volck afmatte de harten, die zich getroosten voor de vryheit te sterven: bykans gelijck de Zuiden wint de wilde zee aen 't hollen helpt; wanneer de rey der Pleiaden het zwerck scheurt: zoo plaeghde die wackere helt de benden der vyanden, en rende met zijn brieschende paert midden door het vier. Gelijck de gehoornde Aufidus bruist, die door het gebiet van den Apulischen Daunus stroomt, wanneer hy woet, en de geploeghde ackers met eenen schrickelijcken watervloet dreight; alzoo velde Klaudius, met eenen woesten aenval, de yzer drommels der vyanden; en, als een onverwinner, de voorsten en achtersten ter neêr maeiende, bedeckte de aerde, zonder verlies der zijnen; naerdien ghy uwe maght, raet en Goden daer toe beschafte: want op den zelven dagh, toen de haven van Alexandrye u te voet viel, en het ledige hof opende, heeft de gunstige Fortuin, na vijftien jaren, u eenen

Te Cantaber non ante domabilis,
Medusque, & Indus, te profugus Scythes
Miratur ô tutela præsens
Italiæ, dominæque Romæ:
Te, fontium qui celat origines,
Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,
Te, belluosus qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis:
Te, non paventis funera Galliæ,
Duræque tellus audit Iberiæ:
Te cæde gaudentes Sicambri
Compositis venerantur armis.

AUGUSTI LAUDES. Ode xv.

PHœbus volentem prælia me loqui,
Victas & urbes, increpuit, Lyra:
Ne parva Tyrrhenum per æquor
Vela darem. tua Cæsar ætas
Fruges & agris rettulit uberes:
Et signa nostro restituit Jovi,
Direpta Parthorum superbis
Postibus: & vacuum duellis
Janum Quirini clausit: & ordinem
Rectum, & vaganti fræna licentiæ
Injecit: amovitque culpas:
Et veteres revocavit artes,
Per quas Latinum nomen, & Italæ
Crevere vires, famaque, & imperî
Porrecta majestas ad ortum
Solis, ab Hesperio cubili.
Custode rerum, Cæsare, non furor
Civilis, aut vis eximet otium;
Non ira, quæ procudit enses,
Et miseras inimicat urbes.
Non, qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia, non Getæ,
Non Seres, infidive Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosque & profestis lucibus, & sacris,
Inter jocosi munera Liberi,
Cum prole, matronisque nostris,
Rite deos prius apprecati,
Virtute functos, more patrum, duces,
Lydis remisto carmine tibiis,
Trojamque, & Anchisen, & almæ
Progeniem Veneris canemus.

EPO-

u eenen geluckigen uitgang des oorloogs en den prijs wedergegeven, en in 't einde der veldheerschappye u de gewenschte eere toegeeigent. De noit getemde Spanjaert, Meed, Indiaen, en wilde Scyth verwonderen zich over u, o tegenwoordige beschermer van Italie, en het heerschende Rome. Naer u luisteren de Nijl, die zijnen oirsprong verberght, de Ister, de snelle Tigris, d'Oceaen vol gedroghten, die d'afgescheide Britten bespoelt, de Vrancken, onvervaert voor de doot, en de harde Spanjaert; de Gelderschen, die lust in moorden scheppen, eeren u met neergeleide wapenen.

AUGUSTUS LOF. Het xv. Gezang.

Hoewel Apollo hem van oorlogen hebbe afgeschrickt, nochtans wil hy in dit gezang Augustus lof ophalen, voornamelijck om het herstellen van den vrede, en de bedorve zeden, en wetenschappen, waer door de voorouders de palen van het rijck wijder uitbreiden.

TOen ick op mijne lier veltslagen en veroverde steden wou spelen, belette my Febus dat ick met kleene zeiltjes niet door de Tyrrenische zee zou vaeren. O Cesar, uwe eeuw verleent onze ackers overvloedige vruchten, en hangt in onzen Jupijns kercke weder het wapentuigh op, het welck weder der Parten houvaerdige posten ontruckt is; sluit Janus tempel te Rome, van oorlogh ontlast; toomt en tuchtight de woeste ongebondenheit; verjaeght de boosheit, en haelt weder de voorige deughden in, waer door de maght van Italie groeide; en de majesteit en faem des rijcks bereicken Oosten en Westen. Onder Cesars beleit zal de dolle burgertwist, nochte gewelt de rust niet steuren; nochte de gramschap, die zwaerden smeet, en de steden jammerlijck tegens een ophitst. Die den diepen Donau drincken, geene Goten, geene Seres, geene trouwelooze Persianen, geene, die by den vliet Tanais geboren zijn, zullen Augustus plackaten afscheuren; en wy zullen op werck en heiligedagen, na datwe de Goden naer behooren aengebeden hebben, by den genoegelijcken wijn, met onze vrouwen en kinderen, met zang en spel, naer der voorvaderen wijze, de dappere veldoversten, Troje, Anchises, en de afkomst der koesterende Venus verheffen.

K Q. HO-

EPODON LIBER.

AD MÆCENATEM. Epod. I.

Horatius ibit cum Mæcenate proficiſcente ad bellum Actiacum contra Antonium.

Ibis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæſaris periculum
Subire, Mæcenas, tuo.
Quid nos? quibus te vita ſit ſuperſtite
Jucunda: ſi contra, gravis:
Utrumne juſſi perſequemur otium
Non dulce, ni tecum ſimul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles viros?
Feremus: & te vel per Alpium juga,
Inhoſpitalem & Caucaſum,
Vel Occidentis uſque ad ultimum ſinum,
Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo,
Imbellis, ac firmas parum?
Comes minore ſum futurus in metu,
Qui major abſentes habet:
Ut aſſidens implumibus pullis avis,
Serpentium allapſus timet
Magis relictis: non, ut, adſit, auxili
Latura plus præſentibus.
Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuæ ſpem gratiæ:
Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis:
Pecuſve calabris ante ſydus fervidum
Lucana mutet paſcua:
Nec ut ſuperni villa candens Tuſculi
Circæa tangat mœnia:
Satis ſuperque me benignitas tua
Ditavit. haud paravero,
Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

VITÆ RUSTICÆ LAUDES. Epod. II.

B*Eatus ille, qui procul negotiis,*
(Ut priſcâ gens mortalium)

Pater-

Q. HORATIUS FLAKKUS TOEZANGEN.

AEN MECENAS. Het eerſte Gezang.

Hy wil Mecenas, treckende naer den Actiaſchen oorloog, geleiden, niet om uit zijn tegenwoordigheit eenig genot te trecken, maer om min bekommeringe voor zijn behoudenis te hebben.

Myn vrient Mecenas, ghy zult met een roeiſchuitje, tuſſchen de groote oorlooghſchepen, henevaren, bereit al Ceſars gevaer met het uwe te wagen. Wat zullen wy doen, wien 't leven luſt zoo lange ghy behouden zijt, en u dervende verdrietigh valt? Zullenwe op uw bevel onze ruſt houden, die zonder u onluſtigh is? Of zullenwe dezen arbeit dragen, met zulck een gemoedt als geenen teeren mannen betaemt? ja wy, en wij zullen u moedigh over d'Alpiſche geberghten volgen, of over den ongaſtvryen Kaukaſus, of tot den uiterſten boezem van 't Weſten. Vraeghtge wat mijn arbeit den uwen baeten zal, dewijl ick zoo zwack en weerloos ben? Ick zal in uwe tegenwoordigheit min dan in uw afwezen vreezen: gelijck een vogel, die zijne ongevederde jongen broet, meer den aenval der ſlangen vreeſt, wanneer hy van honck is: hoewel hy daer by wezende hun niet meer hulps zoude kunnen bewijzen. Ick wil gaerne dezen en al den oorloogh helpen voeren, op hope van uwe gunſt; niet op dat ick veele oſſen moght hebben, om ze in den ploegh te ſpannen; of dat mijn vee de Lukaenſche voor de Kalabriſche weide verwiſſele, eer de hontſdagen komen; niet op dat mijne marmere hoeve zich uitſtrecke tot aen de veſten van 't hooge Tuskulum, door den zoon van Circe gebouwt: uwe milddaedigheit heeft me aen rijckdom genoegh geholpen. Ick zal niet ſtaen naer het gene ick, gelijck de gierige Chremes, in der aerde begraven, of als een ongebonden ſpilpenning verſlempen zal.

Het II. Gezang.

Hy prijſt het leven des ackermans, inzonderheit om de matigheit, en geruſtheit des gemoedts.

Gelukkigh is hy, die verre van alle handeling, gelijck de eerſte weerelt, de vaderlijcke ackers

Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fœnore.
Neque excitatur classico miles truci,
Neque horret iratum mare:
Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos:
Inutilesque falce ramos amputans,
Fœliciores inserit:
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantes greges:
Aut pressa puris mella condit amphoris:
Aut tondet infirmas oves.
Vel, quum decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit,
Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpuræ!
Qua muneretur te Priape, & te pater
Sylvane, tutor finium.
Libet jacere, modo sub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquæ:
Queruntur in sylvis aves:
Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At quum tonantis annus hybernus Jovis
Imbres nivesque comparat:
Aut trudit acres hinc & hinc multa cane
Apros in obstantes plagas,
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos.
Pavidumque leporem & advenam laqueo gruem,
Jucunda captat præmia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Hæc inter obliviscitur?
Quod si pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulces liberos:
(Sabina qualis, aut perusta solibus
Pernicis uxor Appuli)
Sacrum vetustis extruat lignis focum,
Lassi sub adventum viri:
Claudensque textis cratibus lætum pecus,
Distenta siccet ubera:
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas apparet;
Non me Lucrina juverint conchylia,
Magisve rhombus, aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus

Hy-

kers met zijn eigene ossen ploeght, die vry van allen woecker is, en niet, als de soldaet, door de moorttrompet geweckt wort; die oock niet voor de verbolge zee yst; de vierschaer en hoovaerdige poorten der rijcke fockeren schuwt, den hoogen populier aen den volwassen wijngaert huwt, en onnutte rancken met zijn snoeimes afsnijdende, vruchtbaerder enten daer op ent; of in een boghtigh dal zijne loeiende koeien dwaelen ziet, of gepijnden honigh in zuivere kruicken giet, of de teere schapen scheert, of wanneer de herfst zijn hooft met rijpe appelen verciert, die uit den acker opbeurt, zich verheught met ge-ente peeren te plucken, en druiven, die het purper tarten, waer mede hy u, o Priaep, en u, o vader Sylvaen, beschermer der hoven, vereert. Nu lust het hem onder eenen ouden galnotenboom te leggen, nu in het lange gras: terwijl het water van de steile klippen afschiet. De vogels tierelieren, en de bronnen ruischen met vlietende beecken; war door hy gemackelijck in slaep valt. Maer wanneer de donderende Jupijn des winters by beurte sneeuwt, en regen afstort, dan jaegt hy hier en daer felle wilde zwijnen, met veele honden in de gespanne netten, of hangt hier en daer stricken om de hongerige lysters te vangen, of vangt eenen blooden haes, of overzeesche kraey, die in zijne stricken gevallen is, een genoeghelijcke belooninge van zijnen arbeit. Wie vergeet hier door de booze minnezorgen niet? Indien dan een kuische huisvrou, gelijck een Sabijnsche, of eene van de zon verbrande dochter eenes wackeren Apulers mede huis en zoete kinders gade sla, en droogh hout aen den gewyden haert leit, tegens de koomste van haren vermoeiden man, en het vrolijcke vee met gevlochte horden afheinende, de gespanne uiers melcke, en zoeten most uit een versch vat tappende, ongekochte spijze bereide, zoo zouden my geene Lukrijnsche oesters, noch tarrebotten, noch scharren; indienze het wintersche onweêr uit de Oostersche baren in onze zee joegh, zoo wel smaecken, en geen Afrikaensche faisant zoo wel monden. Geen Jonisch patrijs smaeckt zoeter dan een olijf van den verschen tack geplukt; of liefelijcke surckel, die gaerne in de beemden groeit, en maluwe, gezont voor een kranck lichaem, of een lam, op de feest des ackergodts geslagen, of een bocksken,

den

Hyems ad hoc vertat mare.
Non Afra avis descendat in ventrem meum,
Non attagen Jonicus
Jucundior, quam lecta de pinguissimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvæ salubres corpori:
Vel agna festis cæsa Terminalibus,
Vel hœdus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut juvat pastas oves
Videre properantes domum!
Videre fessos vomerem inversum boves
Collo trahentes languido:
Positosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!
Hæc ubi loquutus fœnerator Alphius,
Jam jam futurus rusticus,
Omnem relegit Idibus pecuniam:
Quærit Kalendis ponere.

den wolf ontjaeght. Hoe genoegelijck is het onder deze leckernyen de zatte schapen te zien naer huis spoeden; de vermoeide ossen den omgekeerden ploegh met hunnen bezweten hals nasleipen, en de rustende slaven, eenen zwarm van den rijcken huize, rontom het vier aen den haert zitten. Na dat Alfius de woeckeraer dit gesproocken hadde, heeft hy, als of hy datelijck een ackerman wilde worden, al zijn gelt ter halve maent ingetrocken, en zoeckt het op den eersten dagh der nieuwe maent, weder uit te zetten.

AD MÆCENATEM. Epod. III.

Allium detestatur, quod apud Mæcenatem ederat, cujus æstu torquebatur.

Parentis olim si quis impia manu
Senile guttur fregerit:
Edat cicutis allium, nocentius.
O dura messorum ilia!
Quid hoc venenum sævit in præcordiis?
Num viperinus hic cruor
Incoctus herbis me fefellit? an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut Argonautas præter omnes candidum
Medea mirata est ducem,
Ignota tauris illigaturum juga,
Perunxit hoc Jasonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam syderum insedit vapor
Siticulosæ Apuliæ:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarsit æstuosius
At, si quid unquam tale concupiveris,
Jocose Mæcenas, precor
Manum puella suavio opponat tuo,
Extrema & in sponda cubet.

AEN MECENAS. Het III. Gezang.

Hy vervloeckt den knoploock.

Wie eertijts, met een godlooze hant, zijn ouden vaders hals brack, die eete loock, vergiftiger dan dolle kervel. O harde maeiers darmen! hoe woet dit venijn in het ingewant! of heeft dit adderenbloet, in kruiden gekoockt, my bedrogen? Of Kamdia de spijze mishandelt? Gelijck Medea, die boven alle anderen op den blancken Vorst verslingert was, Jason hier mede bestreeck, toen hy de stieren onder het onbekende juck zoude slaen, hier mede door bestreecke geschencken wraeck nemende over zijne boel, ontvlootze met vliegende draecken. Zoo groot een hitte der hontsdagen heeft in het dorstige Apulie noit gebroeit: en de gifte van Dianier ontstack de schouders des arbeitzamen Herkules noit krachtiger. Maer o boertige Mecenas, indienge immermeer yet diergelijcks eet, laet het maeghdeke de hant voor uwen kussenden mont houden, en in den wandt leggen.

AD VOLTEJUM MENAM,

libertum Pompeji Magni. Epod. IV.

Lupis & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt,
Ibericis peruſte funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videſne, ſacram metiente te viam
Cum bis ter ulnarum toga,
Ut ora vertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumviralibus,
Præconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit,
Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contempto, ſedet.
Quid attinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere
Contra latrones atque ſervilem manum,
Hoc hoc tribuno militum?

IN CANIDIAM VENEFICAM.

Epod. V.

At ô deorum quicquid in cœlo regit
Terras & humanum genus,
Quid iſte fert tumultus? quid omnium
Vultus in unum me truces?
Per liberos te, ſi vocata partubus
Lucina veris affuit:
Per hoc inane purpuræ decus precor,
Per improbaturum hæc Jovem.
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro bellua?
Ut hæc trementi queſtus ore, conſtitit
Inſignibus raptis puer,
Impube corpus, quale poſſet impia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus implicata viperis
Crines & incomptum caput,
Jubet ſepulchris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebres,
Et uncta turpis ova ranæ ſanguine,
Plumamque nocturnæ ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos atque Iberia
Mittit, venenorum ferax,

TEGENS MENAS,

den vrygelaten ſlaef van den grooten Pompejus.
Het IV. Gezang.

Hy hekelt zijn verwaentheit met de veranderinge van zijne gelegenheit.

TUſſchen u en my is zoo groot een haet, als'er natuurlijck tuſſchen wolven en ſchapen is: O ghy, wiens rugge door Spaenſche bolpeezen, en wiens ſcheenen door harde boeien geſchonden zijn; hoewel ghy moedigh op uw gelt ſtapt, goet verandert geen bloet. Zietghe niet hoe de voorbygaende luiden u de guigh naſteecken en nakijcken; wanneerghe met eenen ſleependen tabbaert naer het Kapitool treet? Dees, die van de tuchtmeeſteren met zweepen vol ſtramen gegeeſſelt is, zoo dat'er de provooſt af walght, laet duizent bunderen lants te Falerne bouwen, en rijdt in be karros, en zit, ter ſchande van Otto, boven aen in den ſchouburgh, gelijck een groot ridder. Wat baet het zoo veele zwaerwichtige galeien, en eenen hoop ſlaeven, tegens de zeeroovers, toe te ruſten, wanneer dees vogel kornel zal wezen?

TEGENS DE TOVERES KANIDIA.

Het V. Gezang.

O Goden, wieghe zijt, die in den hemel het aertrijck en menſchelijck geſlacht beheerſcht, wat wil dit gedrang? en waerom zijn aller aengezichten tegens my alleen ontſtelt? Ick bidde u, om uwer kinderen wil, indienghe oit kinders gebaert hebt; om deze ydele purpere pracht, om Jupijn, wien dit misbaeght; waerom zietghe my aen, gelijck eene ſtiefmoeder, of als een geſchoten dier? Na dat het jongſken, zoo teer van lichaem, dat het een godvergeten Traciſch hart vermurwen zoude, aldus met een bevende ſtemme geklaeght hebbende, ſtaen bleef, berooft van al zijn cieraet, zoo beval Kanidia, korte adders in heur hair en ongetoide vlechten gevlochten hebbende, met tovervier te verbranden wilde vijgebomen uit den kerckhove geruckt, en doodſe cypreſſen, en eiers van eenen beſlijmden vorſch, met bloet beſtreecken, en veders van een vleermuis, en kruiden, geplukt in Iölkos en Iberie, vruchtbaer van vergift, en gebeenten, die eenen nuchteren hont

Et ossa ab ore rapta jejunæ canis,
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totamdomum
Spargens Avernales aquas,
Horret capillis, ut marinus, asperis,
Echinus, aut currens aper.
Abacta nulla Veja conscientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus:
Quo possit infossus puer
Longo die bis terve mutatæ dapis
Inemori spectaculo:
Quum promineret ore, quantum extant aquâ
Suspensa mento corpora:
Exsucta uti medulla, & aridum jecur,
Amoris esset poculum:
Interminato quum semel fixæ cibo
Intabuissent pupulæ.
Non defuisse masculæ libidinis
Ariminensem Foliam,
Et otiosa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum:
Quæ sidera excantata voce Thessala,
Lunamque cœlo deripit,
Hic irresectum sæva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
Non infideles arbitræ.
Nox, & Diana, quæ silentium regis,
Arcana quum fiunt sacra,
Nunc nunc adeste: nunc in hostiles domos
Iram atque numen vertite.
Formidolosæ dum latent sylvis feræ,
Dulci sopore languidæ,
Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent Suburanæ canes
Nardo perunctum: quale nec perfectius
Meæ laborarunt manus.
Quid accidit? cur dira barbaræ minus
Venena Medeæ valent,
Quibus superbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam,
Quum palla, tabo munus imbutum, novam
Incendio nuptam abstulit?
Atqui nec herba, nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Ah, ah, solutus ambulat veneficæ

S.ian-

ontjaeght zijn: en de afgerechte Sagaen, het geheele huis met helsch wywater besprengende, zoo rijst heur hair over ent, gelijck een zee-egel en de borstels van een vlughtigh wilt zwijn. Veia, door geen gewisse afgeschrickt wezende, groef al hygende met heure yzere schop eene grop in der aerde; op dat het begraven kint, door het aenschouwen der twee of driemael veranderde spijze, van langer hant moght sterven; terwijl het met den mont boven de aerde uitstack, gelijck een zwemmend lichaem met de kin uit den water; op dat het uitgezogen mergh en de dorte lever een minnedranck moghten verstrecken; terwijl de oogen eens op de verbode spijze starrende uitteerden. Het ledige Napels, en alle naburige steden gelooven dat de Ariminiumsche Folia, die heete teef, daer oock by was; die met Tessalische vaerzen de starren betovert, en de maen van den hemel af doet stijgen. De felle Kanidia, bits op hare duimnagels bijtende, wat sprackze en wat sprackze niet? O nacht, en Diaen, getrouwe getuigen mijner zaecken, die gebodt hebt over de stilte, wanneer de geheime offerhanden geschieden; weest nu, weest nu tegenwoordigh. Keert nu uwe maght en gramschap tegens de huyzen der vyanden; terwijl de vervaerde dieren, door den zoeten slaep bevangen, in het bosch schuilen. Laet de roffiaens honden, datzer alle om lachen, den ouden overspeelder nalachen, die met zulck eenen nardus bestreecken is, hoedanigh ick noit met mijne handen gemerckt hebbe. Wat gebeurt'er? Waerom is mijn vervloeckt vergift onkrachtiger dan dat van d'uitheemsche Medea? waer door zy, zich over de hoovaerdige boel, des grooten Kreons dochter, gewroken hebbende, heenevloot; toen de mantel, een geschenck in vuilen bloede gedoopt, de nieugetroude door den brant om het leven brogt. Immers heeftme kruit nochte wortel, die in ruige velden schuilt, niet onbekent geweest. Hy, alle zijne boelen vergeten hebbende slaept in de bestreecke kamer. Och och, hy treet daer heene, bevrijt door de vaerzen eener kundiger toveresse. O Varus, wien noch groote zwarigheit over het hooft hangt, ghy zult tot my komen door ongewoone dranken, en het geroep der Marsen zal u niet weder by uwe zinnen brengen. Ick zal wat sterckers toe-

maec-

Scientioris carmine.
Non usitatis Vare potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus.
Majus parabo, majus infundam tibi
Fastidienti poculum.
Priusque cœlum sidet inferius mari,
Tellure porrecta super;
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub hæc puer, jam non, ut ante, mollibus
Lenire verbis impias;
Sed dubius unde rumperet silentium,
Misit Thyesteas preces:
Venena, magnum, fas nefasque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira detestatio
Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire jussus expiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque vultus umbra curvis unguibus
(Quæ vis deorum est manium)
Et inquietis assidens præcordiis,
Pavore somnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc saxis petens
Contundet obscœnas anus.
Post insepulta membra different lupi,
Et Esquilinæ alites.
Neque hoc parentes, heu mihi superstites,
Effugerit spectaculum.

IN CASSIUM SEVERUM, Poëtam maledicum & petulantem. Epod. VI.

QUid immerentes hospites vexas, canis,
Ignavus adversum lupos?
Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
Et me remorsurum petis?
Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
(Amica vis pastoribus)
Agam per altas aure sublata nives,
Quæcunque præcedit fera.
Tu, quum timenda voce complesti nemus;
Projectum odoraris cibum.
Cave, cave: namque in malos asperrimus
Parata tollo cornua,
Qualis Lycambæ spretus infido gener,
Aut acer hostis Bupalo
An, si quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

AD

maecken, en u eenen grooter beker toeschencken, hoewel ghyer af walght: en de hemel zal eer lager dan de zee, en de aerde hooger dan de hemel wezen, eerghe niet zoo zeer in mijne minne blaeckt, gelijck de smitskolen in het zwarte vier. Onder dit spreecken verzachte het jongsken nu niet de goddeloozen met zoete woorden, gelijck te vore; maer twijfelende wat het eerst zeggen zou, vloeckte het ysselijck: watghe doet of laet, geen vergift kan de menschelijcke natuur veranderen. Ick zal u met vloecken plaegen. Een gruwelijcke vloeck wort met geenen offer verzoent. Wanneer ick door u bedrijf mijnen geest gegeeven hebbe, zal ick u, als een nachtspoock, ontmoeten, en als een schim met kromme klaeuwen u in 't aenzicht vliegen, waer in 't gewelt der gestorve zielen bestaet, en nestelende in uw ongerust harte, zal ick door schrick uwen slaep steuren. Het volck van allen kanten zal u, ongeschickte besjes, met steenen worpende, verpletten. Daer na zullen de wolven en Esquilijnsche ravens uwe onbegrave lichamen verscheuren; en mijne ouders, na mijne doot, wee mijns! zullen dit schouspel zien.

Het VI. Gezang.

Op Cassius Seveer, een' lasterachtigh Dichter.

GHy hont, waerom plaeghtghe d'onschuldige gasten, daerghe bloode tegens wolven zijt? waerom dreighthe my niet met vergeefs blaffen, indienghe de maght hebt, en rant my aen, die weder bijten kan? Want ick zal, gelijck een Molos, of rosse Lacedemonische hont, wiens kracht den harderen dienstig is, met opgesteecke ooren al het voorvlughtigh wilt door het diepe sneeu drijven. Wanneerghe het wout met een gevaerlijck gehuil vervult hebt, dan snuffeltghe aen eenen voorgeworpen brock. Zie toe, zie toe: want op de boozen gebeeten zijnde, steeck ick mijn beide hoornen op: gelijck als de verachte zwager tegens den trouweloozen Lykambe; of de bittre vyant tegens Bupal. Zal ick ongewroken, als een kint, schreien, indien yemant my gebeeten hebbe?

Het

AD POPULUM ROMANUM. Epod. VII.

Execratio belli civilis gesti hinc Bruto & Cassio, illinc Octaviano, M. Antonio, & M. Lepido ducibus.

QUo, quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?
Parumne campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non, ut superbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret:
Intactus aut Britannus ut descenderet
Sacra catenatus via:
Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
Urbs hæc periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Unquam, nisi in dispar genus.
Furorne cæcus, an rapit vis acrior?
An culpa? responsum date.
Tacent: & ora pallor albus inficit,
Mentesque perculsæ stupent.
Sic est. acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ necis:
Ut immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

Het VII. Gezang.

Op het burgerlijck oorlogh, tegens Brutus en Cassius gevoert.

WAer heene? waer heene, ghy booswichten? Waerom ruckt ghe heimelijck den degen uit? Of is'er luttel Roomsch bloet te water en te lande vergooten? Niet op dat de Romain de trotse sloten van het nijdige Kartago zoude verbranden; of d'ongetemde Brit geboeit naer het Kapitool gesleipt worden; maer deze stadt moght ondergaen, door hare eige hant, naer der Parten wensch. Wolven en leeuwen gebruickten noit deze gewoonte, dan tegens dieren van eenen anderen aert. Vervoert u blinde dolligheit, of eene hooger drift, of uwe misdaet? Antwoort my. Zy zwijgen, en besterven in het aenzicht, en staen verbaest voor 't hooft geslaegen. Zoo is 't. Het bittere noodlot, en het schelmstuck des broedermoorts drijven de Roomsche burgers voort, sedert des onschuldigen Remus bloet, tot der nakomelingen vloeck, vergoten wert.

AD ANUM LIBIDINOSAM.

Epod. VIII.

ROgare longo putidam te sæculo,
Vires quid enervet meas?
Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem senectus exaret,
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudæ bovis.
Sed incitat me pectus, & mammæ putres,
Equina quales ubera:
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile suris additum.
Esto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec sit marita, quæ rotundioribus
Onusta baccis ambulet.
Quid? quod libelli Stoici inter sericos
Jacere pulvillos amant?
Illiterati num minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?
Quod ut superbos provoces ab inguine,
Ore laborandum est tibi.

Het VIII. Gezang.

Op een geile oude best.

WIlt ghy, oude pry, al mede vragen, wat mijne krachten zoo heeft uitgeput; naerdien uwe tanden zoo zwart zijn, en uw voorhoofd verschrompelt van ouderdom, en uw vuil stinckvat, tusschen uwe verschroockte billen, gaept, gelijck een kuchende os? maer uw boezem en verrotte mammen, een merrien nier gelijck, prickelen my, en uw weecke buick, en dunne heup op uw dicke bombeenen. Weest rijk, en laet de triomfbeelden voor uw lijck gedraegen worden; nochte laet'er geene gehuwde wezen, die met ronder parlen behangen zy: en of de Stoische boecken gemeenlijck al onder uwe fluweele kussens leggen, staen de ongeleerde zenuwen te minder? of hangt het tuigh te slapper? zoo dat ghy, &c.

AD MÆCENATEM. Epod. IX.

Præsentit voluptatem, quam percipiet ex Augusti victoria adversus Antonium & Cleopatram.

QUando repostum Cæcubum ad festas dapes,
Victore lætus Cæsare,
Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
Beate Mæcenas, bibam,
Sonante mistum tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis barbarum?
Ut nuper, actus quum freto Neptunius
Dux fugit ustis navibus,
Minatus urbi vincla, quæ detraxerat
Servis amicus perfidis.
Romanus (eheu posteri negabitis)
Emancipatus fœminæ,
Fert vallum & arma miles, & spadonibus
Servire rugosis potest:
Interque signa, turpe, militaria
Sol aspicit conopeum.
Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli canentes Cæsarem:
Hostiliumque navium portu latent
Puppes sinistrorsum citæ.
Io triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves.
Io triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem,
Neque Africano: cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit.
Terra marique victus hostis, Punico
Lugubre mutavit sagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus,
Ventis iturus non suis,
Exercitatas aut petit Syrtes Noto,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc puer scyphos,
Et Chia vina, aut Lesbia:
Vel, quod fluentum nauseam coërceat,
Metire nobis Cæcubum.
Curam metumque Cæsaris rerum juvat
Dulci Lyæo solvere.

AEN MECENAS. Het IX. Gezang.

O Geluckige Mecenas, wanneer zal ick met u in den hoogen hove wijn drincken, die tot heilige banckettem gespaert is; verheught zijnde door Cesars overwinninge, die Jupijn behaeght; speelende een vaers op mijne lier, onder de fluit, gestelt, dees op een uitheemsche, die op een Grieksche wijze? Gelijck onlangs, toen d'Amirael, op zee gedreven, met brandende schepen vlughte, na dat de stadt gedreigt was met de boeien van hem, dieze den meineedigen slaven, daer hy het mede hiel, ontruckt hadde. Een Romain (och nakomelingen, ghy zult het niet geloven) vervooght van een vrou, draeght de palissade, en, als een soldaet, de wapens, en kan den verschrompelden lubbelingen ten dienst staen; en de zon aenschout het schandelijck vliegenet onder de vaendels. De Gallen, die stadigh Cesar roepen, zetten met twee duizend brieschende paerden op hem aen. De snelle zeilen schuilen ter slincke zijde in de haven van 's vyants schepen. Io triomf! ghy behindert de gulde wagens, en ongerepte vaerzen. Io triomf! ghy voert nu geenen overste, als in den oorlogh van Jugurta; nochte Afrikaen, wiens graf door de deught op Kartago gebout is. De vyant, te water en te lande verwonnen, heeft voor den purperen wapenrock eenen routabbert aengeschoten. Hy, zullende heenegaen tegens den wint op, zoeckt Kreten, om zijne hondert steden vermaert, of de zantplaeten, daer de Noortsche baeren op barnen, of drijft op der Goden genade. Jongen, breng hier grooter bekers, en wijnen van Chios, of Lesbos; of schenck ons Kampanischen wijn, die het walgen der mage belet. Het lustme de zorgh en vrees voor Cesars zaecken met zoeten most te verdrijven.

IN MÆVIUM POETAM, cui naufragium precatur. Epod. X.

MAla soluta navis exit alite,
Ferens olentem Mævium.
Ut horridis utrumque verberes latus,

OP MEVIUS. Het X. Gezang.

Hy wenscht hem eenen zeestorm en schipbreuck.

HEt schip, dat den stinckenden Mevius in had, steeckt ter quader uure af. O Zuidewint, passe tegens beide de zijden met ysselijcke

Auster, memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverso mari,
Fractosque remos differat.
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementes ilices.
Nec sidus atra nocte amicum appareat,
Qua tristis Orion cadit.
Quietiore nec feratur æquore,
Quam Graja victorum manus;
Quum Pallas usto vertit iram ab Ilio
In impiam Ajacis ratem.
O quantus instat navitis sudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces & aversum ad Jovem,
Jonius udo quum remugiens sinus
Noto carinam ruperit!
Opima quod si præda curvo littore
Porrecta mergos juveris;
Libidinosus immolabitur caper
Et agna tempestatibus.

baren aen te slaen, en de donckere Oostewint smijte door d'onstuimige zee takels en riemen in stucken. De Noordewint steke oock zoo heftigh op, gelijck hy op het hoogh geberghte de bevende boomen ter aerde velt; en geen troostelijcke star verschijne in dien duisteren nacht, waer in de droevige Orion ondergaet; en hy werde met geenen stiller stroom gedreven; dan de triomfeerende Grieckſche vloot, toen Pallas hare gramschap van het verbrande Troje wende tegens het godlooze schip van Ajax. O hoe zullen uwe schippers moeten zweeten, en wat een dootverf zultghe zetten, en wat een wijfachtigh misbaer en gekarm aen den vergramden Jupijn zal men hooren, wanneer de Jonische zee, loeiende door den vochtigen zuidenwint, de kiel gebroken heeft? dat indien ghy, als een vette buit, op den boghtigen oever uitgestreckt, de duickers mest, zoo zal'er een geilen bock en een lammeken opgeoffert worden.

AD PETTIUM CONTUBERNALEM. Epod. XI.

Amore Lycisci occupatus non potest operam conferre ad versus faciendos.

PEtti, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos;
Amore perculsum gravi:
Amore, qui me, præter omnes, expetit
Mollibus in pueris,
Aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo destiti
Inachia furere,
Sylvis honorem decutit.
Heu me, per urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui!
Conviviorum & pœnitet:
In queis amantem & languor & silentium
Arguit, & latere
Petitus imo spiritus.
Contraque lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium
Querebar, applorans tibi;
Simul calentis inverecundus deus
Fervidiore mero
Arcana promôrat loco.
Quod si meis inæstuat præcordiis
Libera bilis, ut hæc

Ingra-

AEN PETTIUS. Het XI. Gezang.

Hy met minne bevangen, kan zich niet tot vaerzen beledigen.

O Pettius, het lustme niet, gelijck eertijts, vaerzen te dichten, nu ick met groote liefde bevangen ben; met liefde die my boven al om teere knechtjes en maeghdekens doet blaken. Dees derde winter, sedert Inachia my niet meer ontvonckte, schudt het loof van de boomen af. Wee mijns! want ick schaem my over zoo groot eene misdaet: wat heb ick op de tong geloopen, door de geheele stadt! en my verdriet dier maeltijden, daer het quijnen, stilzwijgen, en diep zuchten my meldden dat ick vryde: ick klaegde u met schreienden oogen, dat mijne oprechte inborstige armoede niet opmoght tegens den rijcken; zoo haest als d'onbeschaemde Godt ontdeckt hadde het geheim van my, die door den heeten wijn verhit was. Indien de overloopende gal om mijn hart ziedt, op datze deze slovingen, die de booze wonde niet verzachten, den winden ten buit geve; zoo zal de schaemte, aen d'eene zijde gezet, ophouden te kampen tegens hen, die my ongelijck zijn. Na dat ick voor u deze dingen ernstigh geprezen hadde, en ghy my belaste

t'huis

Ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Desinet imparibus
Certare summotus pudor.
Ubi hæc severus te palam laudaveram,
Justus abire domum,
Ferebar incerto pede
Ad non amicos (heu) mihi postes, & (heu)
Limina dura, quibus
Lumbos & infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia,
Amor Lycisci me tenet:
Unde expedire non amicorum queant
Libera consilia,
Non contumeliæ graves:
Sed alius ardor aut puellæ candidæ,
Aut teretis pueri,
Longam renodantis comam.

IN ANUM LIBIDINOSAM,

quæ se ab eo subigi cupiebat. Epod. XII.

Quid tibi vis mulier nigris dignissima barris?
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesæ?
Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis:
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Quis sudor vietis & quam malus undique membris
Crescit odor, quum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare: neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili: jamque subando
Tenta cubilia tectaque rumpit.
Vel mea quum sævis agitat fastidia verbis:
Inachia langues minus ac me.
Inachiam ter nocte potes: mihi semper ad unum
Mollis opus. pereat male, quæ te
Lesbia, quærenti taurum, monstravit inertem,
Quum mihi Cous adesset Amyntas:
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhæret.
Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
Cui properabantur? tibi nempe.
Ne foret æquales inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non fælix, quam tu fugis, ut pavet acres
Agna lupos, capreæque leones.

AD

t'huis te gaen, brogten my mijne twijfelachtige voeten by de onvriendelijck posten, en helaes harde drempels, waer op ick lijf en leden gebroken hebbe. Nu ben ick op Lycisk verslingert, die zich roemt aller vrouwen dartelheit te overtreffen: waar uit my de trouhartige raden der vrienden en harde scheltwoorden niet kunnen redden; maer een andere minne van een blanck maeghdeken, of eenen scheutigen jongeling, die zijne lange locken vlecht.

Het XII. Gezang.

Op een stinckende oût vel, dat hem aenzocht.

GHy vrou, die waerdigh zijt van olyfanten bereden te worden, wat begeertghe? Waerom zentge geschencken en brieven aen my, die een zwack jongeling, en noch te scherp van reuck ben? Want ick alleen rieck nauwer of ghy een neusgezwel, of eenen bockestanck onder uwe borstelige ocksselen hebt, als een snuffelende hont daer een zeuge leit. Wat zweet en vuile stanck groeit'er over alle haere verschroockte leden, wanneerze pooght d'ongetemde dolheit te bedaeren met eene hangende zenuwe, en zy houdt haer blanckersel niet, nochte de blozende verwe, uit krokodils dreck gepuurt; en met het roeren van hare vellen breeckrze de onderlaegen, en het gehemelte der ledekant; of als zy mijne walging met harde woorden hekelt. Ghy zijt hitsiger by Inachia dan by my. Driemael des nachts kuntghe Inachia helpen, en altijt zijt ghe af, wanneerghe het my maer eens gunt. De plaegh hael Lesbia, die my, die eenen stier zocht, u gewezen heeft, die onbequaem zijt, toen de Koősche Amyntas by my was, wiens zenuw beter rees in het &c. als een nieu gewosse boom, die op de heuvels staet. Voor wien heb ick de purpere kleederen tweemael in de wol geverft bereit? juist voor u? op dat'er geen gast onder uwe mackers zou wezen, die meer bemint zou zijn van zijne liefste, als ghy van my. O ick ongeluckige, voor wien ghy vlught, gelijck een lam voor felle wolven, en de geit voor de leeuwen vreest.

AD AMICOS COMICOS,

Ut hyemem hilariter traducant.
Epod. XIII.

Horrida tempestas cœlum contraxit, & imbres
Nivesque deducunt Jovem. Nunc mare, nunc sylvæ
Threïcio Aquilone sonant, rapiamus amici
Occasionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obducta solvatur fronte senectus.
Tu vina Torquato move Consule pressa meo.
Cætera mitte loqui. deus hæc fortasse benigna
Reducet in sedem vice. Nunc & Achæmenia
Perfundi nardo juvat, & fide Cyllenea
Levare diris pectora sollicitudinibus.
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno,
Invicte mortalis, dea nate puer Thetide,
Te manet Assaraci tellus: quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois,
Unde tibi reditum certo subtemine Parcæ
Rupere: nec mater domum cærula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis ægrimoniæ dulcibus alloquiis.

AEN ZYNE VRIENDEN.
Het XIII. Gezang.

De hemel is betrocken, een gruwelijcke storm steeckt'er op: regen en sneeu valt uit de lucht: zee en wouden ruischen van den Tracischen Noordewint. O vrienden, laet ons de gelegenheit van dezen dagh waernemen, terwijl het ons past, en wy noch wel te voet zijn. Laet ons het voorhooft ontrimpelen. Schenck ghy wijn, die onder het burgemeesterschap van Torquaet geperst is. Laet andre praetjes vaeren. Misschien zal Godt deze dingen genadigh te recht brengen. Nu lust het my met Achemenischen Nardus begoten te worden, en met Cyllenische snaren het hart van benaude bekommeringen te verlichten; gelijck de edele Centaurus den grootsten voesterkinde toezong: Onverwonnen jongeling, sterfelijcke zoon der Godinne Tetis, het rijck van Assarakus, 't welck gedeelt wort door den vliet des kleenen Scamanders, en den glibberigen Simois, wacht op u; daer het nootlot uwe wederkomste belet, door het zeker afsnijden van den draet uwes levens: en uwe zeegroene moeder u niet weder zal kunnen t'huis voeren. Verzacht daer alle rampen door zang en spel, een liefelijcke vertroosting voor mismaeckte zwaermoedigheit.

AD MÆCENATEM. Epod. XIV.

Phrynes amore detentus Jambos promissos non potest absolvere.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus,
Pocula Lethæos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Mæcenas, occidis sæpe rogando:
Deus deus nam me vetat
Inceptos, olim promissum carmen, jambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teium:
Qui persæpe cava testudine flevit amorem,
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipse miser. quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua: me libertina, neque uno
Contenta Phryne macerat.

AEN MECENAS. Het XIV. Gezang.

Dat de minne van Fryne hem hindert de beloofde vaerzen te leveren.

Oprechte Mecenas, ghy dootme met dickwils te vragen; waerom de teere minne het diepste mijner zinnen in zoo groot eene vergetenheit gedompelt heeft, als of ick met eene drooge keel den beker des dootslaeps uitgezopen hadde: want een Godt, een Godt beletme de begonne jambische vaerzen, een eertijts belooft gedicht, te voltoien. Ment zegt dat om den Samoschen Batyl de Teische Anakreon aleveneens blaeckte; die dickwils op de kromme lier, met gezangen, niet naer de kunst doorwrocht, zijne minne beschreide. Ghy zijt oock jammerlijck ontvonckt, indien geen schooner vier het belegerde Troje in brant stack, genoegh u met uw lot. De vrygemaeckte Fryge, die met eenen niet te vrede is, doet my quijnen.

AD NEÆRAM AMICAM, de cujus perjurio conqueritur. Epod. XV.

NOx erat, & cœlo fulgebat Luna sereno
Inter minora sydera,
Quum tu, magnorum numen læsura deorum,
In verba jurabas mea,
Arctius, atque edera procera astringitur ilex,
Lentis adhærens brachiis:
Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
Turbaret hybernum mare,
Intonsosque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute Neæra!
Nam, si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare noctes,
Et quæret iratus parem.
Nec semel offensæ cedet constantia formæ,
Si certus intrarit dolor.
At tu, quicunque es fœlicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore &, multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu translatos alio mœrebis amores:
Ast ego vicissim risero.

AEN NEÆRA. Het XV. Gezang.

Hy klaeght over hare trouweloosheit.

HEt was nacht, en de maen scheen onder de mindere starren helder aen den hemel, toen ghy, willende der groote Goden maght schenden, op den eet, dien ick u voorstaefde, zwoert, my met geslote armen omhelzende, vaster dan een eikelboom van het scheutige veil omvat wort, dat wy elckandere onderling zouden beminnen, zoo lang als de wolf op het schaep gebeeten zal zijn; en Orion, een plaegh des zeemans, d'ongestuime zee omroeren; en een koeltje in Apolloos ongeschore locken speelen zal. O Neæra, mijn deught zal u noch smarten; want zoo in Flakkus yet mannelijcks is, zal hy niet gedoogen datghe alle nachten zult slapen by eenen, dienghe liever hebt; en vergramt zal hy zijns gelijcken zoecken; en zijne stantvastigheit zal niet wijcken voor uwe schoonheit, die hem eens versteurt heeft, wanneer zijn wrock een gezet is. Maer ghy, die nu geluckiger zijt, en om mijn ongeluck fier henetreet; hoewelghe rijck zijt van vee en lant, en Pactool in uwe kantoor vloeit, en ghy de heheimenis van den herboren Pytagoras kent, en Nireus in schoonheit overtreft; helaes ghy zult beklagen de liefde, die op een ander gezet is, en dan zal ick weder lachen.

AD POPULUM ROM, Epod. XVI.

Commiseratio est reipub. propter civilia bella.

ALtera jam teritur bellis civilibus ætas:
Suis & ipsa Roma viribus ruit,
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
Minacis aut Etrusca Porsenæ manus,
Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
Novisque rebus infidelis Allobrox,
Nec fera cærulea domuit Germania pube,
Parentibus que abominatus Hannibal;
Impia perdemus devoti, sanguinis ætas:
Ferisque rursus occupabitur solum.
Barbarus, heu, cineres insistes victor, & urbem
Eques sonante verberabit ungula.
Quæque carent ventis & solibus, ossa Quirini
(Nefas videre) dissipabit insolens.
Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars
Malis carere quæritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia: (Phocæorum

Velut

Het XVI. Gezang.

Hy klaght dat de burgerlijcke oorlogen blijven duren.

NU wort de tweede eeu met burgerlijcken oorloogh gesleten, en Rome valt van zelf om zijn overwightigheit; het welck van den aengrenzenden Marsen niet kon vernielt worden; nochte door de Hetrurische maght van den dreigenden Porsenne; nochte door de dapperheit van Kapua, dat naer de kroon stack; nochte door den bitsen Spartakus, nochte door den Savojart, die trouweloos is in 't aenrechten van nieuwigheden: en 't welck oock het woeste Duitschlant met zijne blaeuooghde jeught, nochte Hannibal, der ouderen vloeck, niet konden temmen; dat zullen wy goddeloozen van verwoeten bloede verwoesten, en wilde dieren zullen weder het lant beslaen. Helaes! een uitheemsch overwinner zal d'assche treden; en de ruiter zal door de stadt met zijnen klinckenden hoef rennen; en

een

Velut profugit execrata civitas,
Agros atque lares proprios, habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis:)
Ire, pedes quocunque ferent, quocunque per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in hæc: Simul imis saxa renârint
Vadis levata, ne redire sit nefas:
Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina:
In mare seu celsus procurrerit Apenninus:
Novaque monstra junxerit libidine
Mirus amor: juvet ut tigres subsidere cervis,
Adulteretur & columba milvio:
Credula nec flavos timeant armenta leones,
Ametque salsa lævis hircus æquora.
Hæc, & quæ poterunt reditus abscindere dulces,
Eamus omnis execrata civitas:
Aut pars indocili melior grege: mollis & exspes
Inominata perprimat cubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
Etrusca præter & volate littora.
Nos manet Oceanus circumvagus: arva, beata
Petamus arva: divites & insulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret usque vinea;
Germinat & nunquam fallentis termes olivæ,
Suamque pulla ficus ornat arborem:
Mella cava manant ex ilice: montibus altis
Levis crepante lympha desilit pede.
Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ;
Refertque tenta grex amicus ubera:
Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
Nec intumescit alta viperis humus.
Pluraque fœlices mirabimur: ut neque largis
Aquosus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec siccis urantur semina glebis:
Utrumque rege temperante cœlitum,
Non huc Argoo contendit remige pinus:
Neque impudica Colchis intulit pedem:
Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,

La-

een baldadige zal, een gruwel om te zien, Quirijns gebeente, van zon en lucht versteken, in den wint stroien. Misschien vraeghtghe alle, of de besten onder u, wat het ontbeeren dier zwarigheden u baten zal? Dit zy het beste besluit: gelijck de vervloeckte stadt der Focensen vlughte, laetende ackers, eigene huizen, en de kercken, hunner Goden woonsteden, den wilden zwijnen en grijpenden wolven; te gaen daer de voeten u dragen, de woeste winden u ower zee drijven zullen. Behaeght u dat? Of weet yemant wat beters by te brengen? Waerom sammelen we ter goeder tijt in den schepe te treden? Maer laet ons zweeren, dat het vry zal staen weder te keeren, zoo ras de gezoncke steenen weder boven komen drijven; en datwe weder naer huis zullen zeilen, wanneer de Po de Matijnsche toppen gewasschen zal hebben; of de hooge Apenijn in zee loopen; en eene zeldsaeme minne het ongedierte met eene nieuwe geilheit paeren; zoo dat het hart den tiger bespringe, en de kieckendief de duif betrede, en het lichtgelovige vee geene blonde leeuwen vreeze, en de gladde bock zich in de zoute zee vermaecke. Wanneer de heele stadt, of het beste deel der zelve, ['t welck beter is dan al de onleerzame hoop;] dit, en al het geen onze zoete wederkomste noch zoude kunnen affnijden, gezworen zal hebben, laet ons dan gaen, en de suffer en hopelooze in hun vervloeckt nest blijven. Ghy, die deughtzaem zijt, laet varen het vrouwelijck gekerm, en vlieght voorby den Tuskaenschen oever. De groote zee, die om de geheele weerelt loopt, staet voor ons open. Zeilen we naer de landen, de geluckige landen, en rijcke eilanden; daer d'ongeploeghde landou jaerlijcks koren voorbrengt, en d'ongesnoeide wijngaert altijt bloeit; en de altijt vruchtbaere olijftack uitspruit, en de bruine vijgh haren stam verciert; de honigh van den hollen eick afdruipt; en het klare water, zachtelijck ruischende, van hooge bergen afschiet. Daer komen de geiten ongelockt naer het melckvat; en d'aengename kudde brengt gespanne uiers t'huis; en de beer gromt des avonts om de schaepskoy niet; en de gront zwelt niet op door de adders: en geluckiglijck zullen we ons over meer dingen verwonderen; hoe de waterige Ooste wint d'ackers niet door menighte van flaghregens schaeft, en het vette zaet niet in de drooge klay verdort; dewijl de

Koning

Laboriosa nec cohors Ulyssei.
Nulla nocent pecori contagia, nullius astri
Gregem æstuosa torret impotentia.
Jupiter illa piæ secrevit littora genti,
Ut inquinavit ære tempus aureum:
Ære, dehinc ferro duravit secula: quorum
Piis secunda vate me datur fuga.

Koning der hemellieden het beide matight. Hier lande het pijnhout met Argolsche roeiers niet; en d'onkuische Medea zette hier haeren voet noit. Sidonische zeelieden hebben hunne sprieten niet herwaert gewent, nochte Ulysses gesolde gezelschap. Geene besmetting beschadigt het vee. Geene blakende hitte der hontsdagen braet de kudde. Jupiter scheide die kusten af voor godvruchtige lieden, na dat hy de goude eeuw door een kopere bedorven hadde: daer na veranderde hy de eeuwen in yzer; welcke eeuwen de vroomen met eenen voorwint zullen ontvlughten, indienze gelooven het geen ick spelle.

AD CANIDIAM. Epod. XVII.

Petit eam ut sibi ignoscat, cujus se veneficiis superatum fingit.

Jam jam efficaci do manus scientiæ
Supplex & oro regna per Proserpinæ,
Per & Dianæ non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium
Refixa cœlo devocare sydera,
Canidia parce vocibus tandem sacris,
Citumque retro solve, solve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereium,
In quem superbus ordinarat agmina
Mysorum, & in quem tela acuta torserat.
Unxere matres Iliæ addictum feris
Alitibus, atque canibus homicidam Hectorem,
Postquam relictis mœnibus rex procidit
(Heu) pervicacis ad pedes Achillei.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulyssei,
Volente Circe, membra: tunc mens & sonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Dedi satis superque pœnarum tibi,
Amata nautis multum & institoribus,
Fugit juventas, & verecundus color
Reliquit ossa pelle amicta lurida.
Tuis capillus albus est odoribus.
Nullum à labore me reclinat otium.
Urget diem nox, & dies noctem: neque est
Levare tenta spiritu præcordia.
Ergo negatum, vincor, ut credam miser,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marsa dissilire nænia.
Quid amplius vis? ô mare & terra, ardeo.
Quan-

AEN KANIDIA. Het XVII. Gezang.

Datze zich zelve eens genadigh zy.

Nu geef ick het u gewonnen met uwe krachtige wetenschap; en smeecke u by Proserpijns rijck, en by Diaens onverbiddelijcke Godheit, en by de toverboecken, waer door ghy de vaste starren van den hemel kunt doen afstijgen, o Kanidia, spaer eens uwe bezweeringen: helpme, helpme haestigh uit den toverkreits. Telef heeft Nereus neef bewogen, tegens wien hy vermetelijck de Mysische benden hadde toegerust, en op wien hy met scherpe pijlen mickte. De Trojaensche moeders hebben den manslaghtigen Hektor, die den wilden vogelen en honden ten aeze toegeeigent was, geballsemt; na dat de Koning, zijne vesten verlaten hebbende, den halstarrigen Achilles te voet gevallen was. Ulysses arbeitzame roeiers hebben, met Circes believen, hunne borstelige huiden uitgetogen; toen kregenze hun verstant en spraeck en eerste menschelijcke gedaente weder. Al te veel strafs heb ick van u geleden; van u, die van maetroozen en kassiers vierigh bemint wort. Mijne jeught glipt heene, en de blozende verwe heeft het geraemte begeven, 't welck met eene doodse huit overtrocken is. Het hair is grijs door uwe besmeeringen. Geene rust verlicht my van den arbeit. De nacht plaeght den dagh, en de dagh den nacht, en ick kan van benautheit geenen adem scheppen. Ick ellendige worde dan geperst het ontkende te gelooven, dat de Sabynsche Kanidia met haere tovervaerzen het gemoedt ontstellen, en door Marsische bezweeringen het hooft scheuren kan. Wat wiltghe meer? O hemel en aerde, ick brande

Quantum neque atro delibutus Hercules
Nessi cruore, nec Sicana fervida
Virens in Ætna flamma. tu, donec cini
Injuriosis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.
Quæ finis? aut quod me manet stipendium?
Effare: jussas cum fide pœnas luam:
Paratus expiare, seu poposceris
Centum juvencos, sive mendaci lyra
Voles sonari: tu pudica, tu proba
Perambulabis astra sydus aureum.
Infamis Helenæ Castor offensus vice,
Fraterque magni Castoris, victi prece
Adempta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) solve me dementia.
O nec paternis obsoleta sordibus,
Nec in sepulchris pauperum prudens anus
Novendiales dissipare pulveres.
Tibi hospitale pectus, & puræ manus:
Tuusque venter partum ejus: & tuo
Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
Utcunque fortis exsilis puerpera.

brande meer dan Hercules, met Neslus zwart wondenbloet bestreken; en meer dan de heete vlam, die in den Siciliaenschen Etna gloeit: en ghy, o smisse, barnt van Colchisch vergift, tot dat ick in drooge assche ten guigelspele der winden henestuive. Wat einde of wat loon heb ick te verwachten? Zegh op, ick zal d'opgeleide straf getrouwelijck lijden; bereit die te boeten, schoon ofghe hondert vaerzen eischte, ofghe van de logenachtige lier woudt geprezen worden: ghy kuische, ghy deughtzaeme zult, als een gouden gestarnte, onder de starren gaen treden. Kastor, om Heleens ongelijck gesteurt, en des grooten Kastors broeder, hebben, door gebeden bewogen, den poëet zijn beroofte gezicht weder gegeven. Ghy dan (want het staet in uwe maght) verlos my van mijne dollicheit. O ghy, die door uw vaders oneerbaerheit niet bezoedelt, en geene best zijt, die tuck is, om de negendaeghsche begrave assche in der armen graven te verstroien. Ghy zijt beleeft van aert en zuiver van handen; en uw buick wascht een anders vrucht, en het vroetwijf de doecken, root van uwen bloede; zoo dickwils ghy, als een stercke kraemvrou, ten bedde uitrijst.

CANIDIÆ RESPONSIO,

qua ostendit, se nullis precibus exorari posse, quoniam sua veneficia divulgaverat Poëta.

Quid obseratis auribus fundis preces?
Non saxa nudis surdiora navitis
Neptunus alto tundit Hybernus salo.
Inultus ut riseris Cotyttia
Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?
Et Esquilini Pontifex venefici
Impune ut urbem nomine implêris meo?
Quid proderit ditasse Pelignas anus,
Velociusve miscuisse toxicum,
Si tardiora fata te votis manent?
Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
Novis ut usque suppetas doloribus.
Optat quietem Pelopis infidus pater,
Egens benignæ Tantalus semper dapis:
Optat Prometheus obligatus aliti,
Optat supremo collocare Sisyphus
In monte saxum: sed vetant leges Jovis.
Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense pectus Norico recludere:
Frustraque vincla gutturi innectes tuo,
Fa-

KANIDIA ANTWOORT.

Wat stortghe gebeden uit voor mijne ooren? De wintersche zeestorm beuckt met het grondelooze pekelschuim geene dovere rotsen voor den naeckten zeelieden. Waentghe ongewroken de ontdeckte nachtgeheimenis, des wuften Kupidoos heiligdom, te beschimpen? en ongestraft, als priester, over de Esquilijnsche vergiftmengers mijnen naem door de geheele stadt te dragen? Wat baet het u datghe de Sabijnsche kollen verrijckt, en doodlijck vergift gemengt hebt, indienghe langer leven moet dan ghy wenscht? Ghy ellendige zult een onrustigh leven leiden om altijt nieuwe smart lijden. Tantaels, Pelops trouwelooze vader, nooddrustigh by volheit van spijze, wenscht om rust: Prometeus, aen den vogel geketent, wenscht'er mede om. Sisyf wenscht zijnen steen op het opperste des berghs te rollen, maer Jupijns wet is er tegen. Nu zultghe willen van den hooghsten toren afspringen: dan weder een Norisch lemmer in uwe borst stooten, en vergeefs u willen
len

Fastidiosa tristis ægrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,
Meæque terra cedet insolentiæ.
An, quæ movere cereas imagines,
Ut ipse nosti curiosus, & polo
Deripere Lunam vocibus possum meis:
Possum crematos excitare mortuos,
Desiderique temperare poculum;
Plorem artis, in te nil habentis exitum?

len verhangen, droevigh van walgende benautheit. Dan zal ick op mijn vyants schouders rijden, en de aerde zal voor mijne baldadigheit wijcken. Zal ick die (gelijck ghy op het nauste weet) wasse beelden buigen, gelijck ghy de maen van den hemel door mijne tovervaerzen trecken, de verbrande lijcken opwecken, en minnedranken bereiden kan, my beklaegen, dat mijne kunst op u geen vatten heeft?

CARMEN SÆCULARE,

Pro imperii Romani incolumitate.

Phœbe, sylvarumque potens Diana,
Lucidum cœli decus, ô colendi
Semper, & culti, date, quæ precamur
Tempore sacro:
Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas, puerosque castos,
Dîs, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliusque & idem
Nasceris; possis nihil urbe Roma
Visere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithya, tuere matres:
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu genitalis.
Diva, producas sobolem, patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Fœminis, prolisque novæ feraci
Lege marita.
Certus ut denos decies per annos
Orbis & cantus referatque ludos,
Ter die claro, totiesque grata
Nocte frequentes.
Vosque veraces cecinisse Parcæ,
Quod semel dictum est, stabilisque rerum
Terminus servet, bona jam peractis
Jungite fata.
Fertilis frugum pecorisque tellus
Spicea donet Cererem corona,
Nutriant fœtus & aquæ salubres
Et Jovis auræ.
Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros Apollo:
Syderum regina bicornis audi
Luna puellas.

EEUWGETYDE.

Voor den welstant des Roomschen Rijcks.

O Febus en Diaen, ghy woudvooghdes, blinckende eere des hemels, die ge-eert waert, en ge-eert zult blijven, verleent ons het geenwe bidden op het heilige feest, waer op de vaerzen der Sibyllen belasten aen d'uitgeleze maeghden en kuische jongelingen, den goden, die lust scheppen in de zeven heuvelen, een gedicht toe te zingen. O koesterende zon, die op uwen blaeckenden wagen den dag aen en afvoert; en altijt een andere schijnende de zelve blijft, nimmermeer moetghe yet grooters als Rome zien. O Ilitya, of het zy datghe liever Lucijn of voortteelster wilt genoemt worden; die gewoon zijt, op zijnen tijt eenen zachten arbeit te verleenen, bescherm de moeders. O Godin, breng de vrucht voort, en zegen der vaderen besluit over het besteden der dochteren, en de huwelijkswet, die het geslacht vermeert: dat na het verloop van hondert jaeren gezangen en spelen, drie dagen en drie nachten lang, met grooten toeloop zekerlijck vernieuwt werden: en ghy, o Parken, die waerachtigh in uw voorspelen zijt, laet het geene eenmael gezeit is eenen vasten voet grijpen, en schakelt het volgende aen het voorige geluck, en de landou, vruchtbaer van vee en vruchten, vlechte Ceres een kroon van airen. Gezonde lucht en water moeten de zuigelingen voeden. O Apollo, goedertieren en genadigh uwe pijlen weghgesteken hebbende, verhoor de smeeckende jongelingen. O gehoornde maen, Koningin der starren, verhoor de maeghden. Indien Rome uw werckstuck is, en de Trojaensche benden in Tuskanen gelant zijn;

Roma si vestrum est opus, Iliæque
Littus Etruscum tenuere turmæ,
Jussa pars mutare lares & urbem
Sospite cursu:
Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Æneas patriæ superstes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis:
Dî probos mores docili juventæ,
Dî senectuti placidæ quietem,
Romulæ genti date remque prolem-
que & decus omne.
Quique vos bobus veneratur albis
Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,
Imperet bellante prior, jacentem
Lenis in hostem.
Jam mari terraque manus potentes
Medus Albanasque timet secures:
Jam Scythæ responsa petunt, superbi
Nuper & Indi.
Jam fides, & pax, & honor, pudorque
Priscus, & neglecta redire virtus
Audet: apparetque beata pleno
Copia cornu.
Augur & fulgente decorus arcu
Phœbus, acceptusque novem Camœnis,
Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus,
Si Palatinas videt æquus arces,
Remque Romanam, Latiumque felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget ævum.
Quæque Aventinum tenet, Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curet, & votis puerorum amicas
Applicet aures.
Hæc Jovem sentire, deosque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus & Phœbi chorus & Dianæ
Dicere laudes.

een schare aen wie belast was huis en hof, op toezegginge van behoude reis, te verlaten: voor wie de kuische Eneas, zijn vaderlant overlevende, door het brandende Troje zonder bedrogh eenen vryen wegh gebaent heeft, om haer meer te geven danze verlaten hadden; O Goden, geeft de leerzaeme jeught goede zeden. O Goden, geeft den stillen ouderdom ruste. Geeft den Roomschen volcke goet, kinders, en allerleie heerlijckheit; en Anchises en Venus doorluchtigh bloet, het welck u sneeuwitte ossen opoffert, heersche triomfeerende in den oorlogh, en genadigh over de verwonne vyanden. De Meed ontziet alree, te water en te lande, hunnen dapperen arm en de Albaensche bijlen. De Scyten alree, en onlangs de hoovaerdige Indianen komen om wetten te ontfangen. Alree durven vrede, en trou, en eere, en de oude eerbaerheit, en de verwaerloosde deught wederkeeren: en de geluckige overvloet verschijnt met vollen vruchthoren; en Febus de wichelaer, met zijnen blinckenden boogh verciert, en aengenaem by de negen Zanggodinnen, die door heilzaeme kunst de maghtelooze lichaemen verlicht. Indien hy de Palatijnsche sloten gunstigh aenziet, zoo breide hy den Staet van Rome en het geluckige Italie uit tot in eene andere en altijt betere eeuwe: en Diaen, dien den Aventyn en Algidus bezit, sla de gebeden der vijftigh mannen gade, en neige hare goedertiere ooren naer de beloften der jongelingen. Wy, een gezelschap, afgerecht om Febus en Diaens lof te zingen, dragen eene goede en zekere hope t'huis, dat Jupijn en alle Goden dit bestemmen.

DE ARTE POETICA LIBER.

AD PISONES.

Umano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones, isti tabulæ fore librum
Persimilem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species: ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formæ. Pictoribus atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas (cissim:
Scimus, & hanc veniam petimusque damusque vi-
Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque & magna professis,
Purpureus, late qui splendeat, unus & alter
Assuitur pannus, quum lucus, & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum
Scis simulare. quid hoc? si fractis enatat exspes
Navibus, ære dato qui pingitur? amphora cœpit
Institui, currente rota, cur urceus exit?
Denique sit, quod vis, simplex duntaxat & unum.
Maxima pars vatum (pater, & juvenes patre digni)
Decipimur specie recti. brevis esse laboro,
Obscurus fio, sectantem lævia, nervi
Deficiunt animique; professus grandia, turget:
Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum.
IN VITIUM ducit culpæ fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber imus & ungues
Exprimet, & molles imitabitur ære capillos:

In-

Q. HORATIUS FLAKKUS VAN DE DICHTKUNST.

AEN DE PISONEN.

Ndien de schilder een menschenhooft op een paerts hals woude zetten, en met veelerlei vederen schakeeren, en van allerhande leden te zamen voegen; zulx dat het bovenlijf een schoone vrou geleeck, en het onderste in eenen mismaeckten visch eindighde, zoudghe, o vrienden, dit ziende u van lachen kunnen onthouden? Ghy Pisonen, gelooft dat zulck een boeck, wiens ydele beelden, gelijck eenes krancken mans droom, geboetzeert werden, dat hooft nochte voet tot een gedaente passen, zodanig een tafereel gelijcken zal. Schilders en poëten hadden altijt eene gelijcke maght van alles te durven bestaen. Dit weten-we, en verzoeken oock deze vryheit, en vergunnenze u wederom. Maer niet in dier voegen dat het harde by het zachte gevoecht werde; nochte slangen met vogelen, en tigers met lammeren zich mengen. Den meesten tijt wort een purperen stroock of twee, die verre afsteken, op deftige beginselen, en die geweldige zaecken beloven, gezet; wanneer een woudt, en Diaens autaer, en d'ommeloop eenes waters door genoeghelijcke velden vlietende, of de Rijnstroom, of regenboogh beschreven worden. Maer nu geeft dit geen pas, en misschien kuntghe wel eenen cipressen boom malen. Wat beduit dit, zoo hy, die om gelt van u uitgeschildert wort, hopeloos de schipbreuk ontkome? Ghy hebt een groote kruick beginnen te draeien; waerom komt het op een klein potteken uit? Endelijck een yeder werckstuck zy slechts enckel, en eenwezigh. Wy, het meeste deel der poëten, ghy vader, en ghy jongelingen, die dien vader waerdigh zijt, worden door schijn bedrogen. Ick trachte kort te zijn, en worde duister. Zenuwen en zin beswijcken dien, die lichte zaecken volght. Die groote dingen voor heeft, is opgeblazen. Die al te veiligh wil gaen, en voor onweder vreest, kruipt langs de aerde.

Die

Infœlix operis summa, quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse velim, quam pravo vivere naso,
Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.
Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
Viribus, & versate diu, quid ferre recusent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis hæc virtus erit, & Venus (aut ego fallor)
Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & præsens in tempus omittat.
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.
In verbis etiam tenuis, cautusque serendis,
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum, si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
Fingere cincturis non exaudita Cethegis
Continget, dabiturque licentia sumpta pudenter.
Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem, si
Græco fonte cadant, parce detorta. quid autem
Cæcilio, Plautoque dabit Romanus, ademptum
Virgilio, Varioque? ego, acquirere pauca,
Si possum, invideor? quum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit? licuit, semperque licebit,
Signatum præsente nota producere nomen.
Ut sylvæ foliis pronos mutantur in annos,
Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos, nostraque. sive receptus
Terra Neptunus, classes aquilonibus arcet,
Regis opus, sterilisque diu palus aptaque remis,
Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum:
Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius. mortalia facta peribunt:
Nedum sermonum stet bonos, & gratia vivax.

Mul-

Die dan een zelve zaeck zoo byster wil veranderen, doet eveneens of hy Dolfynen in den woude, en wilde zwijnen in zee schilderde. Die het gebreck vermijt, vervalt in het gebreck; zoo het hem aen de kunst ontbreecke. Een slecht beelthouwer, beneden het Emilische schermschool wonende, zal wel nagels uitbeelden, en het zachte hair in koper nabootsen, maer in het voltoien van het werk ongeluckigh zijn om dat hy het geheel niet wel weet te stellen. Indien ick iet woude maecken, 'k zou dezen niet meer willen gelijcken, dan dat ick leven zoude, en gezien worden met eenen krom gebochelden neus, zwarte oogen, en zwart hair. Ghy die schrijven wilt, kies een stof, die met uwe maght overeenstemt, en legh te deeghe over wat uwe schouders draegen kunnen of niet: die dan een stof naer zijne maght gekozen heeft, dien zal welspreecktheit nochte duidelijcke orden ontbreecken. Indien het my niet en mist, zoo zal hier in de deught en schoonheit des ordens bestaen, dat hy nu zegge het geen gezeit moet zijn, en veele dingen, die te zeggen zijn, uitstelle, en voor dien tijdt oversla. De heldendichter volge dit en vliede dat; omzichtigh en spaerzaem in zijne woorden. Het zal braef gezeit zijn, indien een geestige te zamenstellinge een nieu woort bekent maecke. Zoo het by geval noodigh zy der dingen geheimenissen door nieuwe tekens aen te wijzen, zult ge moeten nieuwe woorden verzieren, die de gegorde Cetegen noit hoorden; en het zal u vry staen, indien ghe het slechts bescheidelijck doet: en de nieuwe en onlangs verzierde woorden zullen gangbaer worden, zooze, uit de Grieckische bron vloeiende, weinigh gebogen worden. Doch wat zal het Roomsche volck aen Cecilius en Plautus toestaen, het geenze in Virgijl en varius niet en willen lijden? Waerom benijt men het my, indien ick eenige Latijnsche woorden kan vinden, naerdien Katoos en Ennius toung 's lants tale verrijckt, en nieuwe namen der dingen voortgebrogt heeft? Het was en zal altijt geoorlooft zijn gelt van gangbare munte uit te geven. Gelijck de bosschen jaerlijcks hunne bladers veranderen, en de eerste afvallen, zoo vergaet oock de oude eeuw der woorden; en die onlangs opquamen, groeien en bloeien, gelijck de jeught. Wy en alle onze wercken zijn den ondergang onder-

wor-

Multa renaſcentur, quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc ſunt in honore, vocabula, ſi volet uſus:
Quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi,
Res geſtæ regumque ducumque, & triſtia bella,
Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus.
Verſibus impariter junctis querimonia primum,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiſerit autor,
Grammatici certant, & adhuc ſub judice lis eſt.
Archilochum proprio rabies armavit Iambo.
Hunc ſocci cepere pedem, grandeſque cothurni,
Alternis aptum ſermonibus, & populares
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus divos, pueroſque deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et juvenum curas, & libera vina referre.
Deſcriptas ſervare vices operumque colores
Cur ego ſi nequeo ignoroque, poëta ſalutor?
Cur neſcire pudens prave, quam diſcere malo?
Verſibus exponi tragicis res comica non vult:
Indignatur item privatis ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari cœna Thyeſtæ.
Singula quæque locum teneant ſortita decenter.
Interdum tamen & vocem comœdia tollit,
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore:
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri.
Telephus & Peleus, cum pauper & exul uterque
Proiicit ampullas, & ſeſquipedalia verba,
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata: dulcia ſunto,
Et quocunque volent, animum auditoris agunto.
Ut ridentibus arrident, ita flentibus adſunt
Humani vultus, ſi vis me flere, dolendum eſt
Primum ipſe tibi: tunc tua me infortunia lædent,
Telephe, vel Peleu: male ſi mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. triſtia mœſtum

Vultum

worpen; het zy 't lant de zee intuimende, de vlooten voor de Noordewinden beſchut; dat een koningklijck werckſtuck is: of dat een lang onvruchtbaer moeraſch, en bequaem voor de galeien, de nabuurige ſteden voedt, en omgeploeght wort: het zy een vliet, eenen beteren wegh vindende, zijn kil, de vruchten nadeeligh, door kunſt verleit hebbe; al dit en wat menſchen gemaeckt hebben zal vergaen: hoe veel te min is de eere en levendige bevalligheit der woorden geduurzaem. Veele woorden, nu niet gangbaer, zullen in zwang komen; en die nu gangbaer zijn zullen ſlijten, indien het gebruick waer by het gezagh, Recht en regel van ſpreken beſtaet, dat zoo believe. Homeer heeft aengewezen met wat eene maete der Koningen en Vorſten daden en droevige oorlogen beſchreven mogen worden. Voor eerſt is de klaghte, in vaerzen met ongelijcke voeten gepaert, beſchreven; daer na oock vrolijcke zaken, die naer wenſch gingen. Wat dichter nochtans de nederige klaghten eerſt uitgaf, daerom twiſten de letterkunſtenaers, en de zaeck hangt noch in 't Recht. Een dolheit wapende Archilochus met jamben, gelijck eigen. Blyſpelen en hooghdravende treurſpelen hebben dezen voet bequaem tot geſpreck, en om 't geraes des volcks te verdooven, en tot ſpelen geboren, aengenomen. De Zanggodin leerde met Lyriſche vaerzen verhalen Goden en Godenkinders, en den kampvechter, en het paert, dat in den renſtrijt triomfeerde, en der jongelingen bekommeringen, en vrye gelagen. Waerom geef ick my voor eenen poëet uit, zoo ick niet kan nochte weet alle deelen naer den eiſch, en de veranderingen waer te neemen? Waerom wil ick, my t'onrecht ſchamende, liever niet weeten dan leeren? Een blyſpel wil met geene treurvaerzen beſchreven worden. Tyeſtes gaſtmael wil mede niet met ſlechte vaerzen, en die bykans den blyſpele paſſen, verhaelt worden. Elcke zaeck, voegelijck uitgekozen, laet behoorlijcke plaets hebben naer zijne ſtof. En nochtans klinckt ſomtijts het blyſpel deftigh; en de vergramde Chremes kijft met een' verheven ſtijl; en de treurſpeler klaegt veeltijts met gemeenen kout. Zullen Telef en Peleus, daerze beide arm en balling zijn, eenen hoop opgeblaze en trotse woorden uitworpen, indienze 't hart des aenſchouwers door hunne klaghten willen beroeren? Het is niet genoegh dat gedichten

 ſchoon

Vultum verba decent: iratum, plena minarum:
Ludentem lasciva: severum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram,
Aut ad humum mœrore gravi deducit, & angit:
Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.
Intererit multum Davusne loquatur, an Eros:
Maturusne senex, an adhuc florente juventa
Fervidus: an matrona potens, an sedula nutrix:
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli:
Colchus, an Assyrius: Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge
Scriptor. honoratum si forte reponis Achillem:
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer:
Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox, invictaque: flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
Personam formare novam; servetur ad imum
Qualis ab incepto processerit, & sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere; tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam si proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, si
Nec circa vilem patulumque moraberis orbem:
Nec verbum verbo curabis reddere, fidus
Interpres: nec desilies imitator in arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis lex:
Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:

FOR-

schoon zijn; laetze oock vriendelijck wezen, en 't gemoedt des toehoorders voeren waerze willen. Het menschelijck aenzicht weet, gelijck het met den lachenden lacht, oock met den weenenden te weenen. Wiltghe hebben dat ick schreie, zoo moetghe zelf eerst schreien. O Telef, ô Peleus, dan treffen my uwe ongelucken. Indienghe uw rol qualijck speelt, zoo zal ick slaepen, of u uitlachen. Droeve woorden passen een bedruckt aenzicht; den verbolgen, woorden vol dreigementen; den spelenden, dartele; den deftigen een ernstige reden: want Natuur geeft ons inwendigh eene ploy van allerhande fortuin. Zy verweckt ons tot blyschap, of gramschap; of zy benaut ons, en slaet ons door droefheit neder: daer na uitze de hartstoghten door de tong, 's gemoedts tolck. De Ridderschap en het gemeene volck van Rome zullen lachen datze schateren, indien de woorden met de spreeckers staet niet overeen stemmen. Veel scheelt het of meester of knecht spreeckt; of een bedaeght out man, of een die noch in de hitte zijner bloeiende jeught is, of eene vrou van staet, of eene naerstige voester, of een reizent koopman, of een ackerman; een Kolcher, of een Assyrier; een Tebaen, of Argiber, of de schrijver zal het gerucht volgen, of iet verzieren dat daer mede stemt. Indienhge Achilles verheerlijcken wilt, boetzeer hem wacker, verbolgen, onverbiddelijck, straf: hy lochene dat hy onder de wetten sta: hy sta door zijne wapens naer alles. Medea zy wreet, en onverzetbaer; Ino bedruckt; Ixion trouweloos; Iö omzwervende; Orestes droef. Indienghe wat ongemeens op het tooneel brengt, en ghy een nieuwe personaedje wilt ten toon stellen; die volharde ten einde toe, als hy van den beginne was, en zy altijt zich zelven gelijck. Zwaer valt het van gemeene zijne eige dingen te maecken. Beter zultghe van Troje doen spelen, dan ofghe onbekende en te vore noit gehoorde dingen aen den dagh zoudt brengen. Ghy mooght van gemeene stoffe wel uw eigen maecken, indienghe niet stip blijft staen op de slechte orden, die voor elck een open staet; en hen niet al te getrou, van woort tot woort, zoeckt te vertaelen; en als een navolger u in zulck eene engte begeeft, waer uit ghy u door schaemte en de wet des wercks niet zult kunnen redden; nochte ghy zult zoo beginnen gelijck eertijts die omlooper:

Ick

FORTUNAM PRIAMI CANTABO, ET NOBILE BELLUM.

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
Dic mihi Musa virum, captæ post tempora Trojæ,
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphatem, Scyllamque, & cum Cyclope Charybdim.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum festinat, & in medias res,
Non secus ac notas, auditorem rapit: & quæ
Desperat tractata nitescere posse, relinquit.
Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu, quid ego, & populus mecum desideret, audi;
Si plausoris eges aulæa manentis, & usque
Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.
Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbis juvenis tandem custode remoto,
Gaudet equis canibusque & aprici gramine campi:
Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
Utilium tardus provisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusque & amata relinquere pernix.
Conversis studiis, ætas, animusque virilis
Quærit opes, & amicitias, inservit honori:
Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
Multa senem circumveniunt incommoda: vel quod
Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
Vel quod res omnes timide gelideque ministrat,
Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri:

Dis-

Ick zal Priams fortuin, en eedlen oorlogh zingen. Wat zou dees stoffer, 't geen tot zoo groot eenen boha paste, voor den dagh kunnen brengen? Bergen willen baren, en daer koomt een belachelijk muisken voor den dagh. Hoe veel te beter dees, die niet ongerijtms voorneemt?

Verhaelme, o Zanggodin, den man, vol listigheden,

Die na den Troischen val zagh veeler lieden zeden,

En zinlijckheen, en steên.

Hy pooght niet roock uit glans, maer glans uit roock voort te brengen, om glimpelijk hier uit wonderen te laten spruiten; namelijck Antifaet en Scylle en Kyklops en Charybdis; en hy begint Diomedes wederkomste niet van Meleagers omkomen; nochte den Trojaenschen oorlogh van het paer aieren: altijt haest hy naer het einde, en verrukt den toehoorder tot het middenste zijner vertellinge; gelijck ofze bekent was; en laet na die dingen, waer van hy wanhoopt die cierlijck te kunnen uitbeelden; en liegt, en mengt waerheit en logen zoo onder een, dat het middenste van het eerste, en het laetste van het middenste niet verscheelt. Hoor ghy eens, hoe ick en het volck het hebben willen. Wiltghe dat de tapijten hangen blijven, en de toehoorder zitte, tot dat de speeler roept; klapt in de handen; zoo moetghe op de zeden van ieders oude letten, en eicks licht veranderlijcke natuur en jaeren hare eigenschappen byzetten. Het kint, dat nu spreecken kan, en alleen gaen, heeft eenen treck om met zijns gelijcken te spelen: wort gram, en lichtelijck gepaeit, en verandert alle oogenblicken. Endelijck d'ongebaerde jongeling, buiten meesters bedwang, is vermaeckt met paerden, en honden, en oeffenplaetse; zoo buighzaem als wasch tot ondeught; vyant van onderwijs; een traegh kenner van zijn oirbaer; een spilpenning, fier, begeerigh en wispelturigh van zinnen. De mannelijcke oude, en het gemoedt, van oeffeninge veranderende, tracht naer rijckdommen, vrientschap, en eere; wacht zich te begaen het geen haest mogt berouwen. Veel ongeval komt den ouderdom over, om dat hy goedt zoeckt, en ellendig zich van 't verkregen onthoudt, en vreest het te gebruicken: of om dat hy alles beschroomt en koeltjes bedient, een uitsteller, groot van hope, een suffer, en begee-

Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, censor castigatorque minorum.
Multa ferunt, anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt. ne forte seniles
Mandentur juveni partes pueroque viriles;
Semper in adjunctis, ævoque morabimur aptis.
Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, & quæ
Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
Digna geri, promes in scenam, multaque tolles
Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.
Nec pueros coram populo Medea trucidet;
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:
Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem,
Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.
Neve minor, neu sit quinto productior actu
Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi.
Nec deus intersit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
Actoris partes chorus officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non proposito conducat & hæreat apte.
Ille bonis faveatque, & concilietur amicis:
Et regat iratos, & amet peccare timentes,
Ille dapes laudet mensæ brevis, ille salubrem
Justitiam, legesque, & apertis otia portis.
Ille tegat commissa, deosque precetur & oret,
Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubæque
Æmula, sed tenuis simplexque, foramine pauco
Aspirare, & adesse choris erat utilis, atque
Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.
Quo sane populus, numerabilis utpote parvus,
Et frugi, castusque, verecundusque coibat.
Postquam cœpit agros extendere victor & urbem

Latior

geerigh naer het toekomende, korzel, moejelijck, een prijzer van zijnen voorleden tijt, toen hy een kint was, een bestrafter en bediller der minderjaerigen. De wassende jaren brengen veel gerijfs mede, de afneemende beneemen het. Op dat men een out man niet een jongmans rol late spelen, en een kint een mans rol, zoo moet men altijt blijven in de eigenschappen, die yeders oude passen, of de zaeck wort gespeelt, of vertelt op het tooneel, als geschiet wezende. Het gehoorde raeckt min het gemoedt dan 't geene men met zijn oogen gezien heeft, en van den ziender zelf ingenomen wort: nochtans zultghe niet op het tooneel brengen het geen binnen behoort te geschieden; en veele zaecken zultghe voor den oogen verbergen, die flus van den tegenwoordigh spreeckenden vertelt zullen worden. Medea vermoorde hare kinders voor den volcke niet; nochte de schendige Atreus kookte het menschelijck ingewant niet in 't openbaer: nochte Progne werde in vogel, Kadmus in eene slang verandert. Al watghe my zoo vertoont, dat haet ick, als een die het niet gelooft. Een spel, dat aengenaem zal zijn, en dikwils gespeelt worden, zy korter nochte langer dan vijf bedrijven: nochte mengt'er geenen Godt in, 't en zy dat'er een knoop t'ontwarren is: nochte daer spreecke geene vierde personadie. De Rey neeme den persoon eenes speelers waer, en zy deftigh, en mannelijck: en zinge niet midden onder de bedrijven het geen ter zaecke niet diene, en niet bequaem daer op passe. Hy begunstige den vromen, en rade de vrienden ten beste, en breidele de vergramden, en hebze lief, die schuw voor gebreken zijn. Hy prijs korte maeltijden, heilzaeme rechtvaerdigheit, en den vrede met ope poorten. Hy bedecke 't vertroude, en bidde, en smeecke de Goden dat het geluck den ellendigen zijn aenschijn biede; en den hoovaerdigen verlaete. De fluit was toen niet als nu met koper overtrokken, en geene nabootster der trompette, maer dun en enckel met weinige gaetjes, dienstigh om te blaezen en de reien te helpen; en niet bequaem om de noch niet al te dicht bezette zitplaetsen met geluit te vervullen, daer het kuische zuinige en stemmige volck in zoo kleen een getal vergaderde, dat het telbaer was. Maer sedert het, als overwinner, begon lant te winnen, en den kreits der vesten wijder uit te dringen, en den

geest

Latior amplecti murus: vinoque diurno
Placari Genius festis impune diebus;
Accessit numerisque modisque licentia major.
Indoctus quid enim saperet, liberque laborum
Rusticus, urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscæ motumque & luxuriam addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem.
Sic etiam fidibus voces crevere severis,
Et tulit eloquium insolitum facundia præceps:
Utiliumque sagax rerum & divina futuri
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestes Satyros nudavit; & asper
Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
Illecebris erat & grata novitate morandus
Spectator, functusque sacris, & potus & exlex.
Verum ita risores, ita commendare dicaces
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo:
Ne, quicunque deus, quicunque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas;
Aut, dum vitat humum, nubes & inania captet.
Effutire leves indigna tragœdia versus,
Ut festis matrona moveri jussa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
Non ego inornata & dominantia nomina solum,
Verbaque, Pisones, Satyrarum scriptor amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori,
Ut nihil intersit, Davusne loquatur, & audax
Pythias, emuncto lucrata Simone talentum;
An custos famulusque dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quivis
Speret idem: sudet multum, frustraque laboret
Ausus idem. tantum series juncturaque pollet,
Tantum de medio sumptis accedit honoris.
Sylvis deducti caveant (me judice) Fauni,
Ne, velut innati triviis, ac pene forenses,

Aut

geest op vierdagen onbestraft by dage met wijn te toeven; toen kregen vaerzen en gezangen meer vryheits. Want hoe zou de ruwe boer, van zijnen arbeit rustende, onder het stedevolck, en d'oneerlijcke met den eerlijcken gemengt, zich kunnen bestieren? Alzoo heeft de pijper gebaer en overdaet by de oude kunst gevoeght, en heene en weder zwierende zijn gewaet langs het tooneel gesleipt. Alzoo zijn oock de toonen met de deftige snaren aengegroeit, en de vloeiende welspreeckentheit heeft eene ongewoone tael voortgebrogt, en het nutkundigh voorstel, een voorspeller van toekomende zaecken, verscheelde niet van de Delfische Godspraeck. Die met treurzangen naer den prijs van eenen slechten bock stont, heeft korts daer na oock wilde Saters naeckt op het tooneel gebroght, en die eerst hart was heeft'er, behoudens de deftigheit der treurspelen, boertery gezocht in te mengen; om dat de aenschouwer geoffert en wel gedroncken hebbende, en uitgelaten zijnde, en met aenlockingen en aengenaeme nieuwigheit most opgehouden worden. Maer men moet de schimpers en kakelachtige Saters zoo op het tooneel brengen, en het ernstige met het boertige zoo mengen, dat niet, zoo wat Godt of helt, met koninglijck gout en purper uitgestreecken, eerst te voorschijn koome, geenen komenypraet spreke; of terwijl hy schuwt te gemeen te spreecken niet dan wint en roock voortbrenge. Het treurspel, dat geene slechte vaerzen uitworpen wil, zal schaemachtigh onder de dartele Saters verkeeren; gelijck een staetige vrou, die op feesten tot danssen gedrongen wort. O Pisones, indien ick schimpdichten wou schrijven; 'k zou niet alleen ongebloemde en oncierlijcke eige woorden gebruicken, nochte poogen zoo veel van de treurspelige deftigheit te verscheelen, dat'er geen onderscheit zy of Davus spreecke; of de stoute Pytias, die Simon voor eenen talent gesnoten heeft; of Sileen, een dienaer en wachter van den alvoedenden Godt. Ick zal een schimpgedicht verzieren van bekende zaeken, dat ieder hoopt het zelfde te kunnen doen, en die het durf bestaen, daer over te veel zweete en te vergeefs arbeide. Zo veel vermag de ordre en de t'zamenvoeging. Zoo veel luisters krijgen de gemeene dingen. De Faunen, uit den bosschen op het tooneel gebrogt, hoeden zich, mijns oordeels, datze door al te

door-

Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
Aut immunda crepent, ignominiosaque dicta.
Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
Nec, si quid fricti ciceris probat, & nucis emptor,
Æquis accipiunt animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi subjecta, vocatur iambus,
Pes citus. unde etiam trimetris accrescere jussit
Nomen iambeis: quum senos redderet ictus,
Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
Tardior ut paulo graviorque veniret ad aures,
Spondæos stabiles in jura paterna recepit
Commodus, & patiens: non ut de sede secunda
Cederet, aut quarta socialiter. hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In scenam missos magno cum pondere versus,
Aut operæ celeris nimium, curaque carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi,
Non quivis videt immodulata poëmata judex:
Et data Romanis venia est indigna poëtis.
Idcircone vager, scribamque licenter? an omnes
Visuros peccata putem mea, tutus, & intra
Spem veniæ cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. Vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.
At nostri proavi Plautinos, & numeros, &
Laudavere sales: nimium patienter utrumque,
(Ne dicam stulte) mirati; si modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
Legitimumque sonum digitis callemus, & aure.
Ignotum Tragicæ genus invenisse Camœnæ
Dicitur, & plaustris vexisse poëmata Thespis,
Quæ canerent agerentque peruncti fæcibus ora.
Post hunc personæ pallæque repertor honestæ
Æschylus, & modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Successit vetus his comœdia, non sine multa
Laude: sed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi. lex est accepta, chorusque

Tur-

doorwrochte vaerzen niet dartel zijn, als ofze onder hovelingen en grooten verkeert hadden; nochte vuile of lasterlijcke woorden uitsmijten: want de Ridders, de treffelijckften, en rijckften stooten zich hier aen: en zy hooren niet gaerne, en prijzen niet het geen de gemeene man prijst. Een korte lettergreep voor eene lange word een jambes genoemt, een snelvoet; waer van de jambische vaerzen oock den naem van trimeter gekregen hebben, wanneerze zesvoetigh waren. Eerst waren de jambische vaerzen van begin tot het einde al eveneens: onlanghs hebbenze oock voegelijck kunnen lijden, dat'er vaste spondeen tusschen zijn gevoeght; zulx datze uit de tweede of derde rustplaets niet gestooten werden, om wat langsamer en wat deftiger te klinken. In Attikus edele trimetren worden de jamben zelden gebruickt, in de tweede of vierde rustplaetsen; en het brantmerckt Ennius vaerzen, die met eenen grooten boha op het tooneel quamen, datze al te haestigh of achteloos, of zonder kennis van de kunst gemaeckt zijn. Alle oordeelaers zien de feilen der vaerzen niet, en de Romainen loopen'er al te ruigh over. Zal ik daerom in mijne dichten buiten het spoor loopen? of achten dat het my vry staet en wel afgenomen worden van allen die mijne feilen zullen zien? Endelijck ick heb wel misslagen vermijt, maer geenen prijs behaelt. Doorsnuffelt ghy nacht en dagh de boecken der Griecken. Maer onze voorouders hebben Plautus vaerzen en boerteryen zeer geprezen; al te jammerlijck op dat ick niet zegge al te dwaes, zich over beide verwonderende; indien ick en ghy maer kunnen een onbeschoft van een geestigh woord onderscheiden, en een goet geluit, op onze vingers, en met den ooren oordeelen. Men zeit dat Tespis het onbekende slagh van treurspelen eerst gevonden, en op wagens gevoert hebbe die gedichten, welcke gezongen en gespeelt werden van personaedjen, wier aengezichten met wijnmoer bestreecken waren. Hier na heeft Eschilus, vinder van grijns en heerlijcke kleedinge, een tooneel van lichte balcken gebout, en hooghdravende leeren spreken, en op broozen treden. Na dezen is het oude blyspel met grooten lof opgekomen: maer de vryheit verviel tot misbruick, en tot een gewoonte die men met wetten toomen most. De wet is aengenomen, en de Rey wert stom door

ver-

Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetæ,
Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
Ausi deserere, & celebrare domestica facta:
Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togatas.
Nec virtute foret clarisve potentius armis,
Quam lingua, Latium: si non offenderet unum-
Quemque poetarum limæ labor, & mora. Vos ô
Pompilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.
Ingenium misera quia fortunatius arte
Credit, & excludit sanos Helicone poëtas
Democritus; bona pars non ungues ponere curat,
Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
Nanciscetur enim pretium, nomenque poëtæ,
Si tribus Anticyris caput insanabile, nunquam
Tonsori Licino commiserit. ô ego lævus,
Qui purgo bilem sub verni temporis horam.
Non alius faceret meliora poëmata, verum
Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi,
Munus & officium, nil scribens ipse, docebo:
Unde parentur opes: quid alat, formetque poetam:
Quid deceat, quid non: quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte; sapere est principium & fons.
Rem tibi Socratiæ poterunt ostendere chartæ,
Verbaque provisam rem non invita sequentur.
Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis:
Quo sit amore parens, quo frater amandus, & hospes:
Quod sit conscripti, quod judicis officium, quæ
Partes in bellum missi ducis: ille profecto
Reddere personæ scit convenientia cuique.
Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatorem, & veras hinc ducere voces.
Interdum speciosa locis, morataque recte
Fabula, nullius Veneris, sine pondere, & arte,
Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
Quam versus inopes rerum, nugæque canoræ.

verbodt van schimpen. Onze Latijnsche poëten, die treur-en blyspelen dichten, hebben niets onbezocht gelaten, en geenen kleenen prijs behaelt, om datze de voetstappen der Griecken dorsten verlaten, en hunne eige daden verheffen: en Italie zoude niet maghtiger door zijne dapperheit en befaemde wapens worden, als door zijne wellspreeckentheit, indien den poëten het vylen en beschaven van hun werck, en het wachten van uitgeven niet verdroot. Ghy lieden van Pompiliaenschen bloet berispt de vaerzen, die niet lange onder handen en veel verbetert en tienmael uitgeschrabt zyn geweest. Om dat Demokrijt gevoelde dat het vernuft meer vermoght dan de arme kunst, daerom heeft hy de wijze poëten buiten den Helikon gesloten. Zommige dichters willen hunne nagels niet korten, nochte den baert laeten scheeren. Zy zijn altijt eenzaem, en schuwen de badtstoven; want zy zullen den titel en naem van poet krijgen, indienze noit het hooft, 't welck met geen nieskruit van drie Anticiren te genezen was, van Licijn hebben laeten scheeren: en ick ben dwaes, die mijne gal in de lente zuivere, niemant zou anders beter vaerzen dichten: maer dit is my de pijn niet waert. Ick zelf, niet snedigh zijnde, zal dan een wetsteen verstrecken, die het yzer kan scherpen. Niet schrijvende, zal ick nochtans zeggen watze behooren te doen, die schrijven willen: waer door men geest krijge: wat eenen poeet aenqueecke, en onderwijze: wat betame of niet: waer schoonheit en gebrek in besta. Wijs wezen is de bron en oirsprong van het schrijven. Filosoofsche boecken kunnen u stof leveren, en de woorden zullen de zaeck van zelf volgen, by eenen die geleert heeft wat hy den vaderlande en vrienden schuldigh zy; met wat liefde hy zijne ouders, broeder en huiswaert moet beminnen; wat eenes Raedsheeren en Rechters ampt zy; wat eenes veltheeren plicht in den oorloog vereissche. Zulck een weet voorwaer elck persoon naer behooren te doen spreecken. Ick wil dat hy, die kunstelijck wil nabootsen, lette op het voorbeelt van leven en zeden, en daer van de tael ontleene. Zomtijts zal een onaerdigh spel, schoon van spreucken, en wel uitgebeelt, en zonder kunst en geest, het volck meer vermaecken, en langer ophouden dan vaerzen zonder wijsheit en ratelende grollen. De Zanggodin bestelde den

Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
Musa loqui, præter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in partes centum diducere. dicat
Filius Albani, si de quincunce remota est
Uncia, quid superat? poteras dixisse, triens. eu,
Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis. ad hæc, animos ærugo, & cura peculi
Quum semel imbuerit, speramus carmina fingi
Posse linenda cedro, & levi servanda cupresso?
Aut prodesse volunt aut delectare poetæ,
Aut simul & jucunda & idonea dicere vitæ.
Quicquid præcipies, esto brevis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
Omne supervacuum pleno de pectore manet.
Ficta voluptatis causa, sint proxima veris.
Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi:
Neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo.
Centuriæ seniorum agitant expertia frugis,
Celsi prætereunt austera poemata Rhamnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret æra liber Sosiis: hic & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat ævum.
Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus.
Nam neque chorda sonum reddit quem vult manus & mens,
Poscentique gravem persæpe remittit acutum:
Nec semper feriet quodcunque minabitur arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis: quas non incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
Quamvis est monitus, venia caret: & citharœdus
Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:
Sic mihi, qui multum cessat, fit Chœrilus, ille
Quem bis terque bonum, cum risu miror, & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
Ut pictura, poesis erit, quæ, si propius stes,
Te capiet magis, & quædam, si longius abstes.

Hæc

Griecken, nergens naer staende dan na eere, vernuft, en een deftige uitspraeck. De Roomsche jeught leert met lange redenen een geheel in hondert verdeelen. Laet Albijns zoon zeggen, indien een van vijf genomen is, wat'er overschiet? Vier. Ja ghy zult uw goedt wel kunnen bewaren. Doet een by vijf, wat komt 'er uit? Zes. Wanneer gelt en goetzucht het hart eens ingenomen heeft, meenen we dat 'er onsterfelijcke vaerzen zullen kunnen gedicht worden. De poëten willen nut of vermaeck toebrengen; of te gelijk nutte en genoegelijcke dingen. Al wat ghe voorschrijft weeft daer kort in, op dat leerzame zinnen haest begrijpen het geen gezeit wort, en dat getrouwelijck onthouden. Al wat overtolligh is, vloëit uit een volle borst. Laet het verzierde om 't vermaeck bykans geloofwaerdigh wezen; en de fabel juist, in al watze wil, geene waerheit schijnen; en het verslonden kint niet weder levendigh uit Lamiaes buick trecken. De Raetsheeren walgen van vruchtelooze dingen. De Roomsche jonge Ridders versmaeden harde poëzy. Wie den oirbaer met het genoegelijck mengelt, den lezer vermaeckende, en te gelijck onderwijzende, die heeft het rechte wit getroffen. Dit boeck wil aen den man: dit gaet over zee, en reckt de faem des vermaerden schrijvers. Nochtans vint men feilen die men over 't hooft moet zien: want altijt klinckt de snaer niet zoo als het hant en gehoor hebben willen; en dickwils schreeuwtze te fijn, wanneer menze grof hebben wil: en men treft niet juist altijt het wit, daer men met de boogh naer mickt: maer waer het meestedeel van een gedicht uitsteeckt, daer zal ick my aen weinige feilen niet stooten, die uit geen verzuim spruiten, of die men van nature niet verhoeden kon. Wat dan? Gelijck een letterzetter, zoo hy altijt in het zelfde mist, hoewel hy berispt is, niet kan verschoont worden; en een cyterspeeler bespot wort, die altijt op eene zelvige snaere mist; zoo acht ick hem dickwils mist, en hy wort Cheriles gelijck; over wien ick my al lachende verwonder, wanneer hy twee of driemael een goet vaers dicht; en my jammert, wanneer de goede Homeer eenen misslagh begaet. Maer in een lang werck kan men zich lichtelijck vergrijpen. Poëzy moet wezen als schildery, van dewelcke eenige u meer vermaecken zal, indienge dichte bystaet, en andere zooghe van verre staet;

Hæc amat obscurum, volet hæc sub luce videri,
Judicis argutum quæ non formidat acumen.
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te sapis, hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi. consultus juris, & actor
Causarum mediocris, abest virtute diserti
Messalæ, nec scit quantum Cassellius Aulus:
Sed tamen in pretio est. Mediocribus esse poetis
Non homines, non dî, non concessere columnæ.
Ut gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia cœna sine istis:
Sic animis natum inventumque poema juvandis,
Si paulum à summa discessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
Indoctusque pilæ, discive, torchive quiescit,
Ne spissæ risum tollant impune coronæ.
Qui nescit: versus tamen audet fingere. quidni?
Liber & ingenuus, præsertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invita dices faciesve Minerva.
Id tibi judicium est, ea mens: si quid tamen olim
Scripseris, in Metii descendat judicis aures,
Et patris, & nostras, nonumque prematur in annum.
Membranis intus positis, delere licebit
Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
Sylvestres homines sacer, interpresque deorum
Cædibus & victu fœdo deterruit Orpheus:
Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones;
Dictus & Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis,
Concubitu prohibere vago, dare jura maritis,
Oppida moliri, leges incidere ligno.
Sic honor & nomen divinis vatibus, atque

staet: deze wil in het doncker staen; de andere, die het scherp oordeel des kenners niet vreest, wil in 't licht gezien wezen: deze wil maer eens aenschout, de andere tienmael met lust gezien worden. Hoe wel ghy, o outste broeder, van uwen vader te recht gestuurt wort, en van u zelven wijs genoegh zijt, zoo onthout nochtans dit: dat zekere dingen eenen middelwegh hebben, en iet daer in te verdragen is. Een tamelijk rechtsgeleerde en worthouder verscheelt wel van den welspreeckenden Messala, en weet zoo veel niet als Aulus Kascel; maer evenwel houtmen iet van hem. Middelmatigh in Poëzy te zijn laeten Goden, nochte menschen, nocht schouburgen toe. Gelijck een ontstelde muzijck, op groote maeltijden, dicke balssem, en mankop met Sardischen honigh, onaengenaem zijn; om dat men wel zonder die maeltijt houden kan, zoo wort oock de Poëzy, die om het hart te verquicken opgekomen en gevonden is, indienze een weinigh van de volmaecktheit afwijcke, gansch niet geacht. Die niet kan speelen, onthoude zich van kampvechten; die op den bal, worp en tolspel niet is afgerecht, houde zijn rust, op dat de menighte der toezienderen hem niet met reden uitlachen. Die geen verstant van dichten heeft, wil evenwel vaerzen maecken. Waerom niet? Ick ben een vrye en welgebooren, byzonder daer men my schattende bevint dat ick Ridders goet hebbe, en niemant wat op my te zeggen heeft. Hebtge natuur niet te baet, onderwint u niet te zeggen nochte te dichten. Ghy hebt het oordeel wel, en de voorzichtigheit. Indienghe nochtans voor dezen iet geschreven hebt, laet Metius uw vader en ick dat hooren, en daer van oordeelen, en hou u schriften negen jaren by u t'huis. Wat niet uitgegeven is kan men t'elckens uitschrabben. Een eens gesproken woort wil niet weder te rugge. De heilige Orfeus, der Goden tolck, heeft de woeste menschen van moort en het goddelooze leven afgeschrickt; hierom zeit men dat hy tigers en verslindende leeuwen temde; en Amfion, de bouwer van het Tebaensche slot, de steenen met zijn luitspel en vleiende gebeden leide, waer hy wilde. Dit was de wijsheit van outs, het gemeen van 't eigen, het heilige van 't onheilige te scheiden: te beletten dat men zonder onderscheit niet by elckanderen sliep: huwelijcksre-

Carminibus venit. Post nos insignis Homerus,
Tyrtæusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
Et vitæ monstrata via est: & gratia regum
Pieriis tentata modis, ludusque repertus,
Et longorum operum finis. ne forte pudori
Sit tibi Musa lyræ solers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quæsitum est, ego nec studium sine divite vena,
Nec rude quid prosit video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, & conjurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer: sudavit & alsit,
Abstinuit Venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
Nunc satis est dixisse, Ego mira poemata pango.
Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
Et, quod non didici, sane nescire fateri.
Ut præco ad merces turbam qui cogit emendas,
Assentatores jubet ad lucrum ire poeta,
Dives agris, dives positis in fœnore nummis.
Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
Et spondere levi pro paupere, & eripere atris
Litibus implicitum: mirabor si sciet inter-
Noscere mendacem verumque beatus amicum.
Tu seu donaris, seu quid donare velis cui,
Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ. clamabit enim, Pulchre, bene, recte.
Pallescet super his: etiam stillabit amicis
Ex oculis rorem: saliet, tundet pede terram.
Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
Derisor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborent,

An

gels voor te schrijven: steden te bouwen: wetten in te stellen. Aldus zijn de heilige poëten en vaerzen aen naem en faem geraeckt. Hier na hebben de treffelijksten, Homeer, en Tyrteus, de manhaftige harten met hunne vaerzen ten oorloogh aengestoockt. De orakels zijn door vaerzen uitgesproken, en zoo is den weg des levens aengewezen: der Koningen gunst is door dichtmaet verkregen: de tooneelspelen gevonden, en de rest des langen arbeits gevonden; op datghe u immers der Zanggodinne, op de liet uitgeleert, en om Apolloos gezangen niet behoeft te schamen. Men heeft onderzocht, of men door natuur of door kunst een goet vaers dicht. Ick zie niet wat voordeel het staan naer de kunst, zonder eene rijcke ader, inbrenge; nochte oock niet wat nut een ongeslepen vernuft bare. Het een behoeft des anders hulp, en zy passen wel te zamen. Wie tot zijn voorneemen wil komen, moet in zijne jonkheit veel lijden, en doen; veele hitte en koude uitstaen, van wijn en minnespel zich onthouden. Die, in Pytische spelen, op de fluit speelde, leerde eerst, en ontzagh zijnen meester. Nu is het genoegh datmen zegge: ick dichte wonderlijcke gedichten: de kramp vaer hem in zijne knie, die de leste is: ick achte het schande achter te blyven, en te bekennen dat ick, het geen ick niet geleert hebbe, niet wete. Gelijck de stadts roeper de lieden om iet te koopen te zamen roept, zoo doet de poeet, die lantrijck is, en veel gelts op woecker zet, de vleiers tot het gewin loopen. Is het een die iemant wel toeven, en voor den lichtbewogen armen halsborgh blijven kan, en hem uit een verwert pleit redden, het zal my wonder geven, zoo die zalige man eenen logenachtigen, uit eenen waren vrient kan onderkennen. Ghy, het zy ghy iemant wat gegeven hebt, of geven wilt, laet die, vol van vreugt, tot uwe gedichte vaerzen niet gebrogt worden; want hy zal schreeuwen: schoon, fraey, braef: hy zal 'er om besterven, oock tranen uit zijne oogen storten: hy zal opspringen, met zijne voeten op de aerde stampen; gelijck die gehuurt zijn om het lijck te beschreien, meer misbaers bedrijven dan de van harte bedroefden; alzoo ontstelt zich de schimper meer dan de waerachtige prijzer. Men zeit dat de Koningen met veel wijns opvullen, en

tot

An sit amicitia dignus. si carmina condes,
Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
Quintilio siquid recitares, corrige, sodes,
Hoc, (ajebat) & hoc. melius te posse negares,
Bis terque expertum frustra: delere jubebat,
Et male tornatos incudi reddere versus.
Si defendere delictum, quam vertere, malles,
Nullum ultra verbum, aut operam sumebat inanem,
Quin sine rivali teque & tua solus amares.
Vir bonus & prudens versus reprehendet inertes:
Culpabit duros: incomptis allinet atrum
Tranverso calamo signum: ambitiosa recidet
Ornamenta: parum claris lucem dare coget:
Arguet ambigue dictum: mutanda notabit:
Fiet Aristarchus: nec dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? hæ nugæ seria ducent
In mala, derisum semel, exceptumque sinistre.
Ut, mala, quem scabies, aut morbus regius urget,
Aut fanaticus error, & iracunda Diana,
Vesanum tetigisse timent, fugiuntque poetam,
Qui sapiunt: agitant pueri, incautique sequuntur.
Hic, dum sublimes versus ructatur, & errat;
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum foveamve: licet, succurrite, longum
Clamet, Io cives, non sit qui tollere curet.
Si quis curet opem ferre & demittere funem,
Qui scis, an prudens huc se dejecerit? atque
Servari nolit? dicam: Siculique Poetæ
Narrabo interitum. deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam
Insiluit. sit jus, liceatque perire Poetis.
Invitum qui servat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit; nec, si retractus erit, jam
Fiet homo, & ponet famosæ mortis amorem.
Nec satis apparet, cur versus factitet: utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental

Mon-

tot drincken parssen dienze willen doorgronden of hy hunne vriendschap waerdigh zy. Wiltghe vaerzen dichten, laet u met geen vossenvel bedriegen. Wanneerghe iet voor Quinctilius laest, zoo sprack hy: ay lieve, verbeter dat en dat: indienghe zeide datghe niet beter kont, en te vergeefs twee of driemael onderzocht had; dan beval hy het uit te wisschen, en de qualijck gedichte vaerzen te hersmeden. Indienghe uw gebreck liever woudt voorstaen dan verbeteren, zoo sprack hy niet een woort meer, of dede geene verlore moeite, op datghe te min u en uwe vaerzen zonder naeryveraer alleen zoudt liefkoozen. Een goet en voorzichtig man zal kunstelooze vaerzen berispen, de harde bestraffen, de oncierlijcke doorhalen, al te overdadige cieraden besnoeien: die niet helder genoegh zijn, zal hy eenen luister geven: het twijfelachtige wraecken: en het geen verandering eischt aenwijzen. Een Aristarchus zal hy worden, en niet zeggen: waerom zal ik mijnen vrient om beuzelingen versteuren? Deze beuzelingen zullen den eenmael beschimpten en qualijck onthaelden tot groote gebreken vervoeren. Wijze lieden ontzien eenen dwazen poeet te genaecken, en vlieden voor hem, als van eenen, die met schurft of geluwe, of zinneloosheit, of bezetenheit geplaeght wort. De jongers jagen hem, en neskebollen volgen van achter. Dees, terwijl hy hooghdravende vaerzen uitrispt, en dwaelt, valt, gelijck een vogelaer, die op merlen gaept, in put of graft. Hoewel hy lange schreeut: helpt burgers helpt! niemant wil hem uithelpen. Indien iemant hem wil helpen, en een tou nederlaten, ick zal zeggen: wat weetghe of hy al willens hier ingesprongen is, en geholpen wil wezen? en ick zal u het omkomen des Siciliaenschen poeets vertellen. Terwijl Empedokles, voor eenen onsterflijcken Godt, wil gehouden wezen, springt hy al kout in den brandenden Etna. Laet de poëten, lust het hun, sterven, en bederven. Wie iemant tegens zijnen danck behoudt, doet zoo veel of hy hem doot sloegh; en hy heeft het meer als eens gedaen: en of hy al uitgetrocken waer, hy zal evenwel geen mensch weder worden, en de liefde eener schandelijcke doot niet afleggen: en het blijckt niet genoegh waerom hy vaerzen dicht: of hy in zijn vaders asschen gepist heeft: of hy

bloet-

Moverit incestus. certe furit, ac velut ursus,
Objectos caveæ valuit si frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
Non missuro cutem nisi plena cruoris hirudo.

F I N I S.

bloetschendig eene bezoedelde plaets, van den blixem getroffen, omgewroet heeft. Zeker hy raest, en de moeielijcke opzegger van zijne vaerzen verjaegt geleerden en ongeleerden, gelijck de beer, die de tralien van zijn kot gebroken heeft: maer dien hy by de slippen krijgt, houdt hy, en vermoort hem met lezen, en als een bloetzuiger, laet het vel niet los, voor dat hy droncken van den bloede is.

E I N D E.

coll. compl. [illegible]

Unger 77

101

86

512 na p. 8 verkeerde pag. 17-24 en dan weer 17 enz. tekst goed

